

RAPLA VALD

Rapla valla haridusstrateegia (kuni aastani 2025) ja haridusreformi kava (2014-2018)

*Mõtle loovalt,
tegutse targalt!*

Töörühma juht ja konsultant: **Aivar Soe**

Tellijä esindajad: **Ilvi Pere vallavanem,**

Avo Ambur Rapla

Vallavolikogu hariduskomisjoni esimees

Tiina Roosimägi haridusnõunik

Sisukord

RAPLA VALLA HARIDUSSTRATEEGIA JA HARIDUSREFORMI KOKKUVÕTE	6
SISSEJUHATUS, EESMÄRGISEADE.....	8
Taustainfo	8
Keskvõimu taotlused ja tegevus	8
Rapla Vallavolikogu ja Vallavalitsuse haridusstrateegiline tegevus	9
Valla hariduse põhiprobleemid volikogu ja vallavalitsuse liikmete ning haridusjuhtide vaatevinklist	11
Rapla valla arengukava aastani 2025.....	11
PROJEKTI METOODIKA.....	12
Projekti strateegilised küsimused.....	12
Projekti üldised metoodilised lähenemised.....	12
Valik projektis enim kasutust leidnud meetoditest	14
RAPLA VALLA HARIDUSE ARENGU JÄRGMISE 4-AASTA KOLM VARIANTI: A; B JA C	14
Töörühma gümnaasiumihariduse variantide täiendava arutelu 14.05.2013. a tulemused.....	19
Kas riigigümnaasium või munitsipaalgümnaasium?	21
ARUTELUDE TULEMUS:.....	22
KOOSTÖÖ, KÄTTESAADAVUS JA KVALITEET VALLA HARIDUSSTRATEEGIAS.....	22
Koostöö hariduse valdkonnas Rapla vallas	22
Hariduse kättesaadavus Rapla vallas.....	24
Hariduse kvaliteet Rapla vallas.....	25
HARIDUSE VIIE VALDKONNA ARENGUVAJADUSED, ARENGUVARIANTIDEST SÕLTUVAD ARENGUVÕIMALUSED JA STRATEEGIA VALDKONDADE LÕIKES	27
STRATEEGILINE VALDKOND NR 1: ALUSHARIDUS	27
Põhinäitajad (seisuga märts 2013).....	27

Alushariduse avaliku arutelu kokkuvõte	29
ALUSHARIDUSE visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgnevas neljaks aastaks.....	30
EKSPERTIDE arvamused.....	34
STRATEEGILINE VALDKOND NR 2: PÕHIHARIDUS	36
Põhinäitajad.....	36
Põhihariduse avaliku arutelu kokkuvõte	39
PÕHIHARIDUSE visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgnevas neljaks aastaks.....	40
EKSPERTIDE arvamused:.....	44
STRATEEGILINE VALDKOND NR 3: GÜMNAASIUMIHARIDUS.....	45
Põhinäitajad.....	45
Gümnaasiumihariduse avaliku arutelu kokkuvõte	48
GÜMNAASIUMIHARIDUSE visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgnevas neljaks aastaks	49
EKSPERTIDE arvamused:.....	52
STRATEEGILINE VALDKOND NR 4: HUVI- JA TÄISKASVANUHARIDUS	54
Põhinäitajad.....	54
Huvi- ja täiskasvanuhariduse avaliku arutelu kokkuvõte	56
HUVI- JA TÄISKASVANUHARIDUSE visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgnevas neljaks aastaks	58
EKSPERTIDE arvamused:.....	60
STRATEEGILINE VALDKOND NR 5: ÕPETAJA ARENG	61
Põhinäitajad.....	61
Õpetaja arengu avaliku arutelu kokkuvõte.....	64
Kokkuvõte <i>Õpetaja arengu</i> teemalisest avaliku arutelu osalejate tagasiside küsitlusest.....	64
ÕPETAJA ARENGU visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgnevas neljaks aastaks...	66
EKSPERTIDE arvamused:.....	69

VISIOONIDE JA EESMÄRKIDE KOKKUVÕTE.....	70
Lisa 1: Koostöö arutelu koondtabel	74
Lisa 2: Kättesaadavuse arutelu koondtabel	76
Lisa 3: Kvaliteedi arutelu koondtabel	79
Lisa 4: Rapla valla haridusreformi töörühma alushariduse avaliku arutelu tagasiside kokkuvõte Rapla lasteaia „Päkapikk“ 21.03.2013.a.....	84
Lisa 5: Rapla valla haridusreformi töörühma põhihariduse avaliku arutelu tagasiside kokkuvõte RVG-s 21.03.2013.a.	89
Lisa 6: Rapla valla haridusreformi töörühma gümnaasiumihariduse avaliku arutelu tagasiside RÜG-s 4.04.03.2013.a.....	96
Lisa 7: Rapla valla haridusreformi töörühma huvi- ja täiskasvanuhariduse avaliku arutelu tagasiside kokkuvõte Rapla Kultuurikeskuses 11.04.2013.a.....	99
Lisa 8. Huvi- ja täiskasvanuhariduse avaliku arutelu rühmatööde tulemused.....	103
Lisa 9. Rapla valla haridusreformi töörühma õpetaja arengu teemalise avaliku arutelu tagasiside kokkuvõte Rapla Kultuurikeskuses 25.04.2014.a.	105
Lisa 10. Rapla valla haridusreformi töörühma õpetaja arengu teema avaliku arutelu rühmatööde tulemused Rapla Kultuurikeskuses 25.04.2013.a.	108
Lisa nr 11: Rapla valla pädevus hariduse valdkonnas õigusaktide alusel.....	111
Lisa nr 12: Rapla valla haridusreformi töörühma lähteülesanne.....	112

Kasutatud lühendid

Vald - Rapla vald
 Volikogu - Rapla Vallavolikogu
 Vallavalitsus - Rapla Vallavalitsus
 AK – Rapla valla arengukava aastateks 2013-2025
 LÜ - Rapla valla haridusreformi töörühma lähteülesanne (vt Lisa nr 3)
 RVH – Rapla valla haridusreform
 TR – haridusreformi töörühm
 JR – haridusreformi töörühma liikmetest moodustatud juhtrühm
 LR – valdkondlikest teemaliidritest moodustatud liiderrühm
 HA – haridusasutuse üldnimetus kõigis hariduse valdkondades
 AH – alusharidus
 PH – põhiharidus
 GH – gümnaasiumiharidus
 HH ja TH – huviharidus ja täiskasvanuharidus
 Õ – õpetaja teema
 PGS – Põhikooli ja gümnaasiumiseadus
 HTM – Haridus- ja Teadusministeerium

Projekt - Rapla valla haridusstrateegia ja haridusreformi kava koostamine

Projektijuht – haridusreformi töörühma juht (osalt konsultandi rollis)

RÜG – Rapla Ühisgümnaasium

RVG – Rapla Vesiroosi Gümnaasium

RTG – Rapla Täiskasvanute Gümnaasium

ATK – aja- ja tegevuskava

RINK – Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus

Olulisemate mõistete seletused antud projekti kontekstis:

Visioon – kirjeldus meie soovitud ideaalsest olukorrast tulevikus.

Missioon – kuidas me jõuame visioonini, millised peame olema, mida peame tegema?

Väärtused – on vastus küsimusele, mida peame oluliseks, tähtsaks, vajalikuks. Meie näitel töörühma motivatsioon, sisesuhted, eesmärgipäraselt kulutatud ühine aeg.

Strateegia – peamised põhimõtted, põhiväärtused, -eesmärgid ja -sihid jms visiooni ja missiooni saavutamiseks.

Reform – organisatsiooni suuremahuline ümberkorraldus strateegia saavutamiseks.

Metoodika – kuidas strateegiast jõuda tegevuskavadeni ja nende realiseerimiseni.

Siht – vastus küsimusele, millises suunas soovitakse edasi liikuda. Soovime iga tegevusega liikuda püstitatud eesmärkidele lähemale.

Probleem – vastuolu soovitava ja tegeliku olukorra/seisundi vahel.

Eesmärk – lühike ja selge avaldus, mis kirjeldab mingi ajahetke lõpuks saavutatud või soovitud olukorda/tulemust. Eesmärgi sõnastustusel jälgisime, et oleksid vastused küsimustele: mida, kellele, mis ajaks, mis mahus tehakse ning kuidas tehtut hinnatakse.

Sisend - vahendid, mis suunatakse protsessi.

Tegevus – töö eesmärgi saavutamise nimel koos vajalike sisenditega (materjalid, aeg, inimtööjõud) soovitud väljundiks.

Protsess – tegevused tulemuste saavutamiseks.

Meede – eesmärgi saavutamisele allutatud tegevuste kogum.

Tulemus/väljund – tegevuste tulem (seisund/muutus/erinevus).

Indikaator – mõõdik või oodatav hinnang, mille abil saab mõõta tulemuste saavutamist või saavutamise suunas liikumist.

Mõju – milleski (kelleski) muutust esile kutsuv toime.

HEV lapsed – hariduslike erivajadustega lapsed (ka andekad).

Rapla valla haridusstrateegia ja haridusreformi kokkuvõte

Rapla valla arengukava 2025. a visioonis on parimad võimalused vallas hariduse omandamiseks ja üheks eesmärgiks optimaalne ning kvaliteetne haridusvõrk.

Millised on Rapla valikud gümnaasiumihariduse reformil?

Riik suurendab rolli maakondade gümnaasiumihariduses - õpilasi on olemasoleva koolivõrgu jaoks vähe (järgmise kolme aasta jooksul väheneb gümnaasiumiastmes õpilaste arv ca kolmandiku võrra). Riik soovib lahutada gümnaasiumid põhikoolidest (põhiharidus on kohustuslik haridus). 2018. aastaks soovib riik luua igasse maakonda (minimaalselt 252 õpilasega) riigigümnaasiumi, mille tegevuskulud kaetakse riigieelarvest. Reformi eesmärgid: kvaliteetne haridus (võrdne lävepakk kõrgkooli), kättesaadav ja valikutega haridus ning tõhus raha kasutus.

RÜG-s ja RVG-s õpib täna 300 gümnasisti 12. klassikomplektis. Üheksa aastat tagasi oli 433 gümnasisti ehk 45% rohkem. 45 Rapla gümnasisti õpib Raplast väljas ja 120 teiste omavalitsuste õpilast õpib Rapla gümnaasiumites. 2013. aastal lõpetab põhikooli Rapla vallas eeldatavasti 113 õpilast ja tavapäraselt $\frac{3}{4}$ neist jätkab õpinguid valla gümnaasiumites. Maakonnas on põhikooli lõpetajaid käesoleval kevadel umbes 337. RVG-s ja RÜG-s on täna gümnaasiumiõpilastele kokku 6 õppesuunda. Järgmisel kolmel aastal on valla põhikoolides lõpetajaid igal kevadel ca 100-110 ja I klassi astub samuti ca 110 õpilast aastas. RÜG-s ja RVG-s on 49. klassikomplekti jaoks 86 klassiruumi. Mõlemas koolis õppis 10 aastat tagasi pea 300 õpilast rohkem täna. RÜG-s on klassiruumide all 29% ja RVG-s 35% kooli üldpinnast.

Senise kahe gümnaasium/põhikooli jätkamise poolt ja vastuargumente:

Poolt: säilivad - kogukonna traditsioonid, koolikultuur, kodulähedus, gümnasistide eeskuju põhikooli õpilastele; õpetajatel on võimalus õpetada nii põhikoolis kui ka gümnaasiumis, toimib kvaliteeti tõstev konkurents kahe kooli vahel.

Vastu: Põhikoolil ja gümnaasiumil on erinevad õppe- ja kasvatuseesmärgid, koolid konkureerivad komplekteerimisel (madal lävend), valikaineid dubleeritakse.

Puhta gümnaasiumi moodustamise poolt ja vastuargumente:

Poolt: suunad ja valikud laienevad, õppekavade eesmäärke saaks paremini täita, tõhusus suureneb - ei dubleerita kursuseid, tekib akadeemiline õhkkond, saab keskenduda konkureerimisele Tallinna, Pärnu ja Kesk-Eesti gümnaasiumitega, pedagoogid saavad spetsialiseeruda gümnaasiumiastmes õpetamisele, tekib ühtne lävend sisseastujatele.

Vastu: raskused uue koolikultuuri loomisel, õpetajad ei tunne õpilasi - ei ole neid põhikoolis õpetanud, õppesuundasid võib vähemaks jääda, tekivad "külalisõpetajad".

Kui gümnaasiumi õpilaste arv valla kahes statsionaarse õppega koolis on väiksem kui 270 või kui valla statsionaarse õppe kümnendatesse klassidesse asub õppima kokku alla 85 õpilase, reorganiseeritakse kaks gümnaasiumit üheks eraldiseisvaks gümnaasiumiks ja volikogu otsustab, kas munitsipaal- või riigigümnaasiumiks.

Eraldiseisva gümnaasiumi moodustamist ei planeerita enne 2016/2017. õppeaastat, et 2013.a sügisel 10.klassi astuvad õpilased saavad lõpetada oma koolis, võttes arvesse kehtivat rahastamismudelit ning Põhikooli- ja gümnaasiumiseadust.

Gümnaasiumivõrgu ümberkorraldamise variandid:

- 1. Raplas avatakse üks munitsipaalgümnaasium 10.-12.klassi õpilastele ja põhikooli õpilastele on kaks põhikooli.**
- 2. Raplas avatakse koostöös HTMiga üks riigigümnaasium maakonna 10.-12.klassi õpilastele ja valla põhikooli õpilastele on kaks põhikooli.**
- 3. Rapla valla koolid jätkavad tööd seniste tegutsemise vormide ja kooliastmetega - kaks kooli 1.-12.klassini.**

Milliseid tegevusi soovitakse teha järgnevate aastate jooksul hariduse viies valdkonnas?

Alusharidus

Järjekorra kaotamiseks avatakse juurde kaks sõimerühma ja/või laiendatakse lastehoiu võimalusi; hoonete remonditakse investeringukava alusel, õuealad ehitatakse välja, õppevahenditega varustatus viiakse vastavusse õppekava nõuetega, HEV lastele avatakse uus rühm, luuakse ühiskasutusega õppevahendite register, paigaldatakse turvakaamerad, kaotatakse lõhe lasteaia- ja kooliõpetaja palga vahel, haridusasutuste võrku optimeeritakse, planeeritakse ühiskoolitusi, õpetaja staatust tõstetakse.

Põhiharidus

Jõutakse kokkuleppele koolivõrgu muudatustes, koolitranspordi korralduse aluseks võetakse kooliteele kuluv aeg – pool tundi, tagatakse piisavad ressursid õppekeskkonna täiustamiseks, suurendatakse karjääriplaneerimise teenuse kättesaadavust, kaardistatakse laste HEV vajadused ja osutatakse vajaduspõhiseid tugiteenuseid, tähelepanu pööratakse andekate laste vajaduste rahuldamisele, õpetajaid motiveeritakse palgatõusuga, õpetajaid suunatakse enam enesearengule.

Gümnaasiumiharidus

Luuakse karjäärispetsialisti ametikoht, luuakse tudengistipendium õpilaste motivatsiooni tõstmiseks, toetatakse haridusalast (kõrg- ja kutsekoolidega, vilistlased, rahvusvahelised lektorid) koostööd, töötatakse välja vähemalt üks kogu riigis konkurentsivõimeline ja atraktiivne õppesuund, sõlmitakse kokkulepe valla ja kooli vahel õpilaste vastuvõtu arvulistes eesmärkides, tegeldakse õppesuundade eripära ja atraktiivsuse arendamisega, tugevdatakse pedagoogilist kaadrit, panustatakse koolide mainekujundusse, luuakse uusi huvihariduse võimalusi, antakse soodustusi õpilaskodu kasutajatele, luuakse võimalused kindlustamaks soovijaid sooja toiduga kolm korda päevas ja koostöös koduvaldadega toetatakse koolitransporti.

Huvi ja gümnaasiumiharidus

Ressursside efektiivsema kasutuse saavutamiseks töötatakse välja kultuuri- ja huvihariduskeskuse kontseptsioon, koostatakse kultuuri- ja huvihariduskeskuse jaoks uusi õppekavu, projekteeritakse ning ehitatakse kultuuri- ja huvihariduskeskus, selgitatakse välja elukestva õppe vajadused ja võimalused, analüüsitakse koolitusvajadusi ja koolitajate võimalusi, luuakse elukestva õppe pakkujate

avalik register/inforuum, tehakse täiskasvanuhariduse alast teavitustööd erinevates kanalites (kuulutused, veebilehed, infolehed, sotsiaalmeedia jne), antakse sõidusoodustusi huvihariduse kättesaadavuse parandamiseks.

Õpetajate arengu toetamine

Õpetaja palk tõstetakse Eesti keskmise palga tasemele, luuakse või täiustatakse haridusasutuste motivatsioonisüsteeme, tegeletakse õpetajale motiveeriva töökeskkonna loomisega, vähendatakse õpetaja tunnikoormust, planeeritakse õpetajatele aeg enesetäiendamiseks (keskmise töötasu säilitamisega), võrdsustatakse lasteaiaõpetajate puhkuse pikkus kooli õpetajate puhkusega, käivitatakse kohviklubi õpetajatele, toetatakse õpetajaks õppimist koolituslepingu alusel stipendiumiga, võimaldatakse noortele õpetajatele mentori tugi.

Sissejuhatus, eesmärgiseade

Rapla Vallavalitsus (*edaspidi vallavalitsus*) moodustas 24-liikmelise töörühma, mille koosseisus on: volikogu liikmed, volikogu hariduskomisjoni liikmed, vallavalitsuse liikmed, arvamusiidrid ning haridusvõrgus töötavad võtmeisikud.

Volikogu ja vallavalitsus püstitasid töörühmale (*edaspidi TR*) ülesande: **koostada 31. maiks 2013 Rapla valla haridusreformi kava**, milles on üks kuni kolm lahendusvarianti koos tegevus- ja rahastamiskavadega (*edaspidi projekt*).

Elluviidavate tegevustega soovib vallavalitsus Rapla vallas:

- pakkuda konkurentsivõimelisemat ja enam valikuid võimaldavat gümnaasiumiharidust
- tagada edukam ja objektiivsem karjääriplaneerimine põhikooli õpilastele
- tagada konkurentsivõimeline töötasu õpetajatele
- soodustada noorte õpetajate töötulekut valla haridusasutustesse
- pakkuda konkurentsi Tallinna tugevatele gümnaasiumitele
- võimaldada hariduskuludest lähtuvalt haridusvõrku efektiivselt korrastada
- arendada tasakaalustatult valla kõiki eluvaldkondi
- laiendada huvihariduse erinevaid võimalusi

Taustainfo

Kokkuvõtte on koostanud projektijuht vallavalitsuse lähteülesande (*edaspidi LÜ*) ja sellega koos esitatud dokumentide alusel.

Keskväimu taotlused ja tegevus

Reageerimaks demograafilistele trendidele (õpilaste vähenemine, eriti gümnaasiumiastmes, järgmisel kolmel aastal ca kolmandiku võrra) ja arvestades üldhariduse kriteeriume (kättesaadavus, kvaliteet ja kulukus) sekkub keskvalitsus aktiivselt kohalike omavalitsuste koolivõrkude ümberkorraldamistesse. Ümberkorralduse üheks fookuseks on põhikooli ja gümnaasiumi lahutamine

ja sellest tulenev gümnaasiumite arvu vähenemine riigis kolm-neli korda (plaanide kohaselt on tulevikus riigis 50 kuni 100 puhast gümnaasiumi).

Aastal 2012 alustas tegevust Viljandi Gümnaasium, aastal 2013 alustavad riigigümnaasiumid Jõgeval ja Läänemaal, aastal 2015 plaanitakse riigigümnaasiumite avamist Tartus, Jõhvis ja Tartus. Soovi riigigümnaasiumite loomiseks on avaldanud veel Põlva, Võru, Valga ja Paide. Aastaks 2020 on kavandatud gümnaasiumite struktuurse reformi lõpuleviimine (gümnaasiumivõrk on riigi hallata või haldavad neid kohalikud omavalitsused halduslepingute alusel).

Keskvõimu rakendatavateks vahenditeks on õigusaktidest (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (*edaspidi PGS*))¹ tulenevad normatiivsed nõuded. Näiteks alates 01.09.2013 jõustub täna kehtiva PGSi alusel nõue gümnaasiumitele - minimaalselt kolm õppesuunda (neis omakorda eristumine vähemalt 8 valikkursuse osas). PGSi muutmise eelnõus on kirjas kolme suuna kaotamise võimalus. Keskvõim suunab kohalikke omavalitsusi koolivõrke optimeerima rahastamiskorra muutmisega (eraldi sihtotstarbelised haridustoetused põhikooli ja gümnaasiumi õpetajatele, lepingulised eraldised, muutuste motiveerimine struktuurivahenditest investeringuteks jne).

Keskvõimu rahastamine tagab gümnaasiumi toimimise, kus on vähemalt kolm paralleelklassi igas lennus ja kokku minimaalselt 252 gümnaasiumiõpilast. Munitsipaalgümnaasiumi tegevuskulud katab kooli pidaja. Haridus- ja Teadusministeerium (*edaspidi HTM*) on valmis ja vajadusel kohustub maakonnakeskustesse looma nn puhtaid (ilma põhikooliosata) riigigümnaasiume, mis saaksid keskenduda just gümnaasiumile määratud õpetuslike ja kasvatuslikele ülesannete (need erinevad põhikooli omadest) täitmisele. Loodavate riigigümnaasiumite kõik tegevuskulud võtab HTM oma kanda ja kohalikel omavalitsustel tekivad vabad finantsvahendid. Loodavate gümnaasiumite õppekorraldus on akadeemilisem ja eristub selgemalt põhikooli õppekorraldusest. Põhikoolid saavad keskenduda enam põhikooli lõpetaja terviklikuks ettevalmistamiseks.

Pikemas perspektiivis on küsitav HTMi kui gümnaasiumi pidaja rolli jätkusuutlikkus. HTM on omavalitsusi informeerinud valmisolekust kaasrahastada struktuuritoetuste meetmes „Gümnaasiumivõrgustiku korrastamine“ ettenähtud omafinantseeringu ulatuses gümnaasiumi koolihoonete ehitamist ning sisustamist. Kaasrahastamise eeldusena seab HTM kokkuleppe vallaga puhta gümnaasiumi pidamise riigile üleandmise, projekti tegevuste, eelarve ning hoonete tulevase kasutuse või omandi kohta. Haridus- ja teadusminister võib moodustatud riigigümnaasiumi pidamise anda vallale või eraõiguslikule juriidilisele isikule vastavalt halduskoostöö seadusele ning põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele.

Rapla Vallavolikogu ja Vallavalitsuse haridusstrateegiline tegevus

Arengukava eesmärkide täitmiseks planeeritavate tegevuste kavandamisel on oluline lähtuda valla tänasest olukorrast ja tuleviku vajadustest. Rapla vald on viimastel aastatel silmitsi tõsiasjaga, et laste ja õpilaste arv väheneb ning hariduskulude osakaal valla eelarves kasvab üle kriitilise piiri. Rapla valla elanike arv on langustrendis (2012. a 9628 elanikku, prognoosi kohaselt kümne aastaga väheneb 3%), maksumaksjate arv väheneb kiiremini, kuna kasvab vanemaealiste osatähtsus. Põhikooliealiste õpilaste arvu vähenemine on kaasa toonud ka õpilaste arvu vähenemise gümnaasiumiastmes. Samas ei jätku lastesõimekohti kõigile soovijatele.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13332410>

Põhikooliealiste õpilaste arv on vallas hetkel 984, rahvastikuregistri sündide alusel on prognoos aastaks 2018 vastav eagrupp 957 õpilast. RÜG ja RVG õpilaste arv on viimase kaheksa aastaga vähenenud neljandiku võrra. Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi (*edaspidi RTG*) õpilaskond on stabiilne.

Põhikooli lõpetajaid on maakonnas lähiaastatel vähem kui seni, mistõttu eksisteerib reaalne oht, et Rapla kahe gümnaasiumi neljale 10. klassile ei jätku tasemel õppureid. Täna on gümnaasiumis õpilasi igas lennus 3–3,5 klassi jagu. Hariduskulude osakaal on kasvava trendiga, ulatudes aastast 2011 juba üle 60% valla üldkuludest. Õpilaste arvu vähenemise tingimustes kasvab hariduskulu veel.

Kirjeldatud olukorras on Rapla vallas alustatud aktiivselt ümberkorralduste planeerimist ja tegevuste ettevalmistamist.

Haridusvõrgu korrastamiseks kutsuti vallavalitsuse algatusel 29.02.12. a kokku ajutine komisjon, mis tegutses kuni eelmise aasta sügiseni. 11-liikmelises komisjonis arutati ja vaeti riigi hariduspoliitikat, väliskeskonna trende ja nende mõju valla hariduskorralduse arengutele, visioone valla haridusvõrgust.

Töörühma tegevuse tulemused on kättesaadavad valla kodulehel². Analüüsi õpilaste arvu languse mõju haridusökonoomikale ja hariduse kättesaadavusele. Üldiseks eesmärgiks püstitati aluse loomine hariduskorralduse tervikpildi kujundamiseks ja valla haridusorganisatsiooni kujundamiseks, protsessi eesmärgiks valla arengu kavandamise toetuseks ettevalmistused ühiste seisukohtade kujundamiseks erinevate väärtushinnangute ületamise teel. Tulemuseesmärgiks püstitati kooskõlastatud arusaama loomine valla hariduskorraldusest, mis aitaks kaasa haridussüsteemi tihedamale seostatusele valla arenguvajadustega ning õppurite ootuste ja eelistustega.

Haridusvõrgu korrastamise töörühm leidis, et muutuste vajadused haridusvõrgus on vajalikud valla pikaajalise hariduskorralduse tervikplaani alusel. Töörühm vormistas muutustevajaduste alusel järgmised ettepanekud.

- Oluline on tagada valla tõmbekeskustes olevate haridusasutuste jätkusuutlik tegevus (ALU, HAGUDI, KODILA, KUUSIKU (uued ruumid lasteaiale) RAPLA).
- Rapla gümnaasiumid (RVG ja RÜG) viia ühtse juhtimise alla.
- Rapla Täiskasvanute Gümnaasium peaks rohkem tähelepanu pöörama õppurite ametiõppe toetamiseks ja suunamiseks koostöös kutseõppeasutustega.
- Kodila Põhikool kujundada õpilaste vähesuse tõttu ümber kooliks, kus töötab 1.-4. klass ja lasteaiaühmad viia üle koolimajja.

23.10.2012. a arutati Rapla Vallavolikogu ja volikogu komisjonide³ ühisarutelul tegevusi haridusvõrgu ümberkorraldamisel. Jõuti järeldusele, et on avalikkust vaja rohkem informeerida olukorrast haridusvõrgus ning kaasata kogukonda aruteludesse haridusvõrgu ümberkorraldamise teemadel.

^{2, 3} <http://rapla.kovtp.ee/et/rapla-valla-haridusvorgu-korrastamine>

Koolide esindajad leidsid, et hariduse töögrupp suhtles vähe haridusasutuste ja nende hoolekogudega.

Kokkuvõtteks: Töörühma tegevusega pandi alus valla pikaajalisele hariduskorralduse tervikplaani koostamisele.

Valla hariduse põhiprobleemid volikogu ja vallavalitsuse liikmete ning haridusjuhtide vaatevinklist

2012. augustist alustas tööd Euroopa Sotsiaalfondist rahastatud Koolitus- ja arendusprojekt Rapla valla haridusvaldkonna õppeprogrammi elluviimiseks ja haridusmudeli koostamiseks. Koolitusel osalejate arvates on hariduse põhiprobleemideks (vt punkt 14):

- valla hariduskulude kriitilise piiri ületamine
- Raplas omavahel ressursside pärast konkureerivat kaks gümnaasiumi
- õpilaste vähenemine Kodilas
- noorte lahkumine vallast, madalad palgad ja lasteaiakohtade nappus

Rapla valla seisukohad projekti lähteülesandest kokkuvõtlikult:

- kulutused haridusele ei saa suurenda (60 % valla eelarvest)
- järjest suureneva õpilaste arvuga Rapla Täiskasvanute Gümnaasium
- RVG ja RÜG-i konkurents piiratud ressursi tingimustes ja sellest tulenev valikute piiratus
- vallas ebapiisav arv lastesõimekohti
- vähenenud õpilaste arv klassides ja koolides
- riigi hariduspoliitika ja rahastamismudeli pidevalt suurenev surve

Rapla valla arengukava aastani 2025

Rapla valla arengukava (*edaspidi AK*) aastani 2025 visioonis on sõnastatud parimad võimalused hariduse omandamiseks Rapla vallas.

Arengukava visioonist lähtuvad järgmised hariduse eesmärgid.

Eesmärk 13. Vallas toimib optimaalne ja kvaliteetne haridusvõrk.

Eesmärk 14. Vallas on lasteaiakoht igale lapsele.

Eesmärk 15. Õpilastransport on hästi korraldatud.

Eesmärk 16. Kõik lapsed täidavad koolikohustust.

Eesmärk 17. Haridusasutuste õpikeskkonnad vastavad õppekava nõuetele.

Eesmärk 18. Rapla valla kooli lõpetanud noored on teadlikud karjääriplaneerijad.

Eesmärk 19. Koolides ja lasteaedades töötavad motiveeritud töötajad.

Eesmärk 20. Vallas toimib täiskasvanute õpe.

Valik haridusvaldkonnaga enam seotud arengukava eesmäärke.

Eesmärk 4. Noortel on tugev side Rapla vallaga ja hea identiteeditunnetus, mujale läinud noored pöörduvad kodukohta tagasi (vt AK 4.1 Üldine areng).

Eesmärk 26. Vallas toimib hea koostöövõrgustik tegelemaks erivajadustega ja probleemsete lastega. (vt AK sotsiaalhoolekanne ja turvalisus).

Eesmärk 33. Kultuuri järelkasvu tingimused on kvaliteetsed (vt AK kultuur).

Eesmärk 34. Kultuuribaasid on mitmekesiste vajaduste ja ideede teenistuses. (vt AK kultuur).

Eesmärk 35. Rapla vallas on kaasaegsed spordirajatised ning aktiivne sporditegevus. (vt AK sport).

Eesmärk 36. Noortel on head võimalused vaba aja sisustamiseks (vt AK noorsootöö).

Projekti metoodika

Metoodika vastab küsimusele – kuidas teha? Projektijuht suunas projekti tegevusi asjakohase metoodikaga. Strateegia koostamise protsessis tehtud mõningad metoodilised muudatused arutati enne rakendamist läbi juhtrühmaga (Tiina Roosimägi, Ilvi Pere ja Avo Ambur). Järgneb lühiülevaade projektis kasutatud metoodikatest.

Projekti strateegilised küsimused

- **Seisund:** Kus me oleme? Nt strateegiline ja õiguslik raamistik. Arengutrendid valdkonnas. Olulisemad seosed. Valdkonna põhiaandmed (ressursid, rahastamine, tugevused, probleemid. Hinnangud olukorrale.
- **Visioon:** Kuhu soovime jõuda? Nt arenguvajadustest ja arenguvõimalustest lähtuvad visioonid (aastaks 2025). Oodatavad tulemused ja nende võimalikud mõjud.
- **Metoodika:** Kuidas me visioonini jõuame? Nt Mida, kuidas, kelle poolt, mis ajaks tuleb teha? Kuidas jõuda tegevustega strateegia realiseerimiseni? Millised on tegevuste vahetud väljundid ja tulemused? Kui asjakohaselt on kavandatud protsess: sisendid – tegevused-väljundid?
- **Ressursid:** Mida vaja eesmärgi saavutamiseks? Nt Milliseid ressursse on vaja tegevusteks (millega soovitakse eesmäärke saavutada)?
- **Möötmine:** Kuidas hoiame kurssi? Kuidas teame, et oleme kohale jõudnud? Indikaatorid – definitsioon, väärtus, ühik. Indikaatorite valik väljendamaks tegevuste, meetmete, projektide, programmide: arvulisi eesmäärke. Millised on indikaatorite alg-, vahe- ja sihttasemed? Milline on valitud indikaatorite võime mõõta ressurside vajadust elluviimise protsessis ja tulemusi.

Projekti metoodilised lähenemised

- **Valdkonnas seni tehtu analüütiline läbisõelumine.** Kuna haridusreformi kavaga on Rapla vallas viimastel aastatel aktiivselt tegeldud, siis oli koostatava strateegia jaoks piisavalt alusmaterjale. Analüüsi all mõisteti siinjuures mõtestatud tegevusi, mille käigus uuritakse asjakohast haridusinfot mineviku-, oleviku või muutuste võtmes. Infot mõõdetakse, süstematiseeritakse, võrreldakse ja tõlgendatakse. Info analüüsimisel saadud tulemused väljendatakse hinnangu ja/või soovitusel kujul.

- **Strateegilise juhtimise põhimõtete järgimine.** Projekti käigus juhinduti strateegilisest planeerimisest. Projektijuht tegi protsessi käigus vajadusel asjakohaseid parendusettepanekuid, mida TR tegevustes arvestas. Olulisemad mõisted siinses kontekstis.
  - **Heade eesmärkide sõnastamine.** Eesmärk on seda parem, mida rohkematele alljärgnevale tunnustele vastab: täpsus, väljakutsuvus, tulemustele orienteeritus, saavutatavus, ajaliselt määratletavus, meeskonnatööle orienteeritus jms.
  - **Süsteemne lähenemine metoodilisele plaanile.** Projekti eesmärkide teostamiseks koostatud aja- ja tegevuskava realiseeriti ootuste kohaselt.
  - **Tegevuste teostamise eesmärgipärasus, põhjalikkus ja kvaliteet.** Projekti tegevused planeeriti, eesmärgistati ja tulemused saavutati projektijuhi ja juhtrühma koostöös. Iga tegevust analüüsi, anti tagasiside. Tulemuste alusel parendati vajadusel projekti järgnevaid tegevusi.
  - **Kõigi TR liikmete potentsiaali maksimaalne rakendamine.** Püüti leida igale TR liikmele vastutusvaldkond ja asjakohased ülesanded (nt lühiettekanded, teemarühma sisesed ülesanded, arutelude vaheaegadel vajalikud ülesanded jms).
  - **Ootuspäraste tulemuste saavutamiseks projekti juhtrühma moodustamine, liidrite valimine igale teemale.** Juhtrühma ülesandeks protsessis oli tegevuste planeerimine, tulemuste analüüs ja parenduste sisseviimine. Igale projekti valdkonnale (alusharidus, põhiharidus, gümnaasiumiharidus, huvi- ja täiskasvanuhariduse ja õpetaja teema) valiti avakoosolekul liider. TR liikmetest valiti avakoosolekul eksperdid, kelle vahel jaotati vastutus strateegilise planeerimise ühes küsimuses (seisund, visioon, metoodika, ressursid, mõõtmine).
- **Tegevuste ja tulemuste planeerimine.** Haridusnõunik arutas projektijuhiga läbi ja kooskõlastas peale parenduste sisseviimist TR arutelu detailsemad metoodilised lähenemised. Vajadusel konsulteeris haridusnõunik arutelude planeerimise osas juhtrühmaga. Tulenevalt iga arutelu tulemustest korrigeeriti aja- ja tegevusplaani ning metoodikat. Juhtrühma liikmed osalesid projektis asjatundjatena ja ekspertidena aktiivselt (nt ettekanded, sõnavõttud, vastused esitatud küsimustele jne). Projekti eksperdid esinesid viiel avalikul temaatilisel arutelul ja projekti tulemusi kokkuvõtval avalikul arutelul. Projekti eksperdid vedasid TR aruteludel diskussioonigruppe ja -teemasid. Avakoosolekul kinnitatud teemarühmade liidrid vedasid TR kümnel arutelul valdkondlikke teemasid, esindasid ja tutvustasid teemarühma tulemusi avalikel aruteludel. Teemarühmad: alusharidus, põhiharidus, gümnaasiumiharidus, huvi- ja täiskasvanuharidus ning õpetaja teema. TR liikmed suhtlesid omavahel arutelude vahelisel ajal e-posti teel ja vahetult. Projektijuht avas projekti asjakohaste materjalide hoidmiseks ja kasutamiseks intraneti (www.hot.ee keskkonnas). Projekti tegevus toimus RVH intranetis. Sinna on üles laetud projekti oluline info teemade ja arutelude kaupa.
- **Õppimine töörühmas, jagamine avalikkusele ja huvirühmade kaasamine.** Arutelude ajal ja arutelude vahel toimus TR liikmete vahel siseõppimine. Projekti sidusrühmade kaasamiseks korraldati viis temaatilist avalikku arutelu ja projekti lõplike tulemuste avalik esitus. Sidusrühmi kaasati järgmistel eesmärkidel: info, ideede ja ekspertarvamuste kogumiseks, koostatava strateegia kvaliteedi tagamiseks, kaasatavate kompetentsi tõstmiseks neile info jagamise teel, kaasatavate veenmiseks muudatuste vajalikkusest ja poolehoidu saavutamiseks, kuuluvustunde – MEIE identiteedi tugevdamiseks, KOOSTÖÖ ja vastutuse jagamiseks, suhete arendamiseks, konfliktide ja probleemide vältimiseks tulevikus. Kõiki avalikke arutelusid

kajastati ajalehes Raplamaa Sõnumid. Arutelude sisu ja tulemused avalikustati valla kodulehel. Avalikkusele anti võimalus valla kodulehel tutvuda projekti eelnõuga ja sellele parendusettepanekuid esitada.

- **TR arutelude interaktiivsus, tulemuste kohene fikseerimine arvutis, esitlused projektoriga.** Projekti arutelude tulemused vormistati teemarühmade kaupa otse arvutites ja visualiseeriti tutvustamiseks projektori abil. See aitas palju aega kokku hoida ja kiirendas tegevusi.
- **TR tegevuse sisendite ja tulemuste avalikkus, sisemise tegevuse usalduslikkus.** Kõik TRle analüüsimiseks antud andmed olid avalikud ja kõik TR-s valminud lõplikud materjalid on avalikud. TR arutelud olid kinnised, välistamaks välist mittesoovitavat mõju arutelude osalistele. TR liikmed kohustusid arutelude sisu väljaspool töörühma mitte kommenteerimast ja mitte avaldama infot TR aruteludes avaldatud arvamuste kohta.

Valik projektis enim kasutatud leidnud meetoditest

- **Lühiettekanded** (kuni 10 minutit) koos ja eraldi TR ühiste aruteludega. Kasutati projektis kõigil aruteludel.
- **Grupidiskussioonid:** otsiti koos parimaid lahendusi. Kuna TR koos konsultandiga oli ca kaksikümne liiget, siis grupidiskussioonideks erinevatel teemadel jaotuti viieks grupiks. TR liikmeid ei kinnistatud ühe grupi juurde, nad võisid vabalt valida lähtuvalt teemast ja küsimusest, millises grupis millisel ajahetkel soovisid osaleda. Grupidiskussiooni tulemused fikseeriti igas grupis grupijuhi vastutusel arvutis ja esitleti TRle koos kommentaaridega. Kasutati projekti aruteludel ja kolmel avalikul arutelul.
- **Dispuut:** võistlesid erinevad ideed ja variandid. Kasutati ühel TR arutelul kahe gümnaasiumi arengu alternatiivi hindamiseks. TR liikmete valdava arvamuse kohaselt meetod ei osutunud projektis asjakohaseks.
- **Sümposium:** on probleeme, millele lähenetakse erinevalt. Esinejateks kuni viis asjatundjat ja/või eksperti, kes omavahel ei vaidle, vaid esitavad omi seisukohti kindlal teemal, pakuvad lahendusi erinevate vaatenurkade alt. Auditorium ei argumenteerigi omavahel, saab õiguse kirjalikeks küsimusteks ja kuulab vastuseid. Kasutati projektis avalikel aruteludel.

Kokkuvõtteks: Projekti eesmärkide saavutamiseks valitud metoodika osutus praktikas asjakohaseks. TR liikmete potentsiaal realiseeriti tulemuslikult, avalikud arutelud täitsid kaasamise eesmärgi.

Rapla valla hariduse arengu järgmise 4 -aasta kolm varianti: A, B ja C

Kogu haridusvõrgu edasise arengu võtmeküsimuseks on gümnaasiumihariduse võimalikud ümberkorraldamisvariandid. Jätkamiseks valitud gümnaasiumihariduse variandi mõju arengutele hariduse ülejäänud valdkondades: alushariduses, põhihariduses, huvi- ja täiskasvanuhariduses ja õpetajate arenguvõimalustes. Nimetatud põhjusel alustatakse gümnaasiumihariduse edasiste arenguvariantide kirjeldusega. Kui vallavalikogule on langetanud gümnaasiumihariduse reformimise otsuse, tuleb vallavalitsusel koostada tegevuste täpne kava. Kui otsustatakse jätkata senist

koolivõrguga (ilma reformimata), ei ole mõistlik aega ja vahendeid täpse tegevuskava koostamisele kulutada.

TR IV arutelul 7.03.2013. a väideldi teemal: kas Raplale on parimaks valikuks jätkamine senise kahe gümnaasium-põhikooliga või tuleb gümnaasiumi-astmed ühendada üheks gümnaasiumiks.

Väitluse tulemused on alljärgnevalt esitatud žürii hinnatud järjekorras:

- Seniste koolide jätkamise poolt toodi väitluses järgnevad argumendid: erinevate koolikultuuride ja traditsioonide säilimine, rohkemad suunavalikud, kodulähedus, kahe kooli edasiviiv konkurents, väljakujunenud koolisüsteemid, mille muutmine nõuab väga palju ressursse (aeg, inimesed), ei ole mõtet lõhkuda olemasolevat ja toimivat süsteemi, kui pole teada, mida muutused kaasa toovad.
- Ühe gümnaasiumi poolt toodi argumentidena välja majanduslikku kokkuhoidu, võimalust täita nõutav õpilaste arv gümnaasiumiastmes – 252 õpilast, võimalust pakkuda rohkem valikuid õppesuundades ja valikkursustes, võimalust õpetajate spetsialiseerumiseks gümnaasiumiõpetajateks ja põhikooliõpetajateks, võimalust õpilaste diferentseerimiseks tasemete järgi, riigi hariduspoliitika elluviimist vallas, reageerimist valla elanike vähenemise jätkuvalle trendile.

Gümnaasiumihariduse (*edaspidi GH*) ümberkorralduseks pakkus TR V arutelul 28.03.2013. a välja seitse erinevat varianti, millest arutelu tulemusena toetati viie variandi edasist analüüsimist. Gümnaasiumihariduse ca 70 osavõtjaga avalikul arutelul 4.04.2013. a Rapla Ühisgümnaasiumi auditooriumis tutvustati TR väljatöötatud seitset gümnaasiumihariduse arengu edasist varianti, millest viit TR soovitatud varianti analüüsiti arutelul moodustatud seitsmes töögrupis.

Seisund: RÜG peamajas on 32 klassiruumi ja tühjaks kolitavas algklasside majas on 11 klassiruumi, koolis on 24 klassikomplekti, RVG hoones on 43 klassiruumi 25- klassikomplektile. Kahe kooli peale kokku 86 klassiruumi ja 49 klassikomplekti. Mõlemas koolis õppis kümme aastat tagasi ca 300 õpilast rohkem kui täna. Kokku on RVG-s klassiruumide all 34,7 % koolimaja üldpinnast ja RÜGis 29,1 % koolimajade üldpinnast.

Järgnevad gümnaasiumihariduse avalikul arutelul analüüsitud gümnaasiumihariduse ümberkorralduse variandid koos nende hindamisel antud poolt/vastu ja neutraalsete häältega.

- A. Kaks põhikooli (kokku 810 õpilast) ja üks gümnaasium (300 õpilast)
  - Häälde: poolt 23; vastu 2; neutraalseid 14
- B. Üks põhikool (810 õpilast) ja üks gümnaasium (300 õpilast)
  - Häälde: poolt 0; vastu 10; erapooletuid 10
- C. Kaks gümnaasiumi, mille juures töötavad põhikooli klassid (570 õpilast ja 540 õpilast)
  - Häälde: poolt 25; vastu 6; erapooletuid 14
- D. Üks gümnaasium, mille juures töötavad põhikooli klassid (koolis 1110 õpilast)
  - Häälde: poolt 0; vastu 22; erapooletuid 8
- E. Üks gümnaasium, mille juures töötavad põhikooli klassid, ja üks põhikool (I variant – gümnaasium/põhikool 710 õpilast ja põhikool 400 õpilast; II variant – gümnaasium/põhikool 700 õpilast ja põhikool 410 õpilast)
  - Häälde: poolt 0; vastu 5; erapooletuid 3

- F. Üks algkool (1.-6. kl- 550 õpilast), üks gümnaasium/progümnaasium (7.-12. kl – 560 õpilast) – ei analüüsitud
- G. Üks algkool (550 õpilast), üks progümnaasium (260 õpilast), üks gümnaasium (300 õpilast) – ei analüüsitud

Avalikul hääletamisel enam toetushääli saanud variandid – A ja B jäeti TR edasises tegevuses sõelale. Kuna variandi A puhul on võimalus nii munitsipaalgümnaasiumi kui ka riigigümnaasiumi moodustamiseks, siis otsustas töörühm edasi tegelda kolme variandiga.

- A. Kaks põhikooli (kokku 810 õpilast ja 37 klassikomplekti) ja üks munitsipaalgümnaasium (300 õpilast ja 12 klassikomplekti)**
- B. Kaks põhikooli (kokku 810 õpilast ja 37 klassikomplekti) ja üks riigigümnaasium (300 õpilast ja 12 klassikomplekti)**
- C. Kaks gümnaasiumi, mille juures töötavad põhikooli klassid (570 õpilast ja 540 õpilast)**

Järgnevalt gümnaasiumihariduse avaliku arutelu (4.04.2013. a) tulemused:

Variant A ja B koos

Pooltargumendid (avalik arutelu)	Vastuargumendid (avalik arutelu)
Suurenevad valikuvõimalused Õpetajate koormused ühtlustuvad Võimalused pakkuda õpetajale ootuspärast koormust Paremad võimalused õpetajate valimiseks Õpilaste arvu arvestav mõistlik lahendus Suurendab konkurentsivõimet väljapoole Raplat Toetab kutsehariduse arengut Saab kasutada EL uue perioodi vahendeid	Halduskulud suurenevad Väheneb autoriteetide/eeskujude mõju Suurendab väljarännet Lisarahade saamine pole kindel Gümnaasiumi pääsevad parimad

Variant C

Pooltargumendid (avalik arutelu)	Vastuargumendid (avalik arutelu)
Võimalus valida kahe kooli vahel Õppesuundade valik – 6 suunda Koolide omanäolisus Koolide vaheline konkurents Kodulähedus Rahuliku töökeskkonna säilimine Korras koolimajad Optimaalne ruumikasutus Haritud kogukond Huvitegevuse valik Õpilaste suurem rakendatus Õpilaste individuaalsuse areng Vilistlaste ühtekuuluvustunne Kultuuri mõõde hariduses – erivanuselised on parem variant Õpetajad saavad õpetada nii põhikoolis kui ka	Õpilaste vähesus Vähe raha Ei konkureeri riigi tasemel Arengu ressursid ei toeta omanäolisust Kõigile õpetajatele ei jätku täiskoormust Oht, et Kohilasse tuleb riigigümnaasium Riiki ei või usaldada Linnaline valikuvõimalus õpilastele Jätkuvalt jäävad gümnaasiumis ja põhikoolis õpetama ühed ja samad õpetajad

gümnaasiumis Rahulik psühhosotsiaalne keskkond Oma otsused munitsipaalkooli osas tehakse vallas Koolide side kohaliku konteksti ja kogukonnaga	
---	--

Gümnaasiumihariduse avalikul arutelul analüüsitud variantide poolt- ja vastuargumendid, mis ei saanud poolt hääli ja edasistes aruteludes ei osalenud:

Üks põhikool ja üks gümnaasium

Pooltargumendid (avalik arutelu)	Vastuargumendid (avalik arutelu)
Gümnaasiumis tekib rahulik õhkkond Valikainete rohkus Akadeemilised suhted õpetajate - õpilaste vahel	Ülerahvastus põhikooli osas Vajalik täiendav hoone lisab kulusid Lõhutakse terviklik sotsiaalne keskkond Õpetajate koormatus? Lõhutakse traditsioonid Logistiliste probleemide teke

Üks gümnaasium, mille juures töötavad põhikooli klassid

Pooltargumendid (avalik arutelu)	Vastuargumendid (avalik arutelu)
Gümnaasiumiastme 252 õpilast on tagatud Kaob konkurents õpilaste pärast kahe kooli vahel Vahendeid võib juurde tulla Vähendab kulusid – ühes koolis käimine	Juhtimine killustub Õpetajate liikumine halvendab õppetöö korraldust Hariduse kvaliteet ei parane Valikuvõimalusi ei ole piisavalt Õpilaste arv võib väheneda Puudub koosolemise tunne Liiga suur kool Pole võimalik enam kooli valida Kaob seniste koolide omanäolisus Kahe gümnaasiumi seltskonnad ei segune Ei tõsta kvaliteeti Oleks muutus muutuse pärast Oma kooli tunde kadumine

Üks gümnaasium, mille juures töötavad põhikooli klassid, ja üks põhikool

Pooltargumendid (avalik arutelu)	Vastuargumendid (avalik arutelu)
Õpetaja saab valida, kas õpetada ainult põhikoolis või areneda/täiendada gümnaasiumiastmes „Üks näiliselt“ lihtne variant elluviimiseks	Aja jooksul suretab variant põhikooli välja, sest põhikool/gümnaasium on elujõulisem Olemasolevate „torukoolide“ identiteedi hävitamine Lapsed on erinevatel lähtepositsioonidel enne gümnaasiumisse sisseastumist Ruumipaigutus on ebapraktiline – gümnaasiumpõhikool ei mahu kumbagi senisesse gümnaasiumimajja

Alushariduse avalikul arutelul osalejate antud toetused gümnaasiumihariduse eri variantidele (vt Lisa nr 4)

Raplale on tulevikus parim:

Jätkata ilma ümberkorraldusteta senise kahe gümnaasiumiga (1.-12.klass)	11
Moodustada Raplasse kui maakonnakeskusesse ilma põhikooli klassideta gümnaasium (10.-12.klass)	5
Viia Rapla gümnaasiumid ühtse juhtimise alla	8

Lisatud muud variandid:

Üks täistsüklikool ja teine põhikool

Põhikooli avalikul arutelul osalejate antud toetused gümnaasiumihariduse eri variantidele (vt Lisa nr 5)

Raplale on parim

Jätkata ilma ümberkorraldusteta senise kahe gümnaasiumiga (1.-12.klass)	10
Moodustada Raplasse kui maakonnakeskusesse ilma põhikooli klassideta gümnaasium (10.-12.klass)	9
Viia Rapla gümnaasiumid ühtse juhtimise alla	3

Lisatud muud variandid:

Üks täistsüklikool ja teine põhikool. 2 korda
Igal juhul mitte teha ühte suurt põhikooli!

Töörühma gümnaasiumihariduse variantide täiendava arutelu 14.05.2013. a tulemused

Üks gümnaasium Rapla linnas		
	Variandi plussid (sõnastamise järjekorras)	Ülesanded (mida teha?) plusside jätkusuutlikuks hoidmiseks, edasi arendamiseks ja/või selgitused
1	Valikainete võimaluste suurenemine.	Vaadata üle õppesuunad ja nende arv, sellest lähtudes saame avada erinevaid valikaineid.
2	Pedagoogid saavad ühest koolist koormuse ja keskenduvad gümnaasiumiõpilaste õpetamisele.	Hoiame häid õpetajaid parema palgaga ja saame juurde häid õpetajaid.
3	Konkurents gümnaasiumi astumiseks ehk lävend.	Väljalangevuse vähendamine ja põhikooli taseme tõstmine. Karjääriplaneerimise alase tegevuse tõhustamine põhikoolides.
4	Suurem kool võimaldab erineval tasemel õpetada nii nõrgemaid kui ka tugevamaid, suurema õpilaste arvuga saab teha enam gruppe.	Tasemegruppides õpetamine tagab individuaalsema lähenemise ja eduelamuse õpilastele.
5	Topelt õppesuundasid ja valikaineid ei ole, ressurss on paremini kasutatud.	Õpetajate palga tõstmine on võimalik, suurem õpilaste arv õppegrupis annab selleks võimaluse.
6	Tugevamate õpilaste õpetamisel saab õpetaja keskenduda enam õpetamisele, mitte sotsiaalsete probleemide lahendamisele.	Vajadusel on olemas ka tugiteenused – sotsiaalpedagoogiline ja psühholoogiline.
7	Õpetajad saavad koormuse olemasolul enam spetsialiseeruda ja seega ka tulemus on parem.	Pole vaja mitme aine vahel killustuda.
8	Õppekavade eesmärgid paremini täidetavad.	Põhikooli ja gümnaasiumi õppekavadel on erinevad eesmärgid.
9	Kõik õpilased on võrdsetes tingimustes konkureerimaks 10. klassi.	Põhikoolide õpilased kõik on võrdsetes tingimustes ja konkureerivad võrdsetel alustel, pole omasid ja võõraid.
10	Kaob kahe gümnaasiumi konkurents.	See on nii pluss kui miinus.
11	Saame valida paremaid õpetajaid.	Kõik õpetajad ei sobi õpetama gümnaasiumis ja vastupidi.
12	Puhtas gümnaasiumis akadeemilisem õhkkond, kuna õpilased on vanemad ja targemad.	Ka põhikooli III astme õpilased tunnetavad oma koolis siis enam oma väärtust ja on eeskujuks.
13	Põhikooli lõpetajad mõtlevad rohkem oma edasisele tegevusele.	Pole võimalust „otse edasi“ minna, kõik peavad valmistuma ja valima.
	Variandi miinused	Ülesanded (mida teha) miinuste kaotamiseks, leevendamiseks ja/või selgitused
1	Vald ei suuda kahte põhikooli eraldi majades majandada, mõlemad majad on vaid 400 õpilase jaoks liiga suured.	Arvamus, et gümnaasium peab kindlasti olema eraldi hoones.
2	Kahes koolis on 6 suunda, ühes koolis on	Võib, aga ei pea.

	kohustuslik vaid 3 suunda ehk suundade arv võib väheneda.	
3	Toimivad organisatsioonid lõhutakse ja uue kujunemine võtab kaua aega.	Koolikultuur on pika tekkeajaga.
4	Kui pedagoogid ei saa täiskoormust, on tööl „külalisõpetajad“.	Külalisõpetaja ei panusta kooli arengusse 100% ja ei ole õieti ühegi kollektiivi liige.
5	Eeskuju ja järjepidevuse vähenemine kui, gümnaasiumiõpilased on eraldi koolis.	Alati teame ka oma kooli ajast endast vanemaid ja silmatorkavamaid koolikaaslasi.
6	Gümnaasium pole enam kodu lähedal.	Tuleb linna piires liigelda.
7	Tänase kogukonna lõhenemine.	Mõlemal koolil on välja kujunenud kollektiivid, kes kaitsevad oma.
8	Kaob kahe gümnaasiumi edasiviiv konkurents.	See on nii pluss kui miinus.
9	Õpetajad ei tea õpilaste tausta või ajalugu ja väljalangevus võib suureneda.	Vahel on see hoopis pluss, võimalus alustada „puhtalt lehelt“.
10	Ainekabinette vaja juurde sisustada kui on plaanis luua 3 kooli (2 PK ja 1 G).	Ressurssi kõvasti juurde vaja.
11	Uus koolivõrk on vaja üles ehitada, see on suur töö.	Mõistliku ja asjaliku tegevuskava koostamine ja elluviimine võtab kaua aega.
12	Muutmine tekitab vastuseisu ja õpilane valib kooli hoopis mujal omavalitsuses.	Kuna muutus tekitab hirmu ja tundub lihtsam minna sinna, kus hirme ei ole või neid ei tea.

Kaks gümnaasiumi Rapla linnas ehk tänased koolid jätkavad tööd

	Variandi plussid (sõnastamise järjekorras)	Ülesanded (mida teha?) plusside jätkusuutlikuks hoidmiseks, edasi arendamiseks ja/või selgitused
1	Mõlemas tänases koolis on tugevad traditsioonid, oma kooli kultuur.	Vilistlased panustavad oma koolide jätkamisse.
2	Mõlemal on eristuvad õppesuunad, õpilastel rohkem valikuid nii suundade kui koolide vahel.	Kahes koolis kokku 6 õppesuunda.
3	Kodu lähedus.	Ei pea linnas liigselt liiklema.
4	Gümnaasiumiõpilased on noorematele eeskujuks.	Eeskuju kasvatab.
5	Õpetajatel on enam tunde, et saada koormust, on vähem või puuduvad „külalisõpetajaid“.	Põhikool ja gümnaasium koos annavad enamatele aineõpetajatele koormuse.
6	Vähem õpilasi koolis ja individuaalsem lähenemine.	
7	Toimib edasiviiv konkurents.	Jälle nii pluss kui ka miinus.
8	Võimalused tihedaks koostööks kahe gümnaasiumi vahel.	Ühitada osa valikaineid, teha ühisüritusi ja – koolitusi.
9	Muudatustele ei kulu aega ega närvi ja ressurss jääb alles.	Muutmine vajab igal juhul lisaressursse.
10	Õpetaja näeb oma töö vilju kauem.	1.-12. klassini.
11	Õpetaja tööl on sidusus põhikoolist gümnaasiumini.	Teab, mida kuskil õpetada ja mis millele eelneb või järgneb, ise teeb eeltööd ja ise õpetab gümnaasiumi õpilast.

	Variandi miinused	Ülesanded (mida teha) miinuste kaotamiseks, leevendamiseks ja/või selgitused.
1	Õpilasi kahe kooli jätkusuutlikuks toimimiseks vähe, kulud suurenevad ühe õpilase kohta.	Ei jätku arendamiseks vahendeid, pidev kulude vähendamise surve.
2	Õpilaste arvu vähenemisega valikute vähenemine.	Õpilasi vähem ja valikaineid vähem, ühe grupi täituvus peab olema vähemalt 10-12 õpilast.
3	Õpilaste arvu vähenemisel pedagoogid ei saa koormust.	Õpetaja otsib lisatööd mujal ja muutub „külalisõpetajaks“.
4	Konkurentsi gümnaasiumi astumiseks ei ole.	Võimalikult palju õpilasi püütakse „meelitada“ gümnaasiumi ja väljalangevus võib suureneeda või tase langeda.
5	Erineval tasemel nii nõrgemaid kui ka tugevamaid õpetada ei saa.	Kui õpilasi vähe ei saa moodustada tasemegruppe, raha ei jätku.
6	Meil ei jagu gümnaasiumiastmele kvalifitseeritud aineõpetajaid.	Juba täna pole kõik ained kaetud tugevate kvalifitseeritud õpetajatega, see ei anna õpilasele ja vanemale kindlustunnet.
7	Õpetajad ei saa enam spetsialiseeruda ja tulemus on kehvem.	Õpilaste arvu vähenedes tuleb koormuse saamiseks õpetada mitut ainet.
8	Põhikooli ja gümnaasiumi õppekavade erinevad eesmärgid on raskemini täidetavad.	Põhikooli ja gümnaasiumi õppekavadel on erinevad eesmärgid ja ikka enam rõhutakse gümnaasiumi õppekava eesmärkidele.
9	Eelistatakse oma kooli ja oma kooli õpilasi.	Õpilane jätkab enam oma kooli gümnaasiumis ja õpetaja tunneb paremini oma põhikooli õpilast.
10	Konkurents tugevneb ja pärsib koostööd.	Õpilaste arvu vähenemine tekitab paratamatult konkurentsi.

Kas riigigümnaasium või munitsipaalgümnaasium?

MUNITSIPAALGÜMNAASIUM	RIIGIGÜMNAASIUM
Tänases situatsioonis muutmine ei ole vajalik (rahastamine ja õpilaste arv peavad jääma samaks).	KOV ei saa mõjutada kooli käekäiku, riik viib ellu oma tahte.
Riik muudab rahastamissüsteemi ja õpilaste arv väheneb ning haridus vajab lisaraha. Raha pole ilmast kadunud, aga seda on vallas lõplik hulk.	Täna ei ole selget ja kindlat teadmist, et riik on hea peremees.
Riik tõstab õpetajate töötasu, aga KOV tõsta ei jaksa. Õpilaste arv väheneb, „pearaha“ koos sellega väheneb, õpetajate arv jääb samaks.	Kuidas õpetajad koormuse saavad? 252 õpilast ehk 3x28 klassi ei anna kõigile aineõpetajatele vastava aine koormust.
	Riik rahastab oma kooli ise, KOV-ile jääb osa majanduskulu alles ja seda saab kasutada teiste haridusteenuste arendamiseks. Täna arendamiseks vahendeid väga napilt.
	Ebavõrdsed tingimused pedagoogide töötasus ja koolide varustatuses riigi ja KOV koolide vahel ühes vallas. Riik panustab oma kooli rohkem.

Millest otsuse ettevalmistamisel lähtuda:

Kui oleme olukorras, kus Rapla vald on siinse gümnaasiumihariduse parendamiseks kõik võimalused ära kasutanud ning edasiseks arenguks on otstarbekas eraldiseisva gümnaasiumi moodustamine, tuleb lähtuda õpilaste huvidest, sest nende vajadused on esmatähtsad.

Muudatuste ootamine, olgu siis meeldivad või ebameeldivad, väsitab – inimesed vajavad otsuseid. PGSi muutmine Riigikogus alles käib ja täna puudub teave 2014. a kehtima hakkava hariduse rahastamismudeli kohta.

ARUTELUDE TULEMUS:

Kui gümnaasiumi õpilaste arv valla kahes statsionaarse õppega koolis on väiksem kui 270 või kui valla statsionaarse õppe kümnendatesse klassidesse asub õppima kokku alla 85 õpilase, reorganiseeritakse kaks gümnaasiumit üheks eraldiseisvaks gümnaasiumiks ja volikogu otsustab, kas munitsipaal- või riigigümnaasiumiks.

Eraldiseisva gümnaasiumi moodustamist ei planeerita enne 2016/2017. õppeaastat, et 2013. a sügisel 10. klassi astuvad õpilased saaksid lõpetada oma koolis, võttes arvesse kehtivat rahastamismudelit ning Põhikooli- ja gümnaasiumiseadust.

Gümnaasiumivõrgu ümberkorraldamise variandid.

- 4. Raplas avatakse üks munitsipaalgümnaasium 10.-12. klassi õpilastele ja põhikooli õpilastele on kaks põhikooli.**
- 5. Raplas avatakse koostöös HTMiga üks riigigümnaasium maakonna 10.-12. klassi õpilastele ja valla põhikooli õpilastele on kaks põhikooli.**
- 6. Rapla valla koolid jätkavad tööd seniste tegutsemise vormide ja kooliastmetega: kaks kooli 1.-12. klassini.**

Koostöö, kättesaadavus ja kvaliteet valla haridusstrateegias

Koostöö hariduse valdkonnas Rapla vallas

Mis iseloomustab senist olukorda?

- Koostöö ühissettevõtmiste korraldamisel (traditsioonid)
- Koostöö HA ja VV vahel
- Koostöö infovahetusel
- Koostöövõimekad juhid
- Koostöövõimekad õpetajad
- Koostöövõimekad õpilased
- Koostöö taristu ühiskasutuses (nt "Kellukese" ujula)
- Koostöö avalikel esinemistel
- Koostöös kogutud info kogemustest (õppekäigud)

Millised on senised olulisemad probleemid?

- Piiratud ajaressursid koostööks
- Koostöö vähene väärtustamine
- Suure töökoormuse tõttu on koostöö ebapiisav
- Piiratud kättesaadavus (nt transpordivõimalused)
- Ebapiisav eestvedamine
- Koostööd takistav konkurents
- Ebapiisav koostööalane infovahetus
- Ebapiisavad materiaalsed ressursid koostööks
- Ebapiisav motivatsioon koostööks
- Vähene partnerite tundmine

Millised on senised olulisemad tugevused (tulemused)?

- Koostööpartnerite (osaliste) rahulolu
- Koostöö tulemusel on paranenud õpilaste valmidus järgmiseks haridusastmeks
- Vanemate korraldatud ettevõtmiste kasu HALE
- Juhtide ühisüritused maakonnas: koolitused, õppekäigud
- Koostöö tulemusena on tekkinud kommunikatsioon partnerite vahel
- Õpetajad on hoolivad panustajad koostöösse
- Koostöö on rikastanud teadmiste ja/või oskustega ja/või andnud kogemusi
- Koostöö tulemusena on tekkinud traditsioonid

Millistesse koostöö tegevustesse tuleb tulevikus rohkem panustada? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Koostöö motiveerimise ja vajalikkuse (kasu) selgitamise/mõistmise (42 punkti)
- Õpetajate/spetsialistide vahetuse HAd vahel (30 punkti)
- Igale HALE toetavate ettevõtete leidmise ja nende kaasamise HA arengu toetamise (28 punkti)
- Aktiivsesse suhtlemise ja vanemate kaasamise (25 punkti)
- Infovahetuse, mis annaks kõigile partneritele adekvaatse info otsustamiseks ja tegutsemiseks (23 punkti)
- Regulaarsetesse ümarlaudadesse (HA ja VV) (10 punkti)
- Regulaarsetesse töövestlustesse (ka juhtidega) (16 punkti)
- Ühiskoolitustesse, õpetajate meetodiliste konverentside sisukamasse korraldamise (16 punkti)
- Huvipakkuvate ühiste probleemide (teemade) alusel ühisprojektide teostamise (8 punkti)
- Koostöö eestvedamise/projekti juhtide motiveerimise (2 punkti)

Millise koostööni tuleb tulevikus jõuda? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Väga hea koostöö koolide ja lasteaedade vahel (infovahetus, personal, tagasiside) (61 punkti)
- Ühisprojektid (suuremahulised tegevused, vahendid - liiklusväljakud, õuevahendid jne) arendavad pidevalt HA keskkonna kvaliteeti (40 punkti)
- Õpetajate/spetsialistide (koostööpartnerite) silmaring on lai, uusi ideid genereeritakse ka väljaspool oma asutust (24 punkti)
- Ressursside kasutus on koostöö tulemusena efektiivne (nt olemasolevad transpordivahendid vallas, ühised täiendkoolitused, ühishanked) (19 punkti)

- HA-l ja vallal on selged eesmärgid koostöök, hästi toimiv süsteemne tagasiside (planeeri - teosta - hinda ja korrigeeri) (22 punkti)
- Motiveeritud õpetajate/spetsialistide jätkusuutlik kasv (stabiilne tunne tuleviku suhtes, „värske“ kaader, mõistev ja toetav kollektiiv) (12 punkti)
- Valla uus ühine hariduse e-keskkond (virtuaalne, ruumiline, interaktiivne) (10 punkti)
- HA-del on koostööpartneritega tihedad sidemed ja kasulik koostöö (5 punkti)
- Õpilasi (vanemaid) väga hästi rahuldavad valikud haridusasutustes (5 punkti)
- HA võimalused/tegevus/tulemused on maksimaalselt kogukonnale nähtavad ja arusaadavad (2 punkti)

Hariduse kättesaadavus Rapla vallas

Mis iseloomustab senist olukorda? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Elanike (ka õpilaste) koondumine keskustesse (39 punkti)
- Peremudeli muutusega langeb vastutus enam haridusasutustele (35 punkti)
- Lastesõime kohtade nappus Rapla linnas (24 punkti)
- Põhihariduses õppekohtade ülejääk (16 punkti)
- GH madal lävend - kõigile kättesaadav, laiskade õppijate osakaalu kasv (15 punkti)
- Haridusnõudlus heade õpetajate rühma/klassi (12 punkti)
- Õpetajate keskmise vanuse kasv (11 punkti)
- Õpetaja saab töökoormuse mitmest HA-st (6 punkti)
- Õppe liigne sõltuvus õpetaja isikust (1 punkt)

Millised on senised olulisemad tugevused? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Hariduse kättesaadavus keskustes (72 punkti)
- PH kättesaadavus – koolikohustuse täitmine (22 punkti)
- Enamus lõpetanuid jätkab järgmises astmes õpinguid (19 punkti)
- Heade õpetajate kõrge osakaal (13 punkti)
- HH kvaliteetsed võimalused (8 punkti)
- HEV lastele tugiteenuste kättesaadavus (7 punkti)
- Olemas on kõik hariduse liigid ning need on süsteemselt ühendatud (2 punkti)
- Õpetajate vahetu suhtlemine on suurendanud kättesaadavust/vähendanud väljalangevust (0 punkti)

Millistesse tegevustesse tuleb tulevikus rohkem panustada? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Varajane märkamine HA - väljalangevuse vähendamine (33 punkti)
- Sõimekohtade 100% tagamine (22 punkti)
- Senine GH kättesaadavus – 4 klassikomplekti Rapla linnas (21 punkti)
- Õpetajatevahelise konkurentsi tõstmine (18 punkti)

- Õpetajate taseme tõstmine (16 punkti)
- HEV teenuste laiendamine (15 punkti)
- Klassijuhtajatöö väärtustamine (14 punkti)
- Õpetajate süsteemne motiveerimine (13 punkti)
- Õhtune bussiring (7 punkti)
- Valla stipendium õpetajaks õppijatele (1 punkt)

Millise hariduse kättesaadavusega arvestame tulevikus? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Haridus on kättesaadav kodu lähedal (29 punkti)
- Head tingimused valla kõigis haridusasutustes (26 punkti)
- Hariduse kättesaadavus lähtub õppijate vajadustest (20 punkti)
- Huviharidus ja täiskasvanuharidus on kättesaadavad kogu vallas (19 punkti)
- Õppeks vajalike taristute ühiskasutus (17 punkti)
- Koolitransport hariduse kättesaadavuse kindlustajana (16 punkti)
- Õpetajale koormus ühest haridusasutusest (15 punkti)
- Head õpetajad on kättesaadavad mitmele haridusasutusele (11 punkti)
- Õpetajate vanuseline normaaljaotus (6 punkti)
- HA-d on avatud külakeskused (1 punkti)

Hariduse kvaliteet Rapla vallas

Mis iseloomustab senist olukorda? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Ressursside nappus kvaliteedi kindlustamiseks (40 punkti)
- Individuaalse lähenemise vajaduse kasv (32 punkti)
- Kasvab õpetajate ajakulu sotsiaalprobleemidega tegelemisele (30 punkti)
- Vähesed õpimotivatsiooniga õpilaste arvu kasv (28 punkti)
- Kasvab rahulolematuse keskõimu poliitikaga (21 punkti)
- Õpetamise tasemete ebahütluse suurenemine (16 punkti)
- Õppesuundade/valikute kvaliteeti piirab õpetajate võimekus (9 punkti)
- Virtuaalse maailma kasvav mõju õpilastele (6 punkti)
- Väikeses klassis raskem sotsialiseeruda (4 punkti)
- RTG kasvav populaarsus (4 punkti)

Millised on senised olulisemad probleemid? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Ebaselgus riiklikus hariduse kvaliteedipoliitikas (63 punkti)

- Õpetaja madal staatus mõjutab kvaliteeti (30 punkti)
- Väikeste HA kasinad valikud ja võimalused (23 punkti)
- Õpetajate vähene motiveeritus uuendusteks (14 punkti)
- Valla ebapiisavad ressursid kvaliteedi tagamiseks (10 punkti)
- Pedagoogide palk ja töökoormus ei ole vastavuses (7 punkti)
- Aineid õpetatakse teise aine spetsialisti poolt (7 punkti)
- Õppetulemuste suur kõikumine (6 punkti)
- Koolist väljalangenute nõrk tase (6 punkti)

Millised on senised olulisemad tugevused? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Osade HA-de kõrge maine ja tuntus (66 punkti)
- Moodsad õppetingimused enamikes HA-des (48 punkti)
- Suurtel HA-des loodud kvaliteetsed tingimused (18 punkti)
- Koolivälise tegevuse kõrge kvaliteet (17 punkti)
- Õpetajate kvalifikatsiooni kõrge tase (15 punkti)
- Õpilastes kujundatud õpihuvi ja motivatsioon (11 punkti)
- Silmatorkavad tulemused muusikas (7 punkti)
- Heal tasemel toimetulek sotsiaalsete probleemidega (6 punkti)
- Silmatorkavad tulemused spordis (2 punkti)
- Silmatorkavad tulemused kunstis (0 punkti)

Millistesse tegevustesse tuleb tulevikus rohkem panustada? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Vallas loodud õpetaristute maksimaalselt efektiivsesse kasutamisse kvaliteedi tõstmise nimel (39 punkti)
- Tugiteenuste kvaliteedi parendamisse (36 punkti)
- Õpetajate palgataseme tõstmisse (20 punkti)
- HA-de kollektiivide pingevabadesse ja loominguilistesse suhetesse (20 punkti)
- Valla õpetajate täiendkoolitusse, tagamaks õppe kaasaegsust (19 punkti)
- Vanemate koolitusse (17 punkti)
- Konkurentsi õpetajate ametikohtadele (14 punkti)
- Lävendi tekitamisse gümnaasiumi (13 punkti)
- Klassijuhatajatöö väärtustamisse (10)
- Õpetajate koormusregistri loomisse (2)

Millist hariduse kvaliteeti vajame tulevikus? (sulgudes töörühma liikmete hinnatud olulisus)

- Edukat edasijõudmist järgmises haridusastmes (72 punkti)
- Kvaliteetset õpikeskkonda kõigis HA-des (29 punkti)
- Kvaliteetset karjäärinõustamist (24 punkti)
- Kvaliteeti tagavat õpetajate motivatsiooni (18 punkti)

- Kvaliteeti tõstvat rahvusvahelist koostööd (12 punkti)
- Eriilmelisi ja laia õppevalikuga HA-sid (11 punkti)
- Laste haridusteed toetavaid vanemaid (8 punkti)
- Korüfeedest õpetajaid ja nende koolkondi (7 punkti)
- HA kõrget atraktiivsust avalikkussuhete abiga (1 punkti)

Hariduse viie valdkonna arenguvajadused, arenguvariantidest sõltuvad arenguvõimalused ja strateegia valdkondade lõikes

STRATEEGILINE VALDKOND NR 1: ALUSHARIDUS

Valdkonna liider Ülle Riisalu

Põhinäitajad (seisuga märts 2013)

Valla 523 last käib ühes valla kaheksast koolieelsest lasteasutusest. Kolm lasteaeda on kooliga koos, üks on erilasteaed, kaks lasteaeda on suuremad (üle 120 lapse) , neljas lasteaias on alla 36 lapse. Lasteaedades on kokku 27 rühma ja 535 kohta. Vabu kohti on 14. Sooviavaldus tulevikus lasteaiakoht saada on esitatud 178 lapse nimel. Kahes rühmas on üks laps normist rohkem ja osajalise kohaga. Rühmade täituvuse protsent on keskmiselt 97,8 ja kohalkäimise protsent on keskmiselt 66.

EHSe (Eesti Hariduse Infosüsteem) näitajad:

	Aasta 2009/10	Aasta 2010/11	Aasta 2011/12	Riiklik eesmärk
Laste kohalkäimise määr (protsentides)	60,7%	63,7%	64,6 %	80%
Keskmine laste arv rühmas	16,8	17,2	17,1	18
Tugisüsteemide kaudu toetatud laste osakaal toetust vajavate laste koguarvust lasteasutustes (protsentides)	36,4%	68,75%	69,7%	100%
Keskmine laste arv õpetaja ametikoha kohta rühmas	8,8	9,0	9,3	10
Keskmine õppe- ja kasvatustegevuse rühmaruumide suurus lapse kohta (ruutmeetrites)	5,6	5,2	4,8	3,5
Keskmine mänguväljaku suurus lapse kohta (ruutmeetrites)	55,6	52,3	45,5	7,5
Õpetajate vanuseline jaotus				
Kuni 29- aastased	2,3%	2,5%	2,4%	
30-39 aastased	13,8%	13,6%	8,9%	
40-49 aastased	34,7%	33,8%	41,1%	
40-49 aastased	37,3%	38,2%	30,0%	
Üle 60 aastased	11,9%	12,0%	17,6%	
Vanemate poolt kaetava osa kogumaht lapse kohta aasta keskmisena kuus (välja	11,9	12,3	12,3	Maksimaalselt - 20% VV

arvatud toit)				poolt kehtestatud palga alam-määrast
	12.2011	12.2012	03.2013	
Lasteaiakohtade täituvus	95,2%	97,8%	97,8%	
Vabu kohti lasteaiarühmades	24	13	14	

Arengud, trendid

- Senist koostööd iseloomustavad infovahetus, koostöö HA ja VV vahel, koostöövõimekad juhid ja koostöö HA-de vahel.
- Raplas ei jätku lasteaiakohti (kuigi rühmades on laste arvu suurendatud maksimumini).
- Vanemad soovivad panna last hinnatud ja tugeva õpetaja rühma.

Olulisemad tulemused ja tugevused

- Senise koostöö olulisemad tulemused on kommunikatsioon partnerite vahel, partnerite rahulolu ja tekkinud traditsioonid.
- Haridus on valla tõmbekeskustes mõistlikult kättesaadav (nt AH kõigis tõmbekeskustes, GH Raplas jne) - õppijad on hästi hoitud, toidetud ja õpetatud.
- Koolieelse lasteasutuse lõpetajad on edukad koolis, õpetajad kvalifitseeritud ja tublid.
- Kaasaegset kvaliteetset õpet võimaldavad õppetingimused enamikes HA-des.
- HA-de heal tasemel toimetulek sotsiaalsetest probleemidest tingitud negatiivsete mõjudega (nt lapsed, kelle perekonna vähest toetust tuleb HA-l kompenseerida).
- Silmatorkavad tulemused (valla, riigi ja rahvusvahelisel tasemel) spordis, õppetöös, huvihariduses.

Probleemid

- Olulisemad probleemid on piiratud ajaressurs, suur töökoormus ja koostöö vähene väärtustamine.
- Suured erinevused õppetingimustes ja erinev koormatus asutuste lõikes (väga heast/suurest kuni ebapiisavateni/madalani), vähesed valikud.
- Ebaselgus/ebamäärasus riiklikus hariduspoliitikas, osa õppekavast antakse vastavat ettevalmistust mitteomavate õpetajate poolt, väikeste HA-de kasinamad võimalused õppekasvatustööks ja huvitegevuseks, õpetajate töökoormus, mis ei toeta õppe kvaliteeti.

Väljakutsed – millesse tuleb panustada tulevikus

- Huvipakkuvate ühiste probleemide (teemade) alusel ühisprojektide teostamise.
- Koostöö eestvedamisse/projektijuhtide motiveerimisse.
- Õpetajatevahelise konkurentsi tõstmisse, õpetajate taseme tõstmisse.
- Varajase märkamise paremasse rakendamisse.

- Tugiteenuste kvaliteedi parendamise, õppe diferentseerimise (vastavalt õppija vajadustele ja tasemele).
- Valla õpetajate täiendkoolitusse, tagamaks õppe kaasaegsust (aktiivsus, interaktiivsus, lapsest lähtuv õpetamine) ja ettevõtmistesse õpetajate harivaks suhtlemiseks (parimate kogemuste tutvustamiseks, "auru väljalaskmise võimalusteks" jne).
- Õpetajate töötasu ja puhkuse pikkuse võrdsustamise.

Sihid, ootused tulevikule

- Olukord, kus ressursside kasutus on koostöö tulemusena efektiivne (nt olemasolevad transpordivahendid vallas, ühised täiendkoolitused, ühishanked).
- Olukord, kus õpetajate/spetsialistide (koostööpartnerite) silmaring on lai, uusi ideid genereeritakse ka väljaspool oma asutust.
- Olukord, kus ühisprojektid/hanked (suuremahulised tegevused, vahendid, liiklusväljakud, õuevahendid jne) arendavad pidevalt HA keskkonna kvaliteeti.
- Olukord, kus alushariduse kättesaadavus säilib kodulähedases haridusvõrgus.
- Olukord, kus õpetaja saab täiskohaga koormuse, töötades ühes haridusasutuses.
- Olukord, kus head õpetajad on kättesaadavad kõigile haridusasutustele.
- Olukord, kus valla HA-d on eriilmelised suutes rahuldada õppijaid (vanemaid) laia haridusliku valikuga (õppekavad).
- Olukord, kus valla HA-de huvipakkumus/atraktiivsus on hästi nähtav avalikkussuhete abiga.
- Olukord, kus õpetajate hulgas on piisavalt korüfeesid (meistreid) - eeskujusid, kelle järgi orienteerutakse koolkondadesse.

Mis juhtub, kui midagi ette ei võeta?

- Laste võimed jäävad välja arendamata ja vanemad valivad oma lastele koha mujal või kolivad mujale.
- Lasteasutuste keskkonnad vananevad ja väsivad, juhid peavad panustama tööajast liiga palju majandusprobleemidele.
- HEV laste arvud suurenevad nii lasteaias kui ka koolis.
- Töötavad nõrgalt motiveeritud ja ebaprofessionaalsed õpetajad ja tugevad lahkuvad.
- Asutuste areng on ebahühtlane ja vahendite kasutamise efektiivsus on madal.
- Asutuste töötajad, juhid ja valla töötajad kaugenevad üksteisest.

Alushariduse avaliku arutelu kokkuvõte

Rapla valla haridusreformi töörühma alushariduse avalikul arutelul Rapla Lasteaias Päkapi 14.03.2013 oli 51 osalejat. (vt Lisa nr 4)

Rõõmu tunnevad avalikust arutelust osalejad alushariduse ja selle kvaliteedi väärtustamisest vallas, lastele meeldivatest lasteaedadest, hästi toimivatest asutustest, kvalifitseeritud heast kaadrist, heast koostööst asutuste vahel, õpetajate ja nende abide palgatõusust jms.

Muret teeb avalikust arutelust osalejatele osade lasteaedade kehv füüsiline keskkond, lasteaiakohtade järjekorrad, logopeedilise abi ebapiisavus, laste suur arv rühmades, ebapiisav rahastamine, liiga kõrged ootused õpetajatele, rühmaõpetajatel ei ole alati täistöökohta jms.

Edasiseks arendamiseks soovitakse avalikust aruelust osavõtjate poolt enam lapsekesksust, aktiivõpet, õpetajatele kooliõpetajaga samasugust puhkust, palka ja staatust, lasteaiakohtade juurde loomist, tehnilise baasi uuendamist, enam tähelepanu tugisüsteemidele, palgatõusu, tihedamat koostööd - ühiseid koolitusi ja ettevõtmisi lasteaedade vahel, õpetajaabide koolitamist, vanemate koolitamist jms.

Rapla valla arengukava (edaspidi AK) aastaks 2025⁴ visioonis on sõnastatud parimad võimalused hariduse omandamiseks Rapla vallas. Arengukava visioonist lähtuvad järgnevad alusharidusega seotud eesmärgid:

Eesmärk 13. Vallas toimib optimaalne ja kvaliteetne haridusvõrk.

Eesmärk 14. Vallas on lasteaiakoht igale lapsele.

Eesmärk 17. Haridusasutuste õpikeskkonnad vastavad õppekava nõuetele.

Eesmärk 19. Koolides ja lasteaedades töötavad motiveeritud töötajad.

Eesmärk 26. Vallas toimib hea koostöövõrgustik tegelemaks erivajadustega ja probleemsete lastega. (vt AK sotsiaalhoolekanne ja turvalisus).

ALUSHARIDUSE visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgnevas neljaks aastaks

Töörühma juht: Ülle Riisalu

Liikmed: Küllike Orul, Tiina Roosimägi (nimekirjas oli Elis Tootsman, kes ei osalenud antud strateegia koostamise koosolekul)

VISIOON:

Rapla valla lasteasutustes on loodud tingimused laste igakülgeks arenguks ja perede toetamiseks.

- Igal lapsel on koht vanema soovitud lasteasutuses.
- Õppe- ja kasvukeskkond vastab kõigile nõuetele.
- Õpetamine on lapsekeskne ja erinevaid meetodikaid kasutav ning laste erivajadusi arvestav.
- Õpetajad on professionaalsed ja motiveeritud.
- Toimib igakülge ja tegus koostöö.

Alushariduse õppekava läbinud lapsed tulevad koolis toime. Lastel on füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne valmisolek kooliks.

---

⁴ <http://rapla.kovtp.ee/et/arengukava-ja-eelarvestrateegia>

EESMÄRK 1: Igal lapsel on koht vanema poolt soovitud lasteasutuses hiljemalt 2018. a.

Märkus: 9.05.13 seisuga on 40 last järjekorras, kes ei saa soovitud kohta 2013. a sügiseks

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Lasteaia järjekorras olevate laste arv	Kohata jäänud laste arv	30-35	20-25	0

TEGEVUS. Avada juurde kaks sõimerühma või luua söimeealistele lastele päevahoiu võimalused.

Variandid

Variant A. Avame juurde 2 sõimerühma ja nõudlus on rahuldatud. Kõik lapsed läbivad riikliku õppekava alusel koostatud asutuse õppekava. Vahendeid kulub palju ja hiljem võivad ruumid tühjaks jääda.

Variant B. Päevahoiu võimaluse loomisega rahuldame vanemate nõudluse lastehoiule. Vahendeid kulub vähem, rakendus paindlikum, töötajaid lihtsam leida. Risk, et õppekava ei läbita.

Variant C. Looime ühe sõimerühma ja lisaks ühe päevahoiu võimaluse. Paindlikum kui A variant ja vähem vahendeid nõudvam kui A. Vanematel on valikuvõimalus. Hea variant, riske minimaalselt.

EKSPERTIDE arvamused:

Variandi A korral saavad kõik vanemad oma 1,5-3 a lastele soovi korral kohad ja kõik lapsed saavad alustada alushariduse õppekava läbimist. Kõigil võrdsed võimalused! Vanemad on rahul ja õnnelikud vallakodanikud. Tuleb juurde vallaelanikke, sest vajalik teenus on olemas ja vajaduse korral kättesaadav ilma täiendavate kulutusteta. (Tiina Roosimägi)

Jõutakse küll eesmärgile, kuid laste arvu praegust vähenemist vaadates ei näi mõistlik. Samas on Rapla tugev keskus ning arvatavasti läbi uue Euroopa Liidu rahastusperioodi saame vahendeid juurde ning võimalus on kiiresti kaasajastada lasteasutuste füüsilist keskkonda, mis omakorda muudab Rapla atraktiivsemaks vanemate jaoks ja võib mõjutada rännet. (Ilvi Pere)

Tegevuskulu tänases olukorras ligikaudu 77 000 € + investeering, mis võib mõne aja pärast kasutu olla. (Küllike Orul)

Varianti B korral on lastele hoiuvõimalus tagatud ja vanem saab vajadusel siirduda tööturule. Vanemad on rahul. Eraettevõtluse kasutamise korral on vanematel kulutused suuremad kui munitsipaalasutuses koha saamise korral. (Tiina Roosimägi)

Kui suudame tagada järelevalve lapsehoiu teenusele, siis kiire ja hea lahendus. (Ilvi Pere)

Tegevuskulud ligikaudu samad, ruumide kasutamata jäämise risk eraettevõttel, jäävad ära intressikulud võetavalt laenult. (Küllike Orul)

Variante C korral osa vanemaid saavad oma lapsele kohti õppekava järgivas asutuses, osa saavad kohti hoiurühmades. Olemas valik ja valik on alati hea. Alates 3-aastastest on kõigile lasteaiakohti soovijatele kohti tagatud ja isegi mõned vabad kohti. (Tiina Roosimägi)

Kui soovime lahendada olukorra kiiresti, siis parim variand. (Ilvi Pere)

Tegevuskulud samad, võib-olla on võimalik üks rühm avada täna olemasolevates ruumides, investeeringuid sel juhul ei ole vaja teha. (Küllike Orul)

Tegevuskulude katmine on põhilistes mahtudes valla eelarvestrateegias kavandatud ja tuludega kaetud. (Jüri Võigemast)

EESMÄRK 2: Lasteasutustes on nõuetele vastavad õppe- ja kasvukeskkonnad.

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Majade ja ruumide vastavus õigusaktide nõuetele.	Olemasolevate tingimuste võrdlemine kehtivate õigusaktide nõuetega. Investeeringute kava on olemas.	Nõuetele ei vasta Kuusiku. Alu, Kelluke, Päkapiik, Nakstrallid, Kodila ja Pääsupesa osaliselt.	Kellukese II korrus renoveeritud, juures üks sõimerühm. Kodilas on lasteaiale välja ehitatud uued ruumid koolimajas.	Alu ja Kuusiku taristud vastavad nõuetele.
	Õuealade vastavus õigusaktide nõuetele.	Olemasolevate tingimuste võrdlemine kehtivate õigusaktide nõuetega.	Päkapiiku õueala ei vasta nõuetele. Teistel puudujääke 10-20% ulatuses.	Päkapiiku õueala välja ehitamist on alustatud. Olemasolevad õuevahendid kõigis asutustes vastavad ohutusnõuetele.	Päkapiiku õueala vastab nõuetele. teised asutused on taganud õuealade järjepidev arendamise.
	Õppekava nõuete täitmiseks on olemas vajalikud õppe- ja tehnilised vahendid.	Iga lasteasutuse õppekava kirjeldab vahendite vajadust.	Õppevahendite seis rahuldav kuni hea. Lasteasutuste varustus tehniliste vahenditega väga halb, arvutid vanad ja projektorid puuduvad.	Igas lasteasutuses on osa arvuteid uuendatud ja vähemalt üks projektor.	Õppe- ja tehnilised vahendid vastavad asutuse õppekava nõuete täitmisele.

TEGEVUS: Lasteasutuste õppe- ja kasvukeskkonna nõuetega vastavusse viimine.

1. Lasteasutuste hoonete renoveerimiseks vajalike vahendite planeerimine Rapla valla arengukava investeeringute kavas.
2. Rapla valla HEV lastele luuakse arenguks vajalikud tingimused ehk avatakse vajalike tingimustega rühm.
3. Õuealade olukorra kaardistamine (hiljemalt 2015), rekonstrueerimiskavade koostamine (hiljemalt 2016) ja väljaehitamine (hiljemalt 2020).
4. Kaasaegsete õppe- ja tehniliste vahendite õppekava nõuetele vastavuse ja olemasolu hindamine (asutustes hiljemalt 2015), hankimine (asutused hiljemalt 2017) ja kasutuselevõtmine (koheselt).
5. Õppe- ja tehniliste vahendite registrite koostamine lasteasutustes (internetipõhine ühiskasutusega õppe- ja tehniliste vahendite andmebaas, kus on temaatiliselt võimalik päringuid teostada ning õppe- ja tehnilisi vahendeid erinevatest asutustest laenutada) ning ühiskasutamise võimaldamine.
6. Turvakaamerate paigaldamine – hiljemalt aastaks 2014, et kindlustada vara säilimine (vallavalitsus koos asutuste juhtidega).
7. Järjepidev osalemine projektides, et saada lisarahastust vahendite hankimiseks (asutused).

EKSPERTIDE arvamused:

Variante ei ole plaanitud, kõik tegevused on lähtunud tänase seisuga parendamisest ja seega vajalikud (Tiina Roosimägi)

Peab kaaluma lasteaedade ühise majandusüksuse loomist, et teha ühiseid hankeid ja oste ning seeläbi saavutada kokkuhoidu. (Ilvi Pere)

Vajalik on investeeringute kava, mis lähtub strateegiast. (Küllike Orul)

Vajalik on teostada ressursivajaduse analüüs. Lasteasutuste õppe- ja kasvukeskkonna nõuetega vastavusse viimine. Koolieelsete lasteasutuste korrastamise planeerimine ja vastavad investeeringud on valla eelarvestrateegias võrreldes teiste haridusasutustega paremini (objektiivselt) kajastatud. HEV laste õppetingimuste tugiteenustega katmise, kaasaegsete õppe- ja tehniliste vahendite, sh arvutipargi kasutamise kaasaegsete võimaluste tagamise ning õpetajakoolituse vahenditega katmise küsimused vajavad üksikasjalikku kalkuleerimist ja eelarvestrateegias kavandamist. (Jüri Võigemast)

EESMÄRK 3: Lasteasutustes töötavad motiveeritud ja professionaalsed õpetajad.

Arengu- vajadus	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahe- tase 2014	Sihttase 2018
	Akadeemilised oskused	Ainealane ja metoodiline tegevus, hindab juhtkond	85-100 % õpetajaid vastab kvalifikat- siooninõue- tele	90-100% vastab nõuetele	Kõik õpetajad on erialase haridusega
	Ametialased oskused	Tugevad psühholoogia ja kasvatusalased teadmised ja nende	Enamus õpetajaid tuleb toime	Läbi on viidud koolitusi	Õpetajad vastavad kutse-

		rakendamisoskused, hindab juhtkond		ameti-alaste oskuste tugevdamiseks	standardile
	Meeskonnatöö oskus	Teeb koostööd kõikide huvigruppidega, hindab juhtkond	Koostöö rahuldav kuni hea	Rakendatud on enam koostöö projekte	Koostöö on väga hea
	Lasteaja töötajate töötasu	Võrdlus Eesti keskmise töötasuga	Õpetaja töötasu võrreldes Eesti keskmisega 50-60%	Sama	Samal tasemel kooli õpetaja töötasuga
	Kindlustunne oma töökoha suhtes	Küsitluste alusel. Kas asutus on jätkusuutlik?	Alushariduses kindlustunne hea - 80%	Sama	Sama
	Positsioon kogu-konnas	Küsitluste alusel. Meedia mõjutab avalikku arvamust.	Õpetaja maine rahuldav	Sama	Õpetaja maine hea

TEGEVUS: Õpetaja motivatsiooni tõstmine

1. Lasteasutuste õpetajate koolitamise ja arengu toetamise jätkamine. (Enne õppeaasta üldtööplaani koostamist arutatakse läbi ja planeeritakse Rapla valla haridusasutuste töötajate ühiskoolitused.)
2. Lasteasutuste töötajate poolt perede toetamine ja vanematega igakülgse koostöö järjepidev tõhustamine. (Lastevanemate Kooli ellukutsumine.)
3. Parimate praktikatega tutvumine, levitamine ja laiem rakendamine. (Rapla valla haridusasutuste töötajate ühise metoodikapäeva korraldamine, igal õppeaastal üks päev asutuste kaupa. Valla õpetajate kohvikklubi loomine.)
4. Õpetaja töötasu järjekindel tõstmine kuni kooliõpetaja palgaga võrdsustamiseni.
5. Rapla valla arengukavas haridusasutuste korrastamise planeerimine ja järjekindel elluviimine ilma pidevate suunamuutmisteta. (Suunamuutmisel nii riigi kui KOV tasandil.)
6. Haridusasutuste töötajate ja teiste koostööpartnerite poolt meedia kaasabil õpetaja staatuse tõstmine. (Kohalikus meedias positiivsete sõnumite pidev edastamine ja seadusandlikult õpetaja staatuse tõstmine õigust ja pädevuste pinnalt õiguste ja kohustuste tasakaal, tõhusad meetmed korra ja seaduslikkuse tagamiseks.)

EKSPERTIDE arvamused

Variante ei ole plaanitud, kõik tegevused on lähtunud tänase seisuga parendamisest ja seega vajalikud. (Tiina Roosimägi)

Kõik planeeritud meetmed on vajalikud eesmärgile jõudmiseks. (Ilvi Pere)

Täna lasteaiaõpetaja töötasu tõstmine ligikaudu 59 000€ - s.o kui vanemate osalust tõsta kuus ligikaudu kohatasude osas 15-18€ kuus + toidukulud. (Küllike Orul)

Lasteasutustes töötavad motiveeritud ja professionaalsed õpetajad juures on esile toodud, et õpetaja töötasu võrreldes Eesti keskmisega on 50-60% ning koolide õpetajate töötasuga samale tasemele viimine eeldab vastavate kulude kalkulatsioonide ettevalmistamist ja eelarvestrateegias vajalikud mahus järjekindlat kavandamist. Lahendus seondub olulisel määral õpetaja motivatsiooni tõstmiseks vajalike tegevustega. Vastavad vajalikud rahalised mahud on suhteliselt suured ega ole lihtsalt lahendatavad. Tähelepanu tuleb pöörata samuti efektiivsuse näitajatele ehk rühmade täituvusele ning selle suurenemisel vastava spetsialistide arvu kulude katmise vajadusega arvestamist. (Jüri Vöigemast)

Kas valdkonna strateegias on arvestatud tegeliku olukorraga? Mis on jäetud arvesse võtmata?

Kõigis eesmärkides ja tegevustes on lähtutud tegelikust olukorrast. Kirjas on mõistlikud vajadused ja tegevused, milliste lahendamine avardab oluliselt alushariduse arenguvõimalusi. Hea laps kasvab hea õpetaja käe all, vanem on rahul ja laps saab koolis vastavalt võimetele hakkama. (Tiina Roosimägi)

On arvestatud. (Ilvi Pere)

Rohkem võiks olla tähelepanu HEV lastele ja tugispetsialistidele. (Avo Ambur)

Kas valdkonna strateegia on kooskõlas valla strateegiaga? Milles on erisused? Kuidas on püstitatud eesmärgid seotud vajadustega?

Valdkonna strateegia on igati kooskõlas valla strateegiaga. Oluliselt detailsemalt on välja toodud meetmed eesmärkide saavutamiseks. Olulisi erinevusi ei ole - nii lasteaiakohtade tagamise eesmärk, kaasajastatud taristu ja õppevahendid ning motiveeritud töötajad on valla arengukavas kirjas. Lasteaiakohtade eesmärgi püstitamisel on mindud veelgi kaugemale – koht soovitud lasteaias. Püstitatud eesmärgid on otseselt seotud vajadusega. Olulisim on lasteaiakohtade tagamine kõigile. (Avo Ambur)

Püstitatud eesmärgid on kooskõlas vajadustega. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegias kavandatud meetmed on suunatud eesmärkide saavutamisele? Kuidas on seotud eesmärgid ja meetmed? Millised meetmed ei vii seotud sihtidele lähemale?

Kõik on oluline ja viib eesmärgile lähemale. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegia meetmed on tulevikus ressursidega kaetavad? Milliste meetmete jaoks ei jätku ressursse? Mida on võimalik tõhusamalt teha?

Rapla Lasteaias Kelluke algavad ehitustööd juba 2013. a suvel. Valla investeringute kavas on kavandatud Alu Lasteaed-Algkooli ehitamine, lisaks soovib vallavalitsus alustada hiljemalt aastal 2014 Kuusiku lasteaiale uute ruumide projekteerimist. Ressursse on vaja veel Naksitrallide ja Päkapiku lasteaedade renoveerimiseks. Minu arvamuse kohaselt tuleks erilasteaia Pääsupesa rühmadele luua uued ruumid mõne teise lasteaia juurde – vallal ei jagu võimekust Pääsupesa maja renoveerimiseks. Luua tuleb ühine majandusüksus ning kaaluda väiksemate lasteaedade ühendamist ühtse juhtimise alla. (Ilvi Pere)

Ressursse võib jätkuda, kui vanemate osalust suurendada ja suurendada perepäevahoiu mahtu ja mitte investeerida uutesse ruutmeetritesse, vaid ainult parendada olemasolevaid. (Küllike Orul)

Kas valitud indikaatorid on asjakohased, vajalikke andmeid kogutakse/ on õigeaegselt tulevikus kogutavad, mõõdavad seda, mida väidavad mõõtvad?

Lisaks tuleks järjepidevalt küsida ja analüüsida vanemate tagasisidet ja kollektiivset tagasisidet juhtimisele. (Ilvi Pere)

Indikaatorid on asjakohased ja kogutavad. Kas mõõdetakse vastavust kutsestandardile? (Herkki Olo)

STRATEEGILINE VALDKOND NR 2: PÕHIHARIDUS

Valdkonna liider Alar Mutli

Põhinäitajad

Õpilasi keskmiselt klassis 17,3.

Ühe õpetaja kohta õpilasi 5,5 – 17,1.

Klassiruumides ruutmeetreid ühele õpilasele min 4,1 max 12,6.

Klassiruumide pindala % üldpinnast – min 29,1% max 42,1%.

Kulud ühe õpilase kohta – min 1814 max 5 247 eurot.

Ühele õpilase kulud korda keskmine õpilaste arv klassis – min 38 382 max 46 56.

EHISE näitajad:

	Aasta 2009/10	Aasta 2010/11	Aasta 2011/12	Aasta 2012/13
Õpilaste arv kokku	1117	1046	1020	1022
I kooliaste - 1.-3. klass	320	308	330	337
II kooliaste - 4.-6. klass	328	319	301	320
III kooliaste - 7.-9. klass	469	419	389	365
Õpetajate ametikohtade arv kokku	120,5	115,1	116,3	113,7
Õpetajate arv kokku	158	154	156	155
Klassi täituvus põhikoolis	18,0	21,3	17,6	17,3

	Aasta 2009/10	Aasta 2010/11	Aasta 2011/12	Riiklik eesmärk
Tugisüsteemide kaudu (vähemalt üks tugisüsteem) toetatud õpilaste osakaal õpilaste üldarvust (protsentides)	15,1%	20,1%	14,5%	
Klassikursuse kordajate osakaal põhihariduse omandajatest	2%	7,8%	8,4%	0%
I kooliaste	1,9%	0	0	
II kooliaste	1,2%	1%	0,2%	
III kooliaste	3,7%	12,8%	13,5%	
Põhikooli ühtsete ülesannetega eksamite tulemused õppeaineti keskmisena hinnatena				

eesti keel ja kirjandus, emakeel	3,66	3,64	3,80	
matemaatika	3,36	3,52	3,36	
Õppes mõjuva põhjusega puudujate osakaal põhikoolis	0	0	0	0
Edasiõppijate osakaal põhikooli lõpetajate üldarvust (protsentides)	92%	94%	100%	100%
Õpilasi ühe õpetaja kohta				
I kooliaste	12,8	11,8	13,2	15
II kooliaste	10,4	10,8	9,6	15
III kooliaste	13,2	12,2	11,4	15
Klassikomplekti keskmine täituvus				
I kooliaste	16,0	18,1	17,4	24
II kooliaste	17,3	21,3	16,7	24
III kooliaste	20,4	24,6	18,5	24

Arengud, trendid

- Hea koostöö ja ühissettevõtmete traditsioonid haridusasutuste vahel ja vallavalitsuse vahel.
- Elanike ja õpilaste arv väheneb paikades, kus ei ole kvaliteetne haridus kättesaadav.
- Õpilaste arv piirkondades väheneb. Tahetakse enam minna õppima suurde kooli (arvatakse, et on lihtsam ja pääseb kergemini edasi).
- Peremudeli muutuse tõttu kasvab koolide vastutus õpilaste arengu eest.
- Õpetajate keskmine vanus kasvab.
- Suureneb õpetamise tasemete ebaühtlus koolide ja ainete vahel.
- Kasvab individuaalset lähenemist vajavate õpilaste arv. HEV õpilaste arvu kasv tingib nõudmise enamate tugispetsialistide järele.
- Ebapiisava õpilaste arvuga klassides on järjest raskem tagada sotsialiseerumist.

Olulisemad tulemused ja tugevused

- Koostöö tulemusena on tekkinud traditsioonid ja kommunikatsioon, kasulik koostöö vanematega. Koostööd tehakse huvihariduses (üritused, ühised huviringid, klubid), spordivaldkonnas (treeningrühmad, võistlused, klubid, kooliväline tegevus), koolidevahelistel üritustel, Kodila ja Hagudi koolide vahel, Raplas, klassiõpetajatel on hea koostöö - ühisüritused, ainesektsioonid, muusikaõpetajate koosõppimine ja kogemuste vahetamine, vastastikku koolide külastamised.
- Valla tõmbekeskustes on haridus mõistlikult kättesaadav. Rapla linnas 2 kooli, enamuses 4 paralleelklassiga, Hagudis 1.-9. klassi., Kodilas täna veel 1.-9. klassi, Alus 1.-4. klassi ja RTG. Algklasside lastel on võimalus käia koolis kodu lähedal. Töötavad pikapäevarühmad, lapsed hoitud, toidetud ja õpetatud, sportimisvõimalused head. Tugiteenused osaliselt kättesaadavad.
- Õpilastransport on korraldatud. Väga hea, kui koolitee pikkus on maksimaalselt pool tundi, heaks võib hinnata ka tunnise koolitee pikkuse.
- Suurte koolide heal tasemel põhiharidus on kõigile kättesaadav.
- Enamik õpilasi jätkab õpinguid järgmises haridusastmes.

- Osade HA kõrge maine (vallas ja väljaspool valda), mis toetub kõrgetele õppetulemustele (konkursid, olümpiaadid, lõpueksamid, riigeksamid, edasiõppimine kõrgkoolides) ja kogukondlikule tegevusele.
- Suurtes ja osalt ka väiksemates HA-des on loodud kvaliteetse õppe jaoks head tingimused. Turvaline, kaunis õppe- ja kasvukeskkond – ruumid, õppevahendid, sisustus. Õpetajad kvalifitseeritud ja professionaalsed.
- Õppekava - omanäolisus, aktiivõppe kasutamine, õpitulemused. Väiksemates koolides isiklik suhtlemine (õpetaja – õpilane – vanem), suurtes õpetamine tasemerühmades.
- Koolides on kujundatud oma organisatsioonikultuur - suhted, väärtused ja hoiakud, koostöö, PR-töö, huvigruppidega koostöö ja rahulolu.

Probleemid

- Ebapiisav motivatsioon, eestvedamine ja piiratud ajaressursid koostöök. Koostöö pole planeeritud ega süsteemne. Ühiseid traditsioone vähe, erinevate põhikoolide õpilastele vähe võimalusi omavahel suhtlemiseks. Probleemiks mõningatel juhtudel on transport, kuid üldiselt raha taha koostöö ei jää.
- Koolide õppetingimuste suur erinevus. Erinevad õppekeskkonnad loovad koolide vahel konkurentsi õpilaste üle. Erinevate õppeainete osas on kooliti tase erinev. Väikestes koolides võimalused piiratud (õppereisid, metoodika, sotsiaalvõrgustik), õpilastel vähene võrdlusvõimalus, puudub edasiviiv konkurents. Huvihariduse kättesaadavuse ebaühtlus - Raplas parem, väiksemates koolides võimalusi vähem.
- Koolides napib noori õpetajaid ja eri ainete õpetamiseks häid ainespetsialiste. Õpetaja madal staatus ühiskonnas avaldab negatiivset mõju hariduse kvaliteedile.
- Ebaselgus riiklikus hariduspoliitikas (nt rahastamine riigi eelarvest, kolme õppesuuna nõudmine gümnaasiumis jms).
- Õppetulemuste (tasemetööd, konkursid, lõpueksamid, edasiõppimine) liiga suured erinevused koolide/ainete/õpilaste lõikes.
- Õpilaste arvu piirkondlik vähenemine. Kooli valik käib kaasas vanemate töökohtade asukohaga. Tahetakse enam minna õppima suurde kooli (arvatakse, et on lihtsam ja pääseb paremini edasi).
- Õpilaste karjääriplaneerimise toetamisega tegeletakse enamus koolides vähe.
- HEV õpilaste arvu kasv, nõudmine tugispetsialistide järele kasvab.

Väljakutsed – millesse tuleb panustada tulevikus

- Koostöö parendamiseks tuleb aktiivselt suhelda ja vanemaid kaasata, koolide ja valla juhtidega korraldada regulaarselt ümarlaudu, korraldada õpetajate vahetusi koolide vahel.
- Kättesaadavuse ja kvaliteedi suurendamiseks tuleb tõsta õpetajatevahelist konkurentsi. Et Raplas jätkata nelja gümnaasiumiklassi komplektiga, tõsta õpetajate taset. Õpilane valib hea õpetajaga kooli!
- Tugiteenuste kvaliteedi parendamise, õppe diferentseerimise (vastavalt õppija vajadustele ja tasemele).
- Vallas loodud õppetaristu maksimaalselt efektiivsesse kasutamisse. Kasutada tuleb paremini koolides olevaid võimalusi (nt hästi sisustatud tööõpetusklasside ühiskasutamine).
- Õpetajate vahetustesse ja jagamisse koolide vahel.

- Klassijuhataja töö väärtustamise. Õpetajate palgataseme tõstmisse ja täiendkoolitusse.
- Logopeedide ja/või eripedagoogi ametikohtade suurendamise juba lasteaias, hiljem on koolis siis kergem.
- Tugiteenuste kättesaadavuse suurendamise. Karjääriõppe laiendamisse.
- PR töösse ja oma koolide reklaamimisse, võimaluste tutvustamisse.

Sihid, ootused tulevikule

- Olukord, kus koolil ja vallal on selged eesmärgid koostöök, hästi toimiv süsteemne tagasiside, suuremate ühisprojektidega arendatakse süsteemselt õpikeskkonna kvaliteeti, koostöö lasteadeade ja koolide vahel on väga hea.
- Olukord, kus haridus (sh huviharidus) on kättesaadav kodulähedases haridusvõrgus väljaspool Raplat elavatele õppijatele.
- Olukord, kus õpetajale tagatakse võimalus töötada normaalkoormusega ühes koolis.
- Olukord, kus õpetajate (sh vallast pärit õpetajaks õppijate) esimene töökohalik on valla kool.
- Olukord, kus valla koolid on omanäolised, suutes rahuldada õppijaid ja vanemaid laia haridusliku valikuga (õppekavad).
- Olukord, kus iga haridusastme lõpul on õpilane võimeline jätkama edukalt järgmises haridusastmes (kõrge edasijõudmise tase).

Mis juhtub, kui midagi ette ei võeta?

- Lahkuvad head õpetajad ja hariduse kvaliteet langeb.
- Õpilased lahkuvad edukamatesse koolidesse.

Põhihariduse avaliku arutelu kokkuvõte

Rapla valla haridusreformi töörühma põhihariduse avalikul arutelul Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi saalis 21.02.2013. a oli 42 osalejat. (vt Lisa nr 5).

Rõõmu tunnevad avalikust arutelust osalejad heal tasemel hariduse kättesaadavuse üle kaasaegsete koolide õppekeskkondades, hästi organiseeritud koolitranspordi üle ja tasuta koolitoidu üle, KOV-i koostöö üle koolidega, kvalifitseeritud õpetamisele motiveeritud õpetajaskonna üle, õpilaste rohket saavutuste üle, pikapäevarihmade ja tugiteenuste olemasolu üle, huvitegevuste võimaluste üle jms.

Muret teeb avalikust arutelust osalejatele HEV laste arvu kasv ja toimetulek nendega, väikeste koolide kasin kvaliteet, laste vähenemine maapiirkondades – lapsi tuuakse kooli keskusse, nõrgad hoolekogud ja vanemate vähene huvi kooli vastu, nõrk kutseharidus, järelevalveta lapsed – vanemad töötavad välismaal, suur väljalangevus poiste osas, vanemate ja perede soov kõik mured haridus- ja kasvatusprobleemid kooli kaela veeretada, õpetamise liigne ainekesksus, igav ja aegunud meetodika, õpetajate alarahastus, õpetajatel laste jaoks vähe aega jms.

Edasiseks arendamiseks soovitakse avalikust arutelust osavõtjate poolt hoolekogude rolli tõusu, kaasaegsete õppemetoodikate kasutamist, koolide struktuuri läbimõtlemit ja ümberkorraldamist, õpetajate koolitamist HEV lastega tööks, kootöö tulemuslikkuse tõstmist, ressursside leidmist süsteemi seest (hariduskorraldus tõhusamaks), noorte kooli tööle motiveerimist, algklassi õpilastele

kodulähedast kooli, koostöö parandamist suurte ja väikest koolide vahel, õppemeetodite kaasajastamist (rohkem aktiivõpet ja atraktiivsust), eduelamust pakkuvaid tasemerühmi, tugiteenuste laiendamist ja süvendamist, enne otsustamist põhjalikku eeltööd jms.

Rapla valla arengukava (*edaspidi AK*) aastaks 2025⁵ visioonis on sõnastatud parimad võimalused hariduse omandamiseks Rapla vallas. Arengukava visioonist lähtuvad alljärgnevad põhiharidusega seotud hariduseesmärgid:

Eesmärk 13. Vallas toimib optimaalne ja kvaliteetne haridusvõrk.

Eesmärk 14. Vallas on lasteaiakoht igale lapsele.

Eesmärk 17. Haridusasutuste õpikeskkonnad vastavad õppekava nõuetele.

Eesmärk 19. Koolides ja lasteaedades töötavad motiveeritud töötajad.

Eesmärk 26. Vallas toimib hea koostöövõrgustik tegelemaks erivajadustega ja probleemsete lastega. (vt AK sotsiaalhoolekanne ja turvalisus).

PÕIHARIDUSE visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgneviks neljaks aastaks

Töörühma juht: Alar Mutli

Liikmed: Marike Uusjärv, Rein Voorel

VISION:

Põhikool on kodulähedane kindel ja turvaline paik, kuhu laps ja õpetajad tahavad tulla, kus on tagatud iga õpilase individuaalne areng ja mis kindlustab tema toimetuleku elus.

EESMÄRK 1. Kvaliteetne põhiharidus (sh huviharidus) on kõigile kättesaadav kodu lähedal.

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Koolitee pikkus	Teekonna kestvus kodust kooli on kuni 30 minutit.	60 min	30 min	Kuni 30 min
	Õpilaste arv klassis	Kvaliteetse õppetegevuse tagamiseks on maksimaalne õpilaste arv klassis 24. II ja III kooliastme minimaalne õpilaste arv klassis keskmiselt haridusliku ja majandusliku efektiivsuse tagamiseks on 7.	Maksi- maalselt 25	24	Maksi- maalselt 24
	Õppetöö korraldus	Õppetöö arvestab õpilaste individuaalseid	Abi saab keskmiselt	Abi saavad vajajad,	Kõik vajajad

⁵ <http://rapla.kovtp.ee/et/arengukava-ja-eelarvestrateegia>

	vastavalt õpilase võimetele ja vajadustele (liikumispuue, individuaalne õppekava, koduõpe, LÕK, andekatele arengurühmad).	vajadusi.	17 % õpilastest, klassi-kursuse kordajate arv kooli-astmeti kasvab.	klassi-kursuse kordajate arv ei kasva.	saavad kvaliteetset abi ja klassi-kursuse kordajate arv väheneb.
	Õpetajad vastavad kvalifikatsiooni-nõuetele ja on professionaalsed	Eri- ja ainealane ettevalmistus ja haridustase	95%	98%	100%
	Õppekeskkond vastab kaasaegsetele tingimustele ja õppekava nõuetele	Õppekeskkond on mitmekesine ja võimaldab läbi viia õppekavas kirjeldatud õppetegevus (ka õppekäigud).	Suurtes koolides hea, väikestes rahuldav.	Sama.	Heal tasemel kõigis valla koolides.
	Kodu ja kooli koostöö.	Partnerid on informeeritud teineteise ootustest ja tegevustest.		Informat-sioon on kättesaadav.	Toimuvad vajalikud koosolekud, arenguvestlused, ühistegevused.
	Koostöö põhihariduse õppeasutuste vahel.	Olemasolevate ressursside efektiivne kasutamine, koostöö õpilaste üleminekul ühest koolist teise.			Toimuvad regulaarsed ümarlaud info vahetamiseks ja tegevuste planeerimiseks.
	Õpilaste õpitulemused.				Lõpetajatel on tagatud tase jätkamaks õpinguid.

TEGEVUS: Põhihariduse kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamine.

1. Saavutatakse kogukondlik kokkuleppe koolivõrgu strateegilise kava osas. Valla arengukavas fikseeritakse põhikoolide toimimiseks vajalikud kriteeriumid. Oluline näitaja on minimaalne õpilaste arv klassis. Põhikooli jätkusuutlikkuse tagamiseks peab II ja III kooliastmes õppima keskmiselt vähemalt 7 last klassis.
2. Koolitransport korraldatakse selliselt, et õpilase kooliteele ei kulu üle poole tunni.

3. Planeeritakse piisavad ressursid õppekeskkonna täiustamiseks:
  - pikaajaline õppekeskkonda parendavate rahalist ressursi nõudvate planeeringute koostamine ja nende pidev järgimine;
  - pedagoogilise personali kogemuste vahetamine, ümarlaudade korraldamine, ühiskoolituste korraldamine;
  - muutuvate õppekavanõuete pidev järgimine;
  - pidev tagasisidestamine (valla asutustes ühtsed rahuloluküsimustikud).

EKSPERTIDE arvamused:

Kas kvaliteeti võiks mõõta millegagi? (Herkki Olo)

Mõistlik oleks selgitada, kuidas arvestatakse näiteks koolibussi peatusesse jalutamise aega. (Herkki Olo)

EESMÄRK 2. Põhikooli lõpetanud jätkavad õpinguid.

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Edasiõppijate %	Kõik lõpetajad jätkavad õpinguid	100%	100%	100%

TEGEVUS: Õpilaste edasijõudmise tagamine.

1. Kujundatakse iga õpilase individuaalsust väärtustav suhtumine:
  - võimetekohase õppetöö ja vajadusest lähtuva tugisüsteemi korraldamine;
  - õpilaste individuaalse arengu jälgimine koostöös koduga (regulaarsed arenguestlused);
  - klassijuhataja sisulise töö väärtustamine ja motiveerimine;
  - raskustes perede varajane märkamine, nõustamine ja toetamine (kool, sotsiaalnõunik).
2. Muudetakse karjäärinõustamise teenus efektiivsemaks ja kättesaadavamaks:
  - koolidesse või valda karjäärikoordinaatori ametikoha loomine ja täitmine kvalifikatsioonile vastavate töötajatega;
  - põhikooli lõpetajad on omandanud õpioskused ja valmisoleku elukestvaks õppeks.
3. Koolid teevad koostööd karjääri- ja õppenõustamisteenuste pakkujatega ja õpilased on teadlikud lõpetamisjärgsetest edasiõppimise võimalustest.

EKSPERTIDE arvamused:

Rapla vallas on otstarbekas luua üks karjäärinõustaja ametikoht teenindamiseks kõiki koole. (Ilvi Pere)

EESMÄRK 3. Iga abivajaja saab abi ja töös HEV lastega toimib vallas koostöövõrgustik.

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Vallal on ülevaade abivajavatest peredest ja toimub	Õigeaegse ja vajaliku abi osutamiseks peab olema adekvaatne informatsioon	50%	75%	100%

	süsteemne abistamine.	abivajajatest.			
	Kõik HEV lapsed saavad vajalikku kvaliteetset abi ja/või teenust.		50%	75%	100%
	Koolides on professionaalsed logopeedid, eripedagoogid, psühholoogid, sotsiaalpedagoogid HEV lastele toeks.		Suurtes koolides on enamik tugiteenuseid tagatud.	Kõigile õpilastele on tugi-teenused tagatud.	Sama.
	Koolist väljalangevus.	Põhjuseta puudujatega pidev tegelemine.			0%

TEGEVUS: Hariduslike erivajadustega õpilastele vajaduspõhiste tugiteenuste tagamine.

1. Luuakse süsteemne ülevaade abivajajatest valla koolides ja abivajavaid peresid toetatakse korrapäraselt. Toimib varase märkamise programm.
2. Koostatakse õppekavad, mis arvestavad õpilaste individuaalseid vajadusi. Õppekavade koostamisel lähtutakse õpilaste võimetest. Õpilased ei ole statistilised keskmised, vaid inividid, kelle võimed on väga erinevad.
3. Pööratakse rohkem tähelepanu andekatele lastele. Parimate õpilaste ja õpetajate tunnustamissüsteemi loomine. Regulatsioon peab toimuma maakondlikul tasandil, et vältida erinevate institutsioonide omavahelist dubleerimist ja konkureerimist.
4. Tagatakse vajaduspõhised tugiteenused. Igas koolis õpilastele logopeedilise abi kättesaadavuse tagamine. Vastavalt vajadusele ka õpiabi ja/või tugiõpetaja teenus.

EKSPERTIDE arvamused:

Ei selgu, kuidas tagame kvaliteetse ja kättesaadava õppe HEV õpilastele, liikumispuudega õpilastele jne. Puudu on HEV klasside loomine vastavalt vajadusele. Usun, et neid peaks olema rohkem kui üks klass Alus. Kuidas saame oma valda professionaalsed tugispetsialistid? See on väga oluline teema, mis vajab lahendamist. (Ilvi Pere)

Indikaatorina pigem HEV lastele kvaliteetse abi ja/või teenuse kättesaadavus. (Herkki Olo)

EESMÄRK 4: Koolides töötavad motiveeritud, kvalifikatsioonile vastavad ja professionaalsed pedagoogid.

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Õpetajad on motiveeritud.	Õpetaja staatus ühiskonnas, väike palk versus suur töökoormus ja	Norm-koormus 20-24 tundi nädalas.		Norm-koormus 16-18 tundi

		vastutus.			nädalas.
	Õpetaja töö on vajalikul määral tasustatud.	Õpetaja ametikoha konkurentsivõime tööturul on täna madal.	Norm koormusega töötava õpetaja palk on riigi keskmisest ca 20% väiksem.	Riigi keskmine palk norm koormusega ametikohal.	Pedagoogide palk ületab riigi keskmist 20% norm koormusega ametikohal.

TEGEVUS: Õpetajate arengu motiveerimine.

1. Õpetajate motivatsiooni suurendatakse palgatõusuga.
  - Õpetajate palgatase ületab riigi keskmist palka vähemalt 20%. See motiveerib noori omandama pedagoogi elukutset.
  - Klassijuhataja töö väärtustamine ja motiveerimine.
  - Õpetajate töö toetamiseks vajalike ametikohtade loomine (sotsiaalpedagoog, eripedagoog, psühholoog, vajadusel tugiõpetajad) ja nende reaalne täitmine kvalifikatsioonile vastavate töötajatega.
2. Tagatakse õpetajate vastavus kvalifikatsiooninõuetele. Õpetajad osalevad täiendkoolitustel vähemalt seaduses ettenähtud mahus. Ressursside säästlikuks kasutamiseks osaletakse Euroopa Liidu toel korraldatavatel koolitustel.
3. Õpetajad tegelevad kavakohaselt professionaalse ja tulemusliku eneseanalüüsiga. Edaspidise töö korraldamiseks analüüsivad õpetajad oma tööd ja uurivad osapoolte rahuolu. Õpetajad väärtustavad iseenda ja oma kolleegide tööd.

EKSPERTIDE arvamused:

Ei piisa sellest, et õpetaja analüüsib oma tööd, peab saama ka tagasisidet lapsevanematelt, kolleegidelt, juhtkonnalt, õpilastelt. Need, kelle tulemused märgatavalt eristuvad, tõusevad esile, neid ka motiveeritakse tulemustasuga. Vald paneb välja stipendiumi parimale õpetajale enesetäiendamiseks. Võiks täiendada klassijuhatajate motiveerimise viise. (Ilvi Pere)

Kuidas professionaalsust lisaks kvalifikatsioonile mõõta? Õpetajate töökoormus indikaatorina? (Herkki Olo)

Kas valdkonna strateegias on arvestatud tegeliku olukorraga? Mis on jäetud arvesse võtmata?

Tegeliku olukorraga on arvestatud, vajadused on välja toodud ja püütud lahendusi leida, HEV laste arvu kasvule ja karjääriplaneerimise tugevdamisele on tähelepanu pööratud. (Tiina Roosimägi)

On arvestatud. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegia on kooskõlas valla strateegiaga? Milles on erisused? Kuidas on püstitatud eesmärgid seotud vajadustega?

Üldiselt on. (Ilvi Pere)

Valdkond on kooskõlas valla strateegiaga. Erilist tähelepanu on pööratud HEV lastele ja karjääriplaneerimisele. Vajadused on kaetud, täiendavalt võiks kaaluda nn abiõpetajate kaasamist põhikooli I astmes. (Avo Ambur)

Kas valdkonna strateegia meetmed on tulevikus ressursidega kaetavad? Milliste meetmete jaoks ei jätku ressursse? Mida on võimalik tõhusamalt teha?

Oluliste eesmärkide saavutamiseks vajalikud ressursid tuleb tagada. (Ilvi Pere)

Kõige olulisem ressurss, mida saab panustada ja panustatakse, on üheselt arusaadava hariduselu korralduse ja koolivõrgu strateegilise kava läbi arutamine ja kokkuleppimine kogukonnas.

Detailsemat kavandamist ja iga-aastast ressursivajaduse hindamist vajavad koolitranspordi korraldamine selliselt, et koolitee pikkus oleks maksimaalselt 30 minutit (seni 60 min), samuti on vajalikud ressursid õppekeskkonna, sh infotehnoloogiliste vahendite, pidevaks kavakohaseks (vähemalt neljaks eesolevaks aastaks) täiustamiseks, sh hooned, õppevahendid ja õppekava (sh õppekäikude) elluviimiseks.

Tulenevalt sellest, et üks osa hariduskuludest, sh õpetajate ja juhtide palgavahendid, klassijuhatamise tasu, kaetakse toetusega riigieelarvest lähtuvalt õpilaste arvust koolis ning 2014.-17. aastateks kavandatavad toetuse põhimõtted ning summad selguvad riigieelarve eelnõu avaldamisel septembris, ei ole rahaliste mahtude osas üksikasjalikku ülevaadet pedagoogide palgataseme riigi keskmist palgatasest ületava palgatasemeni jõudmiseks. Vajaduste, sh täiendavate vajaduste rahalised prognoosid on võimalik valla eelarvestrateegias järgmiseks neljaks aastaks kalkuleerida ja välja tuua riigieelarve mahtudes kavandatavate summade põhjal.

Täiendavate tugiteenuste ja vastavate täiendavate ametikohtade (sotsiaalpedagoog, eripedagoog, psühholoog ja vajadusel tugiõpetajad) loomine eeldab lisanduvate kulude kalkuleerimist. Täiendavate vahendite vajadusega arvestamist eeldab ka parimate õpilaste ja õpetajate tunnustamissüsteemi loomine.

Koolides täiendava karjäärikoordinaatori ametikohta loomisega ei ole praegu kehtiva eelarvestrateegia koostamisel arvestatud. See eeldab vastavate ametikohtadega lisanduvate kulude kalkuleerimist. (Jüri Võigemast)

Kas valitud indikaatorid on asjakohased, vajalikke andmeid kogutakse/ on õigeaegselt tulevikus kogutavad, mõõdavad seda, mida väidavad mõõtvat?

Mõõdikud toetavad eesmärkide elluviimise kontrolli, süsteemiga tuleb veel töötada. (Herkki Olo)

STRATEEGILINE VALDKOND NR 3: GÜMNAASIUMIHARIDUS

Valdkonna liider Aime Klandorf

Põhinäitajad

Õppesuunad Rapla valla kahes statsionaarse õppega gümnaasiumis:

Rapla Ühisgümnaasiumis:

Humanitaar- ehk keele- ja teatrisuund. Põhirõhk on humanitaarainete õppimisel. Kool võimaldab süvendatult õppida kirjandust, võõrkeeli (kolmas võõrkeel – vastavalt teise võõrkeelena õpitule, kas vene või saksa keel), ajalugu.

Reaalsuund. Põhirõhk on reaal- ja loodusainete õppimisel. Kool võimaldab süvendatult õppida matemaatikat, füüsikat, keemiat, bioloogiat ja informaatikat.

Informaatikasund Põhirõhk on reaal- ja loodusainete ning informaatika õppimisel. Kool võimaldab süvendatult õppida matemaatikat, keemiat, bioloogiat, informaatikat ja programmeerimist.

Rapla Vesiroosi Gümnaasiumis:

Ühiskonnahariduse suund (ehk majandus- ja sotsiaalsuund). Märksõnadeks on majandus- ja ettevõtlusõpe, inimene ja õigus, riigikaitse, majandusmatemaatika.

Loodusainete ja tehnoloogia suund. Märksõnadeks on keskkonnaharidus, bioloogia ja keemia praktikumid, robotika, programmeerimine ja joonestamine.

Multimeedia suund. Õpilased saavad oma loomingu poolt rakendada fotograafia, filmiõppe, väitluskunsti, visuaalse antropoloogia, kirjanduse ja kultuuriloo kaudu.

Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumis ei ole õppesuundi nõutud ega arendatud.

EHISE näitajad:

	Aasta 2009/10	Aasta 2010/11	Aasta 2011/12	Aasta 2012/13	Seisuga 10.03.13
Õpilaste arv kokku IV kooliastmes	529	526	506	480	453
RVG	194	175	177	169	165
RÜG	177	161	147	140	135
RTG	158	190	182	171	153
Klassi täituvus	29,4	27,7	26,6	25,3	23,8
Riigeksamite keskmine					
RÜG	68,22	70,56	74,58	71,26	
RVG	67,99	62,43	63,31	64,36	
RTG	53,42	55,57	56,44	51,36	

	Aasta 2009/10	Aasta 2010/11	Aasta 2011/12	Riiklik eesmärk
Riigeksamite tulemused õppeaineti keskmisena punktides (100 punkti)				
Eesti keel	60,13	60,70	61,40	
Inglise keel	70,13	67,93	64,70	
Matemaatika	37,33	55,43	54,23	
Gümnaasiumi lõpetajate protsent sama lennu alustanutest 10. klassis	86%	79%	81%	100%
Edasiõppijate osakaal gümnaasiumi lõpetanud õpilaste üldarvust (protsentides)	55%	58%	63%	100%

Arengud, trendid

- Koostööd iseloomustab enim: infovahetus, ürituste ühine korraldamine, koostöö koolide ja vallavalitsuse vahel, koostöövõimekad juhid ja koostöös koolid.
- Elanike ja õpilaste arvu vähenemine paikades, kus ei ole kvaliteetne haridus kättesaadav (motiveerib koondumist suurematesse keskustesse).
- Põhihariduses on õppekohti rohkem kui õppijaid.
- Gümnaasiumites on vastuvõtu lävendit langetatud, seega on GH kõigile soovijatele kättesaadav, õpimotivatsioon aga osadel õpilastel langenud.

- Suureneb õpetajate ajakulu õpilaste sotsiaalsete probleemide lahendamiseks.
- Kasvab individuaalset lähenemist vajavate õpilaste arv.
- Täiskasvanute gümnaasiumi populaarsus kasvab, kutseõppe populaarsus mitte.

Olulisemad tulemused ja tugevused

- Koostöö tulemusena tekkinud kommunikatsioon, rahulolu ja traditsioonid partnerite vahel.
- Kvalifitseeritud heade õpetajate kõrge osakaal (ligi 90%). Suurt osa õppeainetest õpetavad HA-des head õpetajad.
- Haridus on valla tõmbekeskustes mõistlikult kättesaadav (nt AH kõigis tõmbekeskustes, GH Raplas jne). Õppijad on hästi hoitud, toidetud ja õpetatud.
- Loodud on kõrgel tasemel õppekeskkond, korras koolimajad, õpilaskodu.
- Kõik soovijad pääsevad (madal lävend) gümnaasiumiharidust omandama.
- Gümnaasiumiharidus on kättesaadav ka töö ja pere elu kõrvalt.
- Hariduse kättesaadavuse tagab hea õpilastransport.

Probleemid

- Koostööd piiravad ajaressursi nappus, suur töökoormus ja koostöö vähene väärtustamine. Kõike ressursse ei kasutata koosõöks efektiivselt.
- Raske on leida mõne aine õpetamiseks häid ja tugevaid spetsialiste.
- Ebapiisavad täiend- ja ümberõppe võimalused (nt keeruline üleminek gümnaasiumist kutsekooli ja vastupidi, täiskasvanute õpe ja ümberõpe).
- Kutseõppe ebapiisav kättesaadavus.
- Õpetaja madal staatus ühiskonnas avaldab negatiivset mõju hariduse kvaliteedile, napib tugevaid õpetajaid.
- Kuna õpilasi on vähe, siis napib riigi poole toetusfonde eraldatavat ressursi koolivõrgus õpetajate palkadeks.
- Õpilasi on vähe, osa õpilaste õpimotivatsioon on madal, püütakse lihtsamalt hakkama saada.
- Ebaselgus ja ebamäärasus riiklikus hariduspoliitikas (nt rahastamine, kolme õppesuuna nõudmine gümnaasiumis jms).
- Gümnaasiumite lõpueksamite tulemuste suur erinevus kooliti.

Väljakutsed – millesse tuleb panustada tulevikus

- Huvipakkuvate ühiste probleemide lahendamise koostööprojektidena (valikainete pakkumine, pedagoogide metoodikakonverentsid, õpetajate vahetused, ressursside kasutamisel ühishankimine ja ühiskasutamine, rahvusvaheliste ressursside ja spetsialistide kasutamine), koostöö eestvedajate motiveerimise ja õpetajatele sisukate ühiskoolituste korraldamise.
- Koostöövormide tõhustamise (koolide ühised ettevalmistused eksamiteks, motiveerivad ühiskoolitused õpetajatele, õppevahendite jagamine ja ühiskasutus, koostöö kõrgkoolidega, õpetajate aineseksioonid, karjääripäevad, terviseedendus, infovahetus juhtkondade tasandil, valikainete vahetamine jm).
- Gümnaasiumihariduse senisel tasemel kättesaadavuse säilitamise – õpilaste olemasolul jätkata nelja gümnaasiumiklassi komplektiga Raplas.

- Õpilaste väljalangevuse vähendamiseks varase märkamise enam rakendamisse.
- Vallas loodud õppetaristu maksimaalselt efektiivsesse kasutamisse kvaliteedi tõstmise nimel.
- Valla õpetajate täiendkoolituse, tagamaks õppe kaasaegsuse (aktiivsus, interaktiivsus) ja ettevõtmistesse õpetajatele harivaks suhtlemiseks ("auru väljalaskmise võimalusteks" jm).
- Õpilaste õpimotivatsiooni tagamiseks parema karjääriplaneerimisega.
- Ühe gümnaasiumi loomisse ressursside suurendamiseks ja paremaks kasutamiseks (nt ei pea topelt ainekabinette sisustama) valikute ja võimaluste avardamiseks (kuna õpilasi on rohkem), kooli valikute suurendamiseks heade õpetajate kaasamiseks, õpetajate valikuvõimaluste suurendamiseks, gümnaasiumiõpilaste motivatsiooni suurendamiseks.

Sihid, ootused tulevikule

- Ressursside kasutus on koostöö tulemusena efektiivne (nt olemasolevad transpordivahendid vallas, ühised täiendkoolitused, ühishanked).
- Õpetajate ja spetsialistide (koostööpartnerite) silmaring on lai, uusi ideid genereeritakse ka väljaspool oma asutust.
- Ühisprojektid - (suuremahulised tegevused ja vahendid - spordiväljakud, spordiplatsid ja staadionid jne) arendavad pidevalt asutuste keskkonna kvaliteeti.
- Olukord, kus (väheste eranditega) õpetaja saab töötada normkoormusega ühes asutuses.
- Valla kõigi haridusasutuste õppe- ja kasvatustingimused on asja- ja ajakohased.
- Olukord, kus koolitransport tagab heal tasemel hariduse kättesaadavuse kõigile õpilastele vallas.
- Olukord, kus iga haridusastme lõpul on õpilane valmis ja tasemel jätkama edukalt järgmises haridusastmes (kõrge edasijõudmise tase).
- Olukord, kus õppekeskkond on kvaliteetne kõigis valla asutustes.
- Olukord, kus vanemad on võimekad toetama laste kvaliteetset haridusteed.

Mis juhtub, kui midagi ette ei võeta?

- Hakkab nappima ressursse ja arenguvõimalused puuduvad.
- Valikud vähenevad ja õpilased siirduvad enam mujale kooli.

Gümnaasiumihariduse avaliku arutelu kokkuvõte

Rapla valla haridusreformi tööühma gümnaasiumihariduse avalikul arutelul Rapla Ühisgümnaasiumi auditooriumis 4.04.2013 oli 69 osalejat. (vt Lisa nr 6)

Rõõmu tunnevad avalikust arutelust osalejad järgnevast: kaks tugevat gümnaasiumi – korras koolihooned ja koolikeskkond, omanäolised, traditsioonidega, head õpitulemused, head ainevalikud ja palju häid õpetajaid, tublid õpilased ja pühendunud õpetajad, erinevad ainevalikud ja suunad, head huvihariduse võimalused, õpilased peavad koolidest lugu ja on nende üle uhked.

Muret teeb avalikust arutelust osalejatele järgnevad teemad: ei küsita tagasisidet ja arvamusi, osa õpilasi ei jaksa täie innuga õppida, aga kuhu neil ka minna oleks, õpilastel puudub õppima ja pingutama sundiv konkurents – kohuse- ja vastutustunne on ebapiisavad, ressursse tuleb säästlikumalt kasutada, gümnaasiumis pakutavad valikuvõimalused on kitsad, õpilaskodus on vähe

kohti, õpilaste vähesus, koolide omavaheline konkureerimine, valla positsioonide ebakindlus, kõik õpetajad ei ole ootuspärasel tasemel jms.

Edasiseks arendamiseks soovivad avalikust arutelust osavõtjad arutada kogukonnaga (õpetajad ja õpilased) olemasolevat (tugevusi, nõrkusi, võimalusi ja ohte), vanemad peavad saama hinnata koolide kvaliteeti ja teha parendusettepanekuid, julgustada ja soodustada koole tegelema lisaks akadeemilisusele veel loovuse ja ettevõtlikkusega, luua üks erinevaid võimalusi pakkuv gümnaasium, reklaamide koole väljapoole maakonda, reaali- ja humanitaarsuund on valikutena liiga üldised ei ole atraktiivsed, pöörata erilist rõhku suundade arendamisele, maksta õpetajatele väärilist palka ja tagada täiskoormus jms.

Rapla valla arengukava (edaspidi AK) aastaks 2025⁶ visioonis on sõnastatud parimad võimalused hariduse omandamiseks Rapla vallas. Arengukava visioonist lähtuvad alljärgnevad gümnaasiumiharidusega seotud hariduseesmärgid:

Eesmärk 13. Vallas toimib optimaalne ja kvaliteetne haridusvõrk.

Eesmärk 15. Õpilastransport on hästi korraldatud.

Eesmärk 16. Kõik lapsed täidavad koolikohustust.

Eesmärk 17. Haridusasutuste õppekeskkonnad vastavad õppekava nõuetele.

Eesmärk 18. Rapla valla kooli lõpetanud noored on teadlikud karjääriplaneerijad.

Eesmärk 19. Koolides ja lasteaedades töötavad motiveeritud töötajad.

Eesmärk 20. Vallas toimib täiskasvanute õpe.

Valik haridusvaldkonnaga enam seotud arengukava eesmärgid:

Eesmärk 4. Noortel on tugev side Rapla vallaga ja hea identiteeditunnetus, mujale läinud noored pöörduvad kodukohta tagasi. (vt AK 4.1 Üldine areng)

Eesmärk 26. Vallas toimib hea koostöövõrgustik tegelemaks erivajadustega ja probleemsete lastega. (vt AK sotsiaalhoolekanne ja turvalisus)

Eesmärk 35. Rapla vallas on kaasaegsed spordirajatised ning aktiivne sporditegevus. (vt AK sport)

Eesmärk 36. Noortel on head võimalused vaba aja sisustamiseks. (vt AK noorsootöö)

GÜMNAASIUMIHARIDUSE visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgnevas neljaks aastaks

Töörühma juht: Aime Klandorf

Liikmed: Avo Ambur, Andrus Tamm, Erlend Tammenuurm, Triin Roos

⁶ <http://www.rapla.ee/index.php?page=171>

VISIOON:

Rapla vallas on gümnaasiumihariduse omandamiseks parimad võimalused, siin omandavad haridust noored nii lähedalt kui kaugelt.

Rapla valla gümnaasiumites õpivad noored, kellel on soov, tahtmine ja võimed üldkeskhariduse omandamiseks ning õpingute jätkamiseks pärast gümnaasiumi lõpetamist eriala omandamiseks kutse- või kõrgkoolis.

EESMÄRK 1. Kõik gümnaasiumilõpetajad jätkavad õpinguid eriala omandamiseks.

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Edasiõppijate arv	Asuvad õppima lähema kolme aasta jooksul peale gümnaasiumi lõpetamist.	65%	85%	100%

Märkus: Sihttaseme täimine sõltub riigi majanduslikust olukorrast (kui perel puudub võimalus toetada õpinguid rahaliselt ja puudub riiklik toetussüsteem, siis ei saa eeldada, et kõik jätkavad õpinguid).

TEGEVUS: Edasijõudmine on õpilastele tagatud.

1. Luuakse üks põhikohaga karjäärinõustaja ametikoht (vallas). Karjäärinõustamise taseme tõstmine – haridusasutuses on tööol karjäärinõustaja, kes järjekindlalt ja kavakohaselt abistab õpilasi karjääriplaneerimisel (ei ole projektipõhine).
2. Luuakse tudengistipendium õpilaste motivatsiooni tõstmiseks. Õpilaste edasiõppimise motivatsiooni tõstmine stipendiumi näol (olemasoleva määruse üle vaatamine ja vahendite planeerimine ning töösse rakendamine).
3. Koordineeritakse ja toetatakse ressursidega haridusasutuste koostööd kõrg- ja kutsekoolidega.
4. Tehakse koostööd vilistlastega (tagasiside) tõstmaks õpilaste motivatsiooni ja koolide atraktiivsust.

EKSPERTIDE arvamused:

Võiks olla 1 karjäärinõustaja ametikoht kogu vallas – ei pea olema iga haridusasutuse juures. Koostööd kõrg- ja kutsekoolidega peavad koordineerima haridusasutused ise. Kõik tegevused on olulised – samas on seda ju kogu aeg tehtud. (Ilvi Pere)

Olenemata variandist soodustab igal juhul õpilaste motivatsiooni gümnaasiumis õppida. Tugi kursuste valiku otsuste tegemisel on otsene. Karjäärinõustaja ametikoht valla koolidele ühine. (Avo Ambur)

EESMÄRK 2: Rakendatud on vähemalt üks uus riigi tasandil konkurentsivõimeline ning atraktiivne õppesuund, mille sees on omanäolisi, teistest gümnaasiumitest eristuvaid kursuseid.

Arengu- vajadus	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
	Suund	Vabariigist tullakse Raplasse õppima.	2-5 õpilast aastas koolis	28 õpilast aastas koolis	28 õpilast aastas koolis
	Kursuste arv	Koolis välja töötatud atraktiivsed ja eristuvad kursused.			Vähemalt 5-10 kursust
	Külalislektorite või -õpetajate arv	Valikaineid õpetavad korüfeed väljastpoolt kooli.		1 igal õppeaastal koolis	2 igal õppeaastal koolis

TEGEVUS: Õppesisu arendamine

1. Arendatakse süsteemselt õppesuundi
2. Õpilastelt ja õpetajatelt saadud objektiivse tagasiside alusel uuendatakse kursusi
3. Parendatakse füüsilist õppekeskkonda
4. Õppeprotsessi kaasatakse külalis- ja rahvusvahelisi lektoreid
5. Õppeprotsessi kaastakse lektoreid kõrgkoolidest ja/või ametikoolidest

EKSPERTIDE arvamused:

Õppesuundade arendamisel tuleb analüüsida kogu vabariigis toimuvat. Tagasisidet on vaja küsida ka vilistlastelt. (Ilvi Pere)

Tuleb keskenduda uute õppesuundade ja õppekava väljatöötamisele. Tuleb jälgida, et ei oleks kattuvaid õppesuundasid. (Avo Ambur)

EESMÄRK 3: Gümnaasiumis töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud, tööd pühendumusega tegevad õpetajad.

Arengu- vajadus	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
	Rahulolu-uuringute tulemused	Iga-aastane ühtsete rahulolu-uuringute läbiviimine ühistel alustel, et valdade koolide tulemused on võrreldavad.	Iga kool teeb ise küsitlusi oma alustel ja suvaliselt valitud partneritele.	Viiakse läbi esimene ühisel alusel uuring.	Uuringud on regulaarsed ja tulemusi kasutatakse tegevuste planeerimisel.
	Palgatase		Riigi keskmisest madalam.	Riigi keskmisega võrdne.	Riigi keskmisest kõrgem.

TEGEVUS: Pedagoogide motivatsiooni tõstmine.

1. Tõstetakse õpetaja palk aastaks 2015 Eesti keskmise palga tasemele ja aastaks 2025 keskmisest 10% kõrgemaks.
2. Teostatakse rahulolu-uuringuid õpilastele, vanematele ja töötajatele ning tulemusi kasutatakse parenduste planeerimiseks.

EKSPERTIDE arvamused:

Rahulolu-uuringud tuleks läbi viia juba sel sügisel. Tulemused peaksid olema ka üheks aluseks tulemustasu maksmisel. Tuleks töötada välja motivatsioonisüsteem, mis annab võimaluse esile tõusta erinevatele õpetajatele ja silmapaistvate tulemuste eest neid siis premeerida. (Ilvi Pere)

EESMÄRK 4: Gümnaasiumi(te)s on piisav arv õpilasi, mis tagab vajalikud suunad, õpetajate koormuse ja rahastamise

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Õpilaste arv	28 õpilast klassis on riigi poolse rahastamise aluseks, väiksema arvu korral kaaluda koolide ümberkorraldamist.	10.klassidesse statsionaarsel õppel kokku 111 õpilast, 11.kl 98 ja 12.kl 89 õpilast. Kokku 298 õpilast.	Minimaalselt 84 õpilast igas lennus.	Sama

TEGEVUS: Atraktiivse õppesisu arendamine.

1. Lepitakse kokku (vald ja kool) õpilaste vastuvõtu arvulistes eesmärkides.
2. Tegeletakse õppesuundade eripära ja atraktiivsuse arendamisega.
3. Tugevdatakse pedagoogilist kaadrit.
4. Panustatakse koolide mainekujundusse ja reklaami.
5. Luuakse uusi huvihariduse ja vaba aja veetmise võimalusi.
6. Antakse soodustusi õpilaskodu kasutajatele.
7. Luuakse võimalused kindlustamiseks soovijad toiduga kolm korda päevas.
8. Organiseeritakse vajaduspõhist õpilastransporti.
9. Tehakse koostööd transpordi ja majutuse teemadel naabervaldadega.
10. Muudetakse Rapla elu- ja töökeskkond atraktiivsemaks.

EKSPERTIDE arvamused:

Kas valdkonna strateegias on arvestatud tegeliku olukorraga? Mis on jäetud arvesse võtmata?

Õpilaste vähenemisest tingitud muutumisvajadustega on vähe arvestatud. Tegevusi, millega õpilasi juurde saada, on plaanitud, aga kriteeriumeid raske kirjutada ja tulemusi ennustada. Õpetajate teema võivad koos olla viienda valdkonna all, ei pea dubleerima. (Tiina Roosimägi)

Arvesse on jäetud võtmata asjaolu, et valla eelarvestrateegia üheks suuniseks on hariduskulude hoidmine vähemalt praegusel tasemel, mitte suurendamine. Ei ole eraldi välja toodud eesmärgina noorte õpetajate Raplasse toomise mõtet, aga võiks olla. Liiga palju ülesandeid pannakse KOVi õlule. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegia on kooskõlas valla strateegiaga? Milles on erisused? Kuidas on püstitatud eesmärgid seotud vajadustega?

Eesmärgid 1, 2, 3 on kooskõlas valla strateegiaga. Eesmärgid on suunatud koolide atraktiivsuse ja tugeva taseme tõstmiseks. Eesmärgid on otseselt seotud vajadusega tõsta õpilaste teadlikkust, tugevdada koolide mainet, taset ja kujundada noortest teadlikud karjääriplaneerijad. (Avo Ambur)

Ootasin uusi ideid ja selgemaid eesmärke. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegias kavandatud meetmed on suunatud eesmärkide saavutamisele? Kuidas on seotud eesmärgid ja meetmed? Millised meetmed ei vii seotud sihtidele lähemale?

Palgatõus ei ole ainus, mis motiveerib – see on surnud ring ja mõju on väga lühiajaline. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegia meetmed on tulevikus ressursidega kaetavad? Milliste meetmete jaoks ei jätku ressursse? Mida on võimalik tõhusamalt teha?

Valla kehtivas eelarvestrateegias on kajastatud olemasoleva koolivõrgu sh gümnaasiumihariduse korralduse jätkustsenaarium.

Gümnaasiumihariduse korralduse muutmise võimalike stsenaariumite, sh Euroopa Liidu projektitoetuse investeringuvariantide võrdlus, osas on vastavate kalkulatsioonide väljatöötamise vajadus.

Tegevuse 1 osas on täiendava karjäärinõustaja ametikoha ja tudengistipendiumi, tegevuse 2 osas, kõrgkoolide või ametikoolide ja rahvusvaheliste lektorite kaasamine, tegevuse 3 osas, riigi keskmisest kõrgem palk, tegevuse 5 osas, reklaamitöö ning tasuta õpilaskodu ja täiendavate soodustuste rakendamine, täiendavalt vajaliku ressursi kalkuleerimise vajadus.

Tulenevalt sellest, et üks osa hariduskuludest, sh õpetajate ja juhtide palgavahendid, klassijuhatamise tasu, kaetakse toetusega riigieelarvest lähtuvalt õpilaste arvust koolis ning 2014.-17. aastateks kavandatakse toetuse põhimõtted ning summad selguvad riigieelarve eelnõu avaldamisel septembris, ei ole rahaliste mahtude osas üksikasjalikku ülevaadet pedagoogide palgataseme riigi keskmist palgatasest ületava palgatasemeni jõudmiseks. Vajaduste, sh täiendavate vajaduste rahalised prognoosid on võimalik valla eelarvestrateegias järgmiseks neljaks aastaks kalkuleerida ja välja tuua riigieelarve mahtudes kavandatavate summade põhjal. (Jüri Võigemast)

Kas valitud indikaatorid on asjakohased, vajalikke andmeid kogutakse/ on õigeaegselt tulevikus kogutavad, mõõdavad seda, mida väidavad mõõtvat?

Mõõdikud toetavad üldjoontes eesmärkide elluviimist. Mõõdetavaid eesmärke oleks rohkem vaja, et jätkusuutlikkust ja piisavat kvaliteeti tagada. Motivatsiooni mõõdikud tuleb kooskõlastada teiste valdkondadega. (Herkki Olo)

STRATEEGILINE VALDKOND NR 4: HUVI- JA TÄISKASVANUHARIDUS

Valdkonna liider Maie Kuusemets

Põhinäitajad

Erinevaid huvitegevuse vorme kokku 108, eri valdkondi 11 (koorilaul, ansamblid, kunst, käsitöö, loodus, tants, näitekunst, pillimängud, rahvatants, sport, muu).

Juhendajaid üldhariduskoolide ja lasteaedade huviringides üle 75, osalejaid ca 1048, tunde nädalas kokku 132. Koolides on 10,3 ringijuhil ametikohta, 74 erinevat huviringi.

Huviringide juhte lasteaedades (Naksitrallid – 4, Kelluke – 5, Päkapiik – 5, Alu-1), finantseerivad vanemad. Ruumid on lasteringidele kasutada tasuta.

Muusikakoolis õpib 135 õpilast (neist 9% teistest valdadest) ja töötab 21 õpetajat (neist 66% Tallinnast), suurema õpilaste arvuga erialad – klaver, viiul, löökpill, kitarr, flööt.

Huvikoolis kokku 115 õpilast, laulustuudios 94 õpilast (neist 28 teistest valdadest), õmbustusstuudios 21 õpilast (neist 10 täiskasvanut)

Rapla vallas tegutseb 27 spordiklubi. Spordiõppetoetust saab 2013. aastal lepingute alusel 11 klubi, milles kokku 385 õpilast, summas 53 011 eurot.

Täiskasvanute kultuuriharrastust toetatakse lepingute alusel (kolme koorikollektiivi, ühte pillimängukollektiivi, ühte näiteringi, kunsti ja käsitöö puhul kolme ühendust, kes korraldavad maali-, kroki-, keraamika -ja portselanimaalikursuseid).

Rapla Kultuurikeskuse juures tegutseb 12 täiskasvanute kollektiivi, neis osalemise eest tasu ei võeta.

RTGs on õpilasi ca 210, majas on 21 koolitöötajat (s.h. 17 õpetajat). Katkenud haridusteed saab jätkata 7.-12 klassini.

Rapla Rahvakool pakub vabahariduskursuseid.

Alu Rahvaõpistu pakub täiskasvanutele kutse- ja ümberõpet ning teeb koostööd Töötukassaga.

Arengud, trendid

- Koostöö haridusasutuste ja vallavalitsuse vahel, taristu ühiskasutuse ja ühissettevõtmiste traditsioon, koostöö avalikel esinemistel.
- Õpetajatevaheline koostöö ja infovahetus, õpilaste vaheline koostöö ja infovahetus
- Elanike ja õpilaste arvu vähenemine paikades, kus ei ole kvaliteetne haridus kättesaadav (hea haridus motiveerib koondumist suurematesse keskustesse).
- Ressursid kogu valla haridusvõrgu kvaliteedi arendamiseks ja tagamiseks on kahanemas.
- Kasvab individuaalset lähenemist vajavate õpilaste arv.
- Õpetajate võimekus on alla jäämas kvaliteedi kasvavatele ootustele.

Olulisemad tulemused ja tugevused

- Koostööpartnerite rahulolu.

- Koostöö on rikastanud teadmiste ja oskustega ja andnud kogemusi.
- Koostöö tulemusena on tekkinud traditsioonid ja kommunikatsioon partnerite vahel.
- Osa asutuste kõrge maine (vallas ja väljaspool valda), mis toetub kõrgetele tulemustele (konkursid, olümpiaadid, huviharidus- muusika; sport; kunst, lõpueksamid, riigeksamid, edasiõppimine kõrgkoolides) ja kogukondlikule tegevusele.
- Huviringid on kättesaadavad (kunst, sport, muusika jms).
- Huvihariduses on kvaliteetsed võimalused.
- Kaasaegset kvaliteetset õpet võimaldavad õppetingimused enamikes asutustes.
- Õpetajate ja juhendajate kõrge vastavuse tase kvalifikatsiooninõuetele.
- Silmatorkavad tulemused (valla, riigi ja rahvusvahelisel tasemel) kunstis, muusikas, spordis.
- Kooli- ja tunnivälise tegevuse kõrge kvaliteet.
- Korras koolimajad.

Probleemid

- Ebapiisav motivatsioon, piiratud ajaressursid ja materiaalsed ressursid ning vähene infovahetus koostöök
- Karjääriplaneerimise teabe ebapiisav kättesaadavus haridusasutustes, eriti põhihariduses.
- Osa huvihariduse valikuid õppijatele on piiratud ajalise kokkulangevuse tõttu (nt sporditreeningu ja muusikakooli tundide ajad langevad kokku).
- Valikute ebapiisavus (liiga kitsas valik).
- Raske on leida osade huvialade või huvialade õpetamiseks häid õpetajaid.
- Kvaliteetse õppe ebaühtlane kättesaadavus.
- Järjest vähem on ressursse kogu valla haridusvõrgu kvaliteedi arendamiseks ja tagamiseks.
- Ei jätku harjutusruume.
- Suureneb õpetajate ajakulu, mis on tingitud õpilaste sotsiaalsetest probleemidest.
- Väikeste haridusasutuste kasinad õppe- ja kasvatustöö kvaliteedi võimalused (võrreldes suurtega) - huvitegevuses, tugiteenustes, õppeainete õpetamises ainespetsialistide poolt, sotsialiseerumises, õppemetoodikate valikus jne).
- Õppetulemuste liiga suured erinevused koolide ja huvialade või ainete ja õpilaste lõikes.
- Osa (huviala) aineid antakse asutustes õpetajate poolt, kel pole ettevalmistust vastava aine õpetamiseks.

Väljakutsed - millesse tuleb panustada tulevikus

- Koostöö motiveerimise ja vajalikkuse selgitamise ning mõistmise.
- Aktiivsesse suhtlemise ja vanemate kaasamise.
- Ressursside otstarbekamasse jagamise ja kasutamise.
- Huvipakkuvate ühiste probleemide ja teemade alusel ühisprojektide teostamise.
- Rahvusvaheliste ressursside hankimise ja kasutamise.
- Huvihariduse kättesaadavusse transpordi korraldamisega.
- Kvaliteetse õppe kättesaadavuse tõstmise õpetajate taseme tõstmisega.
- Valla kõigi asutuste õppe- ja huvitegevuse tingimuste parendamisega.
- Huvihariduse kollektiivide pingevabadesse ja loomingulistesse suhtesse.
- Õpetajate motiveerimise ja täiendkoolitustesse.

- Õpetajate palgataseme tõstmisse.
- Vallas loodud õppetaristu maksimaalselt efektiivsesse kasutamisse kvaliteedi tõstmiseks.

Sihid, ootused tulevikule

- Olukord, kus vallas on ühisprojektid (suuremahulised tegevused, vahendid, jne), mis arendavad järjekindlalt asutuste keskkonna kvaliteeti.
- Olukord, kus on väga hea koostöö huvikoolide, koolide ja lasteaedade vahel.
- Olukord, kus huvihariduses ja täiskasvanuhariduses on selged eesmärgid koostöök, hästi toimiv süsteemne tagasiside.
- Olukord, kus kõigi asutuste võimalused, tegevused ja tulemused on maksimaalselt kogukonnale nähtavad.
- Olukord, kus vallal on uus ühine hariduse e-keskkond.
- Olukord, kus valla haridusasutustele loodud taristud on ühiskasutuseks kõigile õppijatele ja kogukondadele.
- Olukord, kus õppekeskkond on kvaliteetne kõigis valla haridusasutustes.
- Olukord, kus kõik valla haridusasutused teevad kooskõlastatult huvitegevuse kvaliteeti tõstvaid rahvusvahelisi koostööd.
- Olukord, kus valla huviharidus ja täiskasvanuharidus on eriilmelised, suutes rahuldada õppijaid laia haridusliku valikuga.

Mis juhtub, kui midagi ette ei võta?

Mingi aeg säilib seni saavutatud tase ja siis tuleb langus ja lagunemine.

Huvi- ja täiskasvanuhariduse avaliku arutelu kokkuvõte

Rapla valla haridusreformi töörühma huvi- ja täiskasvanuhariduse avalikul arutelul 11.04.2013 Rapla Kultuurikeskuses oli 28 osalejat. (vt lisa nr 7)

Unistuste huviharidust Rapla vallas (2018/2025) kirjeldavad osalejad: erinevate kaasaegsete stuudiote rohkus (teater, kino, lennundus, tehnika, robotika, kunst, eristiili tantsud, Susi stuudio jne.), kaasaegne muusikakool, huvihariduse kättesaadavust võimaldav tasuta transport, stuudioid ja huvikoole ühendav kompleks, Raplasse tuleb tööle hulgaliselt erinevate huvialade fanaatikuid, kes suudavad sütitada ja juhendada.

Rapla huvihariduses võib uhkust tunda: mitmekesiste võimaluste, studiovormi tulemusliku rakendamise üle, väga hea kvaliteedi ja tugevate tulemuste üle, kõrghariduse juhendajate üle, kuulsust ja nime teinud kollektiivide üle (Riinimanda, laulustuudio, korvpall jne), muusikakooli üle, vähete vahenditega saavutatud arvestatava taseme üle.

Huvihariduse edasiseks arendamiseks tuleb rohkem panustada arengu kavandamisse, Kaunite Kunstide Kooli loomisesse, ruumide otstarbekasse ja efektiivsesse kasutamisse, erinevatesse huvihariduse ringidesse, meeste ja poiste huvide enamasse rahuldamisse, info kogumisse ja jagamisse – meistrite registri loomisse, ruumide ja varustuse parendamisse, tegijate toetamisse ja

tublide tunnustamise, atraktiivsusesse ja ühtsesse turustamise, võimaluste kaardistamise ühtsesse infoportaali, võimaluste laiendamisse – nt transport, tehnikahuvivid, lapsehoid huvihariduses jms.

Huvihariduse kvaliteedi tõstmiseks tuleb tulevikus jagada pidevalt asjakohast infot, uurida pidevalt ootusi ja nende rahuldamise taset, populariseerida stuudiote vormi, värvata ja motiveerida juhendajaid, kaardistada efektiivse kasutamise tarvis ruumide ressursid, luua kaasaegne keskus stuudiotele ja huvikoolidele, orienteeruda tegevustes tulemustele ja kategooriatele.

Unistuste täiskasvanuharidust Rapla vallas (aastad 2018/2025) kirjeldavad kõigi võimaluste ja vajaduste kaardistus, Raplaga seotud talentide rakendamine (nt Anne Veski laulutunnid jm), tegutsev Eakate Akadeemia, paikkondlikku identiteeti kandev koostöö.

Täiskasvanuhariduses võib rõõmu tunda ja uhke olla heal tasemel ja populaarse RTG üle, olemas erinevad võimalused õppimiseks ja eriala omandamiseks töö kõrvalt, tugevate kohalike koolitajate üle, kultuurikeskuse ja tema juhi üle, loodud stabiilsete koolitusstruktuuride üle, heade võrgustikusidemete üle riigis, Alu Rahvaõpistu tegevuse üle, täiskasvanute õpimotivatsiooni üle, saavutuste üle (nt laulukoorid ja rahvatants) jms.

Täiskasvanuhariduse edasiseks arendamiseks tuleb rohkem panustada info kättesaadavusse ja vahendusse, täiskasvanute haridusvajaduste selgitamise, Täiskasvanute Akadeemia tegevusse, kättesaadavust kindlustavasse transpordikorraldusse, RTG koostöösse teiste täiskasvanute koolitajatega, täiskasvanutele suunatud kursuste aktiivsemasse müüki, e-õppe võimaluste evimisse ja laiendamisse, seenioride koolitusvajaduste rahuldamise, kvaliteeti, varustusse ja efektiivsusesse; koolitusvajaduste uurimisse; suurema valiku pakkumisse; koolituste ja koolitajate järelevalvesse; RTG-s e-õppe ellurakendamisse; talentide koju meelitamise; elukestva õpe väärtustamise jms.

Täiskasvanuhariduses teeb muret ning vajab rohkem hoolt ja tähelepanu info kättesaadavus, veebipõhine koolitusvõimaluste ja sündmuste infobaas, ebapiisav koordineerimine ja süsteemsus (üksikud tegijad), transpordi vajaduse uurimine, koostöö arendamine, vabahariduse kaootilisuse vähendamine, õppijate toetamine ja tunnustamine, RTG ruumide laiendamine, säästmise ja toimetuleku koolituste toetamine ning põhihariduse omandamiseks koostöö teiste KOV-idega jms.

Rapla valla arengukava (edaspidi AK) aastaks 2025 visioonis on sõnastatud parimad võimalused hariduse omandamiseks Rapla vallas. Arengukava visioonist lähtuvad alljärgnevad alusharidusega seotud hariduseesmärgid:

Eesmärk 13. *Vallas toimib optimaalne ja kvaliteetne haridusvõrk.*

Eesmärk 15. *Õpilastransport on hästi korraldatud.*

Eesmärk 17. *Haridusasutuste õppekeskkonnad vastavad õppekava nõuetele.*

Eesmärk 18. *Rapla valla kooli lõpetanud noored on teadlikud karjääriplaneerijad.*

Eesmärk 19. Koolides ja lasteaedades töötavad motiveeritud töötajad.

Eesmärk 20. Vallas toimib täiskasvanute õpe.

Valik haridusvaldkonnaga enam seotud arengukava eesmärgid:

Eesmärk 4. Noortel on tugev side Rapla vallaga ja hea identiteeditunnetus, mujale läinud noored pöörduvad kodukohta tagasi. (vt AK 4.1 Üldine areng)

Eesmärk 26. Vallas toimib hea koostöövõrgustik tegelemaks erivajadustega ja probleemsete lastega. (vt AK sotsiaalhoolekanne ja turvalisus)

Eesmärk 33. Kultuuri järelkasvu tingimused on kvaliteetsed. (vt AK kultuur)

Eesmärk 34. Kultuuribaasid on mitmekesiste vajaduste ja ideede teenistuses. (vt AK kultuur)

Eesmärk 35. Rapla vallas on kaasaegsed spordirajatised ning aktiivne sporditegevus. (vt AK sport)

Eesmärk 36. Noortel on head võimalused vaba aja sisustamiseks. (vt AK noorsootöö)

HUVI- JA TÄISKASVANUHARIDUSE visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgnevas neljaks aastaks

Töörühma juht: Maie Kuusemets

Liikmed: Kristi Luik, Herkki Olo, Anneli Pärna

VISION:

Rapla vallas on kultuuri- ja huviharidust toetav, laste individuaalsust arvestav, vaba aja veetmist ning isiksuse mitmekülgset arengut toetav ja väärtustav kaasaegne professionaalse juhendamise ja õppekeskkond.

Täiskasvanuharidus on kaasaegne ning suunatud elukestvale õppele ja uuendustele, kasutades ära kohalikke traditsioone ja andeid.

EESMÄRK 1. Raplas tegutseb kultuuri, huvikoole ja stuudioid ühendav kultuuri- ja huvihariduskeskus, mis tagab ressursside efektiivsema kasutuse.

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Huivialade arv	Luu vähemalt kaks uut stuudiovormi	Töötavad tänased stuudioid	Sama	Kahe uue stuudio õppekavad on valminud.
	Ühendatud huvikeskus	Ühendada huviharidust pakkuvad asutused ühte kompleksi	Töötab kolm asutust; huvikool, muusikakool ja kultuuri-keskus	Olemas on ühendamise kontseptsioon	Olemas on ühisasutuse hoone projekt ja ehitamiseks on plaanitud inveteeritud

TEGEVUS: Kultuuri- ja huviharidusekeskuse loomine.

1. Töötatakse välja kultuuri- ja huvihariduskeskuse kontseptsioon. (2013-2014, vald)
2. Koostatakse uusi õppekavu kultuuri - ja huvihariduskeskuse jaoks. (2014-2018 huvikoolid)
3. Projekteeritakse ja ehitatakse kultuuri- ja huvihariduskeskus. (2016, vald)

VARIANDID

- A. Kultuurikeskuse ja „Elioni maja“ baasil.
- B. Kultuurikeskuse ja „Elioni maja“ ning RÜG-i algklasside maja baasil.

Variandi A korral: On kompaktne võimalus, saab ruume riskasutada, koostöökis paremad võimalused, suurürituste korraldamine maakonna keskuse asutusena laiemate võimalustega.

Variandi B korral: Saame hakkama, aga koostöö võimalused isikutes rohkem kinni ja oma maja tunne suurem. Ruumide ja ressursside kasutamine vähem otstarbekas.

EKSPERTIDE arvamused:

Väga oluline valdkond, kui soovime, et meie noortel oleks võimalus mitmekülgseks arenguks. Toetan täielikult esitatud tegevusi! (Ilvi Pere)

EESMÄRK 2: Kõigil Rapla valla täisealistel elanikel on võimalus elukestvas õppes osalemiseks.

	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
Arengu- vajadus	Täiskasvanute arv, elukestvas õppes osalejate arv, koolitajate arv	Info kogumine, ühise inforuumi loomine, teavitamine	Puudulik info, lähtub avaliku arutelu arvamustest	Info ja andmed on kogutud ning analüüsitud	Loodud ühine inforuum, toimib korrapärane teavitustöö

TEGEVUS: Elukestva õppe toetamine.

1. Selgitatakse välja elukestva õppe vajadused ja võimalused. (2014-2015, vald)
2. Analüüsitakse koolitusvajadusi ja koolituspakkujate võimalusi. (2014-2015, vald)
3. Luuakse elukestva õppe pakkujate avalik register või inforuum. (2015, vald)
4. Tehakse täiskasvanuhariduse alast teavitustööd erinevates kanalites (kuulutused, veebilehed, infolehed, sotsiaalmeedia jne). (pidev, vald)

Märkus: Koolituskohtade loomisel, parendamisel ja valikul ning transpordi korraldamisel arvestatakse puuetega inimeste vajadustega.

EKSPERTIDE arvamused:

Lisatud meetmed aitavad jõuda eesmärkidele lähemale. (Ilvi Pere)

EESMÄRK 3: Sõidusoodustuse võimaluse laiendamine huvihariduses osalevatele Rapla valla lastele ja noortele (kuni 19. eluaastani) Rapla linna välisteks sõitudeks.

Arengu- vajadus	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
	Sõidusoodustuste soovijate ja vajajate arvud, sõidusoodustuste kasutajate arvud.	Huvihariduse kättesaadavuse parandamiseks tõsta vajadusel tasuta sõidukordade arvu ühes koolipäevas 2lt 4le.	Huvihariduse sõitudeks soodustused puuduvad. Osa õpilasi kasutab sõidukaarti ka huvihariduse sõitudeks.	Vajadused ja võimalused on selgitatud.	Toimib sõidusoodustuses huvihariduses osalejatele.

TEGEVUS: Huvihariduse kättesaadavuse toetamine.

1. Selgitatakse huviharidusega seotud sõidusoodustuse vajalikkus.
2. Võimaldatakse õpilastele sõidusoodustusi huvihariduses osalemiseks.
3. Iga õppeaasta lõpul analüüsitakse sõidusoodustuste kasutamist.

EKSPERTIDE arvamused:

Tegevused olulised ja täidetavad. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegias on arvestatud tegeliku olukorraga? Mis on jäetud arvesse võtmata?

Väga hästi tehtud töö, asjakohased tegevused ja olukorda arvestavad. Kiitus tegijatele ja rühma liidrile. Lisatud on ka tegevuse eest vastutaja. See annab kindlama tulemuse, vaja lisada ka teistes valdkondades. (Tiina Roosimägi)

On arvestatud. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegia on kooskõlas valla strateegiaga? Milles on erisused? Kuidas on püstitatud eesmärgid seotud vajadustega?

Valla strateegias ei ole hetkel käsitletud algklasside maja kui võimalikku huvihariduskooli asukohta. (Ilvi Pere)

Olulises osas nagu huvihariduskeskuse loomine, transpordivõimaluste parendamine, elukestva õppe toetamine, ühtivad eesmärgid valla strateegiaga. Puudulikult on lahendatud huvihariduse laiendamine väljapoole valla keskust, kuivõrd valla arengukava näeb ette kunstilise huvialategevuse toetamist ja laiendamist piirkondades (kantides). Selge vajadus tugevama huvihariduse järele on vallas olemas. Samuti on vajadus koordineerida erinevate ringide tegevust, et ei oleks asjatut ressursi kulutamist. (Avo Ambur)

Kas valdkonna strateegias kavandatud meetmed on suunatud eesmärkide saavutamisele? Kuidas on seotud eesmärgid ja meetmed? Millised meetmed ei vii seotud sihtidele lähemale?

Eesmärgid ja meetmed on seotud. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegia meetmed on tulevikus ressursidega kaetavad? Milliste meetmete jaoks ei jätku ressursse? Mida on võimalik tõhusamalt teha?

Ressurss tuleb leida. (Ilvi Pere)

Valla kehtivas eelarvestrateegias on kavandatud rahaline ressurss kultuuri- ja huvihariduskeskuse hoonekompleksi väljaehitamise ning sisustamise tarbeks.

Tegevusega 3 on püstitatud sõidusoodustuste võimaluste laiendamise suund huvihariduses osalevatele Rapla valla lastele ja noortele Rapla linna välisteks sõitudeks ning kavandatud sõidusoodustuse vajalikkuse väljaselgitamine ja iga õppeaasta lõpus analüüs sõidusoodustuste kasutamise kohta. (Jüri Võigemast)

Kas valitud indikaatorid on asjakohased, vajalikke andmeid kogutakse/ on õigeaegselt tulevikus kogutavad, mõõdavad seda, mida väidavad mõõtvat?

Mõõdikud toetavad eesmärkide elluviimist, kuid mõnel juhul annaks mõne mõõdiku lisada. Vajalik võimalusel ka sihttasemed (arvud) lisada. (Herkki Olo)

STRATEEGILINE VALDKOND NR 5: ÕPETAJA ARENG

Valdkonna liider Tiiu Raav

Põhinäitajad

Lasteasutused:

Lasteasutustes õpetajatele kokku 55,15 ametikohta, sellest liikumisõpetajatele 3,375, muusikaõpetajatele 3,250, ujumisõpetajale 0,500, rühmaõpetajatele 48,025, kes töötavad kokku 27 rühmas. Rühma kohta keskmiselt 1,78 õpetaja ametikohta.

Lasteasutusi vallas 8, ametikohti 86,2, juhte 8, kellest kvalifikatsiooninõuetele vastab 7 ja 1 on kohusetäitja. Õppealajuhatajad töötavad täna neljas lasteasutuses, kahes lasteaia ja kahes lasteaed-põhikoolis. Kõik vastavad kvalifikatsiooninõuetele.

Logopeedi ametikohti kokku lasteaedades 3,0, neist 2,0 erilasteaias. Täidetud vaid 1,75 ametikohta. Lisaks on erilasteaias 0,5 ametikohta tugiisikule.

Lasteaiatöötajate keskmine palk aastal 2012 ühes kuus oli 518 eurot.

Kvalifikatsiooninõuetele vastas aastal 2011/12 keskmiselt 90% lasteaiaõpetajatest.

Koolid:

Üldhariduskoole vallas 6, ametikohti neis 135,2, juhte 11,0 ametikohta, kõik juhid vastavad kvalifikatsiooninõuetele.

Õpetajatele põhikooli klassides kokku 80,97 ametikohta ja klassijuhatajaid kokku 57. Õpetajatele gümnaasiumi õppekava täitmiseks kokku 33,8 ametikohta ja klassijuhatajaid 19.

Kvalifikatsiooninõuetele vastab keskmiselt 93% pedagoogidest.

Koolitöötajate keskmine palk ühes kuus aastal 2012 oli 656 eurot. Koolitöötajate keskmine koormus aastal 2013 on 0,73 ametikohta ühe töötaja kohta.

Õpilasi oli 2011/12. õppeaastal õpetaja kohta keskmiselt 12,3. Tugipersonal lasteaedades ja koolides kokku: logopeede 6,5 ametikohta, sotsiaalpedagooge 2 ametikohta, psühholooge 2,25 ametikohta, tugiisikuid 1,2 ametikohta.

	Aasta 2009/10	Aasta 2010/11	Aasta 2011/12	Eesmärk
Nõutava kvalifikatsiooniga pedagoogide osakaal üldarvuste (ametikohtade järgi, protsentides)	91,8%	92,3%	92,0%	100%
Pedagoogide vanuseline koosseis vanusegrupiti (protsentides)				
Kuni 29- aastased	8,4	7,5	12,1	
30-39 aastased	16,5	14,6	15,4	
40-49 aastased	35	32	28,5	
40-49 aastased	38,5	37,7	37	
Üle 60 aastased	18	15,8	16,4	
Laste ja õpetajate suhtarv lasteaias	8,8	9,0	9,3	
Õpilaste ja õpetajate suhtarv				15:1
I kooliaste	12,8	11,8	13,2	
II kooliaste	10,4	10,8	9,6	
III kooliaste	13,2	12,2	11,4	
IV kooliaste	17,0	16,3	16,3	
Õpetajate ametikohti koolides kokku	120,5	115,1	116,3	
Õpetajate arv koolides kokku	158	154	156	

Arengud, trendid

- Koostöö haridusasutuste vahel, koostöös kogutud info jagamine ja ühiste traditsioonide kujundamine.
- Õpetajate keskmine vanus kasvab.
- Ressursid kogu valla haridusvõrgu kvaliteedi arendamiseks ja tagamiseks on kahanemas.
- Täiskasvanute gümnaasiumi kasvav populaarsus.
- Suureneb õpetajate ajakulu õpilaste sotsiaalsete probleemide lahendamiseks.

Olulisemad tulemused ja tugevused

- Haridusasutuste juhtide ühisüritused maakonnas ja vallas.
- Koostöö rikastab õpetajaid info ja kogemustega.
- Haridus on valla tõmbekeskustes mõistlikult kättesaadav (nt alusharidus kõigis tõmbekeskustes, gümnaasiumiharidus Raplas jne).
- Õppijad on õpetajate poolt hästi hoitud, toidetud ja õpetatud.
- Hariduse kättesaadavuseks on kõik haridusliigid vallas ühendatud süsteemselt.

- Osa asutuste kõrge maine (vallas ja väljaspool valda), mis toetub kõrgetele tulemustele (konkursid, olümpiaadid, lõpueksamid, riigieksamid, edasiõppimine kõrgkoolides) ja kogukondlikule tegevusele.
- Kaasaegset kvaliteetset õpet võimaldavad õppetingimused enamikes haridusasutustes.
- Olemas õpilaskodu.

Probleemid

- Koostööd takistavad ebapiisav motivatsioon, konkurents ja suur töökoormus.
- Raske on leida osade ainete õpetamiseks häid ainespetsialiste.
- Õpe sõltub ülemäära õpetaja isikust.
- Suur erinevus õppetingimustes (väga heast kuni ebapiisavateni erinevate asutuste lõikes).
- Noori õpetajaid on ebapiisavalt.
- Õpetajaameti madal staatus ühiskonnas avaldab negatiivset mõju hariduse kvaliteedile.
- Ebaselgus riiklikus hariduspoliitikas (nt rahastamine, kolme õppesuuna nõudmine gümnaasiumile jms).
- Väikeste haridusasutuste kasinad õppe- ja kasvatustöö kvaliteedi võimalused (võrreldes suurtega) - huvitegevuses, tugiteenustes, õppeainete õpetamises ainespetsialistide poolt, sotsialiseerumises, õppemetoodikas, pakutavates valikutes jne).

Väljakutsed - millesse tuleb panustada tulevikus

- Ühiskoolitustesse, õpetajate metoodiliste konverentside sisukasse korraldamisse.
- Regulaarsetesse töövestlustesse (ka juhtidega).
- Ühiste probleemide alusel ühisprojektide teostamisse.
- Noorte õpetajate tööleasumise motiveerimiseks valla stipendiumi loomisse õpetajaks õppijatele.
- Hariduse kättesaadavuse suurendamiseks õpetajate vahelise konkurentsi tõstmisse.
- Õpetajate taseme tõstmisse õppe kvaliteedi parendamiseks.
- Asutuste kollektiivide pingevabadesse ja loomingulistesse suhtesse.
- Konkurentsi tekitamisse (lävend) gümnaasiumi õppekohtadele.
- Õpetajate palgataseme tõstmisse.

Sihid, ootused tulevikule

- Olukord, kus haridusasutusel ja vallal on selged eesmärgid koostööks ja hästi toimiv süsteemne tagasiside.
- Olukord, kus koolide ja lasteaedade vahel on väga hea koostöö.
- Olukord, kus kasvab motiveerituid õpetajate ja spetsialistide arv (kindlus tuleviku suhtes, „värsked“ kaader, mõistev ja toetav kollektiiv).
- Olukord, kus õpetajate vanuseline struktuur on normaaljaotusega (mõistlik proportsioon noorte, kesk- ja vanemas eas õpetajate vahel).
- Olukord, kus õpetaja saab keskenduda normkoormusega töötamisele ühes asutuses.
- Olukord, kus kvaliteetne ja süsteemne karjäärinõustamine toetab õppijate poolt õigete valikute tegemist.
- Olukord, kus õppe- ja töökeskkond on kvaliteetne kõigis valla haridusasutustes.

- Olukord, kus õpetajate motivatsioonisüsteem tagab hariduse uuendusliku kvaliteedi.

Mis juhtub, kui midagi ette ei võeta?

- Osa heast haridusest huvitatud õpilasi lahkub parematesse koolidesse.
- Ilmnevad raskused õppekava täitmisel heade õpetajate nappuse tõttu.

Õpetaja arengu avaliku arutelu kokkuvõte

Rapla valla haridusreformi tööühma õpetaja arengu avalikul arutelul 25.04.2013 Rapla Kultuurikeskuses oli 35 osalejat. (vt Lisa nr 8)

Õpetajaameti muudab atraktiivseks suurem palk, väiksem töökoormus, võimalus varem pensionile minna, lisasoodustused (tasuta transport, kirjandus jm), enesetäiendamiseks kord kümne aasta jooksul tööst vaba aeg koos töötasu säilitamisega, meedia positiivne hoiak õpetaja ametisse ning õpetaja autoriteet.

Õpetaja vajab ametialaseks arenguks vaba kasutusega õppevahendite loetelu e- keskkonda, kooli raamatukogudesse enam erialast kirjandust, täiendkoolitusi, pedagoogide nõustamise süsteemi vallas, väiksemat tunnikoormust (16-18 tundi nädalas), riigi keskmist palka.

Õpetaja kindlustamiseks jõukohase ja sobiva töökoormusega tuleb korrastada valla koolivõrk eesmärgiga kindlustada koolid piisava arvu õpilastega, normkoormust vähendada (nt 16-18 tundi nädalas), luua asendusõpetajate ametikohad, teha koolide vahel koostööd õpetajate jagamisel, õpetajale koolis tagada normaalne töökeskkond.

Õpetajate koostöö edasiseks arendamiseks tuleb organiseerida rohkem ühisüritusi (teatrikülastused, meelelahutus, õpetajate kohvik-klubi, spaa külastusi, ekskursioone jms), jätkata ainesektsioonide tegevusi, evida koolidevahelisi projekte ja koolide vahelist koostööd konkureerimise asemel.

Õpetajad saavad tulevikus rohkem valla arengusse panustada tehes end rohkem nähtavaks valla ettevõtmistel, kasvatada paremaid vallakodanikke, olla oma harituse ja laia silmaringiga õpilastele eeskujuks, viia valla poliitika positiivselt õpilasteni, kujundada valla positiivset mainet ja tutvustada enam oma koduvalda, kaasata õppekava täitmisse kohalikke ettevõtjaid ja liidreid, olla aktiivsed projektkirjutajad ja tegevuste algatajad, reklaamida oma ettevõtmisi kolleegidele, tutvustada kogemusi, viia läbi ühiskoolitusi ja ühisüritusi.

Kokkuvõte *Õpetaja arengu* teemalisest avaliku arutelu osalejate tagasiside küsitlusest

Rapla õpetajaskonna kohta teeb rõõmu ja võimaldab uhkust tunda püsiv, pühendunud, teotahteline, suurte kogemustega kvalifitseeritud kaader, õpilaste ja vanemate rahulolu, toredad töökaaslased, töökohalähedus, õpilaste head tulemused.

Rapla õpetajaskonna kohta on murettekitav ja vajab rohkem hoolt ning tähelepanu majanduslik toimetulek palgaga, kaadri vananemine ja noorte õpetajate vähesus, võimaluse puudumine jääda varem (nt 60-aastaselt) õpetajapensionile, ebaselge majanduslik kindlustatus pensionil olles, kõrge töökoormus, õppimisega raskelt toimetulevate õpilaste ja HEV õpilaste arvu kasv, osa ainetes ebapiisav tase, osa õpetajatest peab koormuse nimel töötama mitmes koolis, vähene õpetajate vaheline koostöö, tugispetsialistide ebapiisavuse tõttu tuleb õpetajal nende rolli täita, õpetaja töö vähene väärtustamine, õpetajate vähene uuendusmeelsus, ülekoormuse tõttu pole aega suhtluseks ja koostööks.

Rapla õpetajaskonna edasiseks arendamiseks tuleb tõsta palka, koolitada õpetajaid (nt paremaks toimetulekuks koolis distsipliini tagamisel), kaasata, luua koostöövõimalusi, motiveerida, innustada, kindlustada iga lasteaiarühm korraliku arvutiga, tagada koolitusvahendid varajasemal tasemel, motiveerida noori kooli tulema, panustada avalikesse suhetesse kooli positiivse maine kujundamisel, määrata õpetaja-metoodikule 16 tunniline nädalakoormus, tagamaks positiivse kogemuse levitamist kolleegidele, luua õppe planeerimise ja asenduste jaoks aineõpetajate infobaas, suurendada (õpetajate) koolipere õigusi.

Rapla valla arengukava (edaspidi AK) aastaks 2025 visioonis on sõnastatud parimad võimalused hariduse omandamiseks Rapla vallas. Arengukava visioonist lähtuvad alljärgnevad õpetajatega seotud hariduseesmärgid:

Eesmärk 13. Vallas toimib optimaalne ja kvaliteetne haridusvõrk.

Eesmärk 16. Kõik lapsed täidavad koolikohustust.

Eesmärk 17. Haridusasutuste õppekeskkonnad vastavad õppekava nõuetele.

Eesmärk 18. Rapla valla kooli lõpetanud noored on teadlikud karjääriplaneerijad.

Eesmärk 19. Koolides ja lasteaedades töötavad motiveeritud töötajad.

Eesmärk 20. Vallas toimib täiskasvanute õpe.

Valik haridusvaldkonnaga enim seotud arengukava eesmäärke

Eesmärk 4. Noortel on tugev side Rapla vallaga ja hea identiteeditunnetus, mujale läinud noored pöörduvad kodukohta tagasi. (vt AK 4.1 Üldine areng)

Eesmärk 26. Vallas toimib hea koostöövõrgustik tegelemaks erivajadustega ja probleemsete lastega. (vt AK sotsiaalhoolekanne ja turvalisus)

ÕPETAJA ARENGU visioon aastaks 2025, eesmärgid, tegevused ja indikaatorid järgneviks neljaks aastaks

Töörühma juht: Tiiu Raav

Liikmed: Raido Kurel, Ingrid Veiler, Aune Kähär

VISIOON:

Rapla vallas on õpetaja amet kõrgelt hinnatud. Noored soovivad minna õpetajaks õppima ja asuvad peale õpinguid õpetajana tööle. Õpetajad jäävad oma ametile kindlaks. Õpetaja ameti hinnatus avaldub motiveerivas töötasus, vallakodanike austuses ja kaasatuses valla elu arendamisse.

EESMÄRK 1: Hea koostöö haridusasutuste vahel (infovahetus, ühisüritused, ühiskoolitused, õpetajatevahetus).

Arengu- vajadus	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
	Ühisürituste arv.		Laste- aedadel 6-7 ühisüritust aastas, koolidel 2-3.	Asutustes 4- 8 ühisüritust aastas.	Välja on kujunenud traditsioo- nilised ühisüritu- sed ja igal aastal toimuvad ka uuendu- sed.
	Ühiskoolituste arv		Mõned juhuslikud ühiskoolitu- sed aastas.	Planeeritud ja vajalikud ühiskoolitu- sed – vähemalt 2 aastas.	Sama.
	Õpetajate vahetuste ja tundide arv		Ei ole teada.	Toimuvad plaanitud vahetused.	Sama.

TEGEVUS: Koostöö toetamine.

1. Toetatakse haridusasutuste ühisüritusi. Asutuste eelarvetes planeeritakse jätkuvalt ressursid ühisürituste korraldamiseks.
2. Suurendatakse haridusasutuste kolleegikoolituse mahtu ja kolleegikoolituse mahtu haridusasutuste vahel.
3. Tunnustatakse oma kogemustest infot jagavaid õpetajaid.
4. Õppeasutuses planeeritakse õppeaasta eel külalisõpetajate teemad ja tunnikoormus.
5. Luuakse õpetajate heade praktikate ja oskuste infobaas. Vald algatab elektroonse keskkonna loomise aastal 2014, kus õppeasutused saavad ühiselt sisestada ja kasutada informatsiooni

õpetajate tugevatest külgedest õpetatavates ainetes ja huvialadest külalisloengute planeerimiseks.

6. Käivitatakse õpetajate kohvik-klubi 2013.a sügisel. Eesmärk on regulaarselt koos käies arutleda päevakajalistel teemadel ja ühtselt toimiva õpetajate kogukonna kujundamine.

EKSPERTIDE arvamused:

Meetmete rakendamisel on kindlasti positiivne mõju. (Ilvi Pere)

EESMÄRK 2: Õpetaja on motiveeritud, õpilasi mõistev ja toetav.

Arengu- vajadus	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
	Positiivne tagasiside õpetaja töö kohta õpilastelt ja vanematelt.	Motiveeritust oskab hinnata õpetaja ise ja tema juht. Hinnanguid saab õpilaste ja vanemate rahuloluküsitlustest.	Asutustes läbi viidud rahulolu- küsitluste tulemused.	Vallas ühtsete küsitluste läbiviimine ja tulemuste analüüsimine.	Sama.

TEGEVUS: Õpetaja motivatsiooni toetamine.

1. Tõstetakse õpetaja palk aastaks 2015 Eesti keskmise palga tasemele ja aastaks 2025 keskmisest 10% kõrgemaks.
2. Luuakse ja täiustatakse haridusasutuste motivatsioonisüsteeme.
3. Tegeldakse õpetajale motiveeriva töökeskkonna loomisega.
4. Vähendatakse õpetaja tunnikoormust. Aastaks 2018 on õpetaja tunnikoormus nädalas 16-18 tundi.
5. Planeeritakse õpetajatele aeg enesetäiendamiseks keskmise töötasu säilitamisega. Aastaks 2025 enesetäiendamiseks semester üks kord 10 aasta jooksul koos keskmise palga säilimisega.
6. Võrdsustatakse lasteaiaõpetajate puhkuse pikkus kooli õpetajate puhkusega (56 kalendripäeva).
7. Pakutakse õpetajatele võimalusel muid soodustusi (nt sõidusoodustus).

EKSPERTIDE arvamused:

Milline töökeskkond motiveerib õpetajat paremini töötama? Meetmete rakendamiseks vajaminev rahaline ressurss on hetkel vallale ülejõukäiv. Tunnikoormuse, puhkuse ja enesetäiendamise aasta osas peame jälgima kogu riigis toimuvat. Siia võib lisada õpetajastipendiumi eriti silmapaistvale noorele pedagoogile. (Ilvi Pere)

EESMÄRK 3: Haridusasutuses töötab piisav tugispetsialistide kaader.

Arengu- vajadus	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
	Tugispetsialistide ametikohtade arv ja täidetud ametikohtade arv asutustes.		Ei kata vajadust. Lasteaedades on logopeede vähem, kui miinimumkoosseis lubab.	90% vajadusest on kaetud.	100% vajadusega on kaetud.
	Laste ja õpilaste arv, kes vajavad ja saavad tugiteenuseid.	Kas kõik abi vajavad lapsed on määratud tugiteenusele ja kas abi on piisav?	Ei kata vajadust logopeedilise, psühholoogilise ega ka sotsiaalpedagoogilise abi osas.	90% vajadusest on kaetud.	100% on kaetud.
	Tugispetsialistide teenuseni jõudmise aeg.	Juhtumite protsent, mille teenuseni jõudmise ooteaeg oli rahuldav.	Ei ole uuritud.	90 % saab rahuldava ajaga teenust.	100 % saab rahuldava ajaga teenust.

TEGEVUS: Tugiteenustega kindlustamine.

1. Toetatakse tugispetsialistide koolitamist stipendiumiga ja sõlmitakse koolitusleping. (2016)
2. Korraldatakse efektiivsem tugispetsialistide kasutamine. Väikese lastearvuga asutustele luuakse ühised tugispetsialistide ametikohad. (2015)
3. Kasutatakse enam maakonna nõustamiskeskuse teenuseid ja võimalusi. (2013)

EKSPERTIDE arvamused:

Koolijuhtidel tuleb teha tõsist tööd spetsialistide leidmiseks hiljemalt aastaks 2014. Kõik ettenähtud ja vajalikud spetsialistide ametikohad peavad olema täidetud. RINKi võimalused on ülehinnatud minu arvates. (Ilvi Pere)

EESMÄRK 4: Õpetajate vanuseline struktuur on normaalse jaotusega.

Arengu- vajadus	Indikaator	Selgitus	Algtase 2012	Vahetase 2014	Sihttase 2018
	Õpetajate vanuseline	EHISE avalikus vaates olemas	Õpetajaskond vananeb.	Noori (20.-30.a)	Noori (20.-30. a)

	jaotus.	andmed.		õpetajaid on 10%.	õpetajaid on 20%.
--	---------	---------	--	-------------------	-------------------

TEGEVUS: Noored õpetajad kooli

1. Toetatakse õpetajaks õppimist koolituslepingu alusel stipendiumiga. (2015)
2. Võimaldatakse noortele õpetajale mentori tugi, vajadusel väljastpoolt oma asutust.

EKSPERTIDE arvamused:

Valla poolt võiks kaaluda noore spetsialisti abistamist elamispinna leidmisel ja vajadusel üüri- või kommunaalmaksete tasumisel. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegias on arvestatud tegeliku olukorraga? Mis on jäetud arvesse võtmata?

Väga süsteemselt ning hästi on seisundit ja õpetaja arengu arutelu tulemusi arvestatud. Tulemuste saavutamine võtab kindlasti kauem aega kui aastani 2018, sest planeeritud tegevused vajavad suuri lisaressursse. Tegevused on väga vajalikud. Hea kooli saavutamiseks ning motiveeritud õpetaja tööle saamiseks on aega vaja ja raha ka. (Tiina Roosimägi)

Meetmeid võiks veel täpsustada. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegia on kooskõlas valla strateegiaga? Milles on erisused? Kuidas on püstitatud eesmärgid seotud vajadustega?

Eesmärgid on kooskõlas valla arengukavaga – koolides ja lasteaedades töötavad motiveeritud töötajad. Erinevalt arengukavast on antud eesmärkide puhul kirjas selgelt soov paremate tasustamistingimuste võimaldamiseks, leida võimalused noorte pedagoogide tööletulemiseks valla koolidesse. Vajadus nii noorte aktiivsete, kui vitaalsete, motiveeritud, reibaste pedagoogide järele on väga suur. (Avo Ambur)

Valla strateegias ei ole eraldi motiveerimist välja toodud. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegias kavandatud meetmed on suunatud eesmärkide saavutamisele? Kuidas on seotud eesmärgid ja meetmed? Millised meetmed ei vii seatud sihtidele lähemale?

Meetmeid võiks veel täpsustada. (Ilvi Pere)

Kas valdkonna strateegia meetmed on tulevikus ressursidega kaetavad? Milliste meetmete jaoks ei jätku ressursse? Mida on võimalik tõhusamalt teha?

Kõigile vallas töötavatele õpetajatele aastase enesetäiendamise stipendiumi tagamine on küll väga keeruline ülesanne. Palju sõltub otsustest riigi tasandil. (Ilvi Pere)

Tulenevalt sellest, et üks osa hariduskuludest, sh õpetajate ja juhtide palgavahendid, klassijuhatamise tasu, kaetakse toetusega riigieelarvest lähtuvalt õpilaste arvust koolis ning 2014-17. aastateks kavandavad toetuse põhimõtted ning summad selguvad riigieelarve eelnõu avaldamisel septembris, ei ole rahaliste mahtude osas üksikasjalikku ülevaadet pedagoogide palgataseme riigi keskmist palgatasest ületava palgatasemeni jõudmiseks. Vajaduste, sh täiendavate vajaduste

rahalsed prognoosid on võimalik valla eelarvestrateegias järgmiseks neljaks aastaks kalkuleerida ja välja tuua riigieelarve mahtudes kavandatavate summade põhjal.

Õpetajate 16-18 tunnisele nädalakoormusele ülemineku (ettepanek 2018. aastaks) täiendavalt vajaliku ressursikatte korraldus vajab arvestusi valla eelarvestrateegia kavandamisel ning vastavate toetavate eelduste loomist riigi tasandil. Täiendava ressursi vajadus võrreldes senisega ca 15-25%.

Õpetajatele (aastaks 2025) enesetäiendamise aasta võimaldamine kord 10 aasta jooksul, keskmine palga säilitamisega, eeldab riigi tasandil põhimõttelise otsuse vastuvõtmist ja ressursikatte kavandamist.

Haridusasutustes motivatsioonisüsteemi (samuti parimate õpilaste ja õpetajate tunnustamissüsteemi) täiustamine ja motivatsioonifondi suurendamine eeldab valla ja haridusasutuste eelarvete kujundamisel vastava vajadusega arvestamist ja ressursikatte kavandamist.

Lasteaiaõpetajate 56 päevane puhkus eeldab vastava seadusmuudatuse vastuvõtmist ja täiendava kulukatte vajadusega arvestamist.

Valla stipendiumisüsteemisüsteemi rakendamine (aastast 2015) noorte õpetajate tööleasumise ja tugispetsialistide koolitamise toetamiseks koostöölepingu alusel on võimalik läbi arutada ja kalkuleerida eelarvestrateegia sisendite kavandamisel.

Meetmed õpetajate koostöö edasiseks arendamiseks organiseerida rohkem ühisüritusi (teatrikülastused, meelelahutus, õpetajate kohvik-klubi, spaa külastusi, ekskursioone jms), aineseksioonide tegevust, koolidevahelisi projekte, eeldavad enam korralduslike lahendite rakendamist ja tegevuste koordineerimist suhteliselt mõõdukate lisanduvate kulude kõrval. (Jüri Vöigemast)

Kas valitud indikaatorid on asjakohased, vajalikke andmeid kogutakse/ on õigeaegselt tulevikus kogutavad, mõõdavad seda, mida väidavad mõõtvat?

Mõõdikud toetavad eesmärkide elluviimise hindamist, kuid mõnel juhul (nt motiveeritud õpetaja) annaks mõned mõõdikud lisada. (Herkki Olo)

VISIOONIDE JA EESMÄRKIDE KOKKUVÕTE

Siin antakse lühike ülevaade Rapla valla hariduse visioonide (aastani 2025) ja valdkondlike eesmärkide ning tegevuste kohta.

Alushariduse visioon Rapla valla lasteasutustes on loodud tingimused laste igakülgsuks arenguks ja perede toetamiseks: igal lapsel on koht vanema soovitud lasteasutuses; õppe- ja kasvukeskkonnad vastavad kõigile nõuetele; õpetamine on lapsekeskne ja erinevaid meetodikaid kasutav ning laste erivajadusi arvestav; õpetajad on professionaalsed ja motiveeritud; toimib igakülgne ja tegus koostöö. Alushariduse õppekava läbinud lapsed tulevad koolis toime - lastel on füüsilise-, vaimne-, emotsionaalne- ja sotsiaalne valmisolek kooliks.

Eesmärk 1. Igal lapsel on vanema soovitud lasteasutuses koht hiljemalt aastaks 2018. Selleks tuleb avada kaks uut söimerühma või luua päevahoiu võimalused või rakendada kombineeritud variante.

Eesmärk 2. Lasteasutustes on nõuetele vastavad õppe- ja kasvukeskkond. Selle saavutamiseks planeeritakse hoonete remont vastavalt investeringute kavale; avatakse HEV lastele uus nõuetele vastav rühm; ehitatakse välja õuealad; viiakse haridusasutuste õppevahenditega varustatus vastavusse õppekavaga; luuakse õppe- ja tehniliste vahendite register; paigaldatakse turvakaamerad; osaletakse aktiivselt projektides, hankimaks eesmärkide saavutamiseks lisaressursse.

Eesmärk 3. Lasteasutustes töötavad motiveeritud ja professionaalsed õpetajad. Selle saavutamiseks plaanitakse igaks õppeaastaks ühiskoolitusi; tehakse igakülgset koostööd vanematega; tutvustatakse parimaid praktikaid; kutsutakse ellu õpetajate kohvikklubi; tõstetakse etapiviisiliselt lasteaiasõpetaja töötasu võrdseks kooliõpetaja töötasuga, planeeritakse ja teostatakse sihikindlalt haridusasutuste võrgu korrastamist; tegeldakse õpetaja staatuse tõstmisega.

Põhihariduse visioon Põhikool on kodulähedane kindel ja turvaline paik, kuhu lapsed ja õpetajad tahavad tulla, kus on tagatud iga õpilase individuaalne areng ning kus kindlustatakse tema toimetulek elus.

Eesmärk 1. Kvaliteetne põhiharidus (sh huviharidus) on kõigile kättesaadav kodu lähedal. Selle saavutamiseks jõutakse ühisele kokkuleppele koolivõrgu muudatustes; korraldatakse koolitranspordi selliselt, et kooliteele ei kuluks üle poole tunni; planeeritakse piisavad ressursid õppekeskkonna täiustamiseks.

Eesmärk 2. Põhikooli lõpetanud õpilased jätkavad õpinguid. Selle saavutamiseks kujundatakse iga õpilase individuaalsust väärtustavat suhtumist; muudetakse karjäärinõustamise teenus kättesaadavamaks; tõhustatakse koostööd karjääri- ja õppenõustamisteenuse pakkujatega.

Eesmärk 3. Iga abivajaja saab abi ja vallas toimib koostöövõrgustik. Tulemuslikuks tööks HEV lastega luuakse süsteemne ülevaade abivajajatest; toetatakse korrapäraselt abivajavaid peresid; koostatakse õppekavu, mis arvestavad õpilaste individuaalseid vajadusi; pööratakse rohkem tähelepanu andekatele lastele; tagatakse vajadustepõhised tugiteenused.

Eesmärk 4. Koolides töötavad motiveeritud, kvalifikatsioonile vastavad ja professionaalsed pedagoogid. Selle saavutamiseks suurendatakse õpetajate motivatsiooni (üks võimalus on palgatõus); tagatakse õpetajate kvalifikatsiooninõuetele vastavus; õpetajaid suunatakse kavakohaselt tegelema eneseanalüüsiga.

Gümnaasiumihariduse visioon Rapla vallas on hariduse saamiseks parimad võimalused, siin omandavad gümnaasiumiharidust noored nii lähedalt kui ka kaugelt. Rapla valla gümnaasiumites õpivad noored, kellel on soov, tahtmine ja võimed üldkeskhariduse omandamiseks ja õpingute jätkamiseks pärast gümnaasiumi lõpetamist kas kutse- või kõrgkoolis.

Eesmärk 1. Kõik gümnaasiumilõpetajad jätkavad õpinguid (hiljemalt kolme aasta jooksul peale lõpetamist). Selle saavutamiseks luuakse vallas karjäärispetsialisti ametikoht; planeeritakse tudengistipendium õpilaste motivatsiooni tõstmiseks; koordineeritakse ja toetatakse ressursidega haridusasutuste koostööd kõrg- ja kutsekoolidega; tehakse koostööd vilistlastega (tagasiside), tõstmaks õpilaste motivatsiooni ja koolide atraktiivsust.

Eesmärk 2. Töötab vähemalt üks kogu riigi tasandil konkurentsivõimeline ja atraktiivne õppesuund, mille sees on omanäolisi, teistest gümnaasiumitest eristuvaid kursuseid. Selle saavutamiseks arendatakse süsteemselt õppesuundi; õpilastelt ja õpetajatelt saadud tagasiside alusel uuendatakse kursusi; parendatakse haridusasutuste füüsilist õppekeskkonda; õppeprotsessi kaasatakse rahvusvahelisi lektoreid ning lektoreid kõrg- ja ametikoolidest.

Eesmärk 3. Gümnaasiumis töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud, tööd pühendumusega tegevad pedagoogid. Selle saavutamiseks tõstetakse õpetaja palk aastaks 2015 Eesti keskmise palga tasemele ja aastaks 2025 keskmisest 10% kõrgemaks; uuritakse õpilaste, vanemate ja töötajate rahulolu.

Eesmärk 4. Gümnaasiumis on piisav arv õpilasi, mis tagab soovitud suunad ning õpetajate koormuse ja rahastamise. Selle saavutamiseks lepitakse kokku (vald ja kool) õpilaste vastuvõtu arvulistes eesmärkides; tegeldakse õppesuundade eripära ja atraktiivsuse arendamisega; tugevdatakse pedagoogilist kaadrit; panustatakse koolide mainekujundusse ja reklaami; luuakse uusi huvihariduse ja vaba aja veetmise võimalusi; antakse soodustusi õpilaskodu kasutajatele; luuakse võimalused kindlustamiseks soovijad toiduga kolm korda päevas; organiseeritakse vajaduspõhine õpilastransport; tehakse koostööd transpordi ja majutuse teemadel naabervaldadega.

Rapla Vallavolikogule esitatakse otsustamiseks gümnaasiumihariduse ümberkujundamise variandid:

Kui gümnaasiumi õpilaste arv valla kahes statsionaarse õppega koolis on väiksem kui 270 või kui valla statsionaarse õppe kümnendatesse klassidesse asub õppima kokku alla 85 õpilase, reorganiseeritakse kaks gümnaasiumit üheks eraldiseisvaks gümnaasiumiks ja volikogu otsustab, kas munitsipaal- või riigigümnaasiumiks.

Eraldiseisva gümnaasiumi moodustamist ei planeerita enne 2016/2017. õppeaastat, et 2013. a sügisel 10. klassi astuvad õpilased saaksid lõpetada oma koolis, võttes arvesse kehtivat rahastamismudelit ning Põhikooli- ja gümnaasiumiseadust.

Gümnaasiumivõrgu ümberkorraldamise variandid.

1. Raplas avatakse üks munitsipaalgümnaasium 10.-12. klassi õpilastele ja põhikooli õpilastele on kaks põhikooli.
2. Raplas avatakse koostöös HTMiga üks riigigümnaasium maakonna 10.-12. klassi õpilastele ja valla põhikooli õpilastele on kaks põhikooli.
3. Rapla valla koolid jätkavad tööd seniste tegutsemise vormide ja kooliastmetega: - kaks kooli 1.-12. klassini.

Huvi- ja täiskasvanuhariduse visioon Rapla vallas on kultuuri- ja huviharidust toetav, laste individuaalsust arvestav, vaba aja veetmist ning isiksuse mitmekülgset arengut toetav ja väärtustav kaasaegne professionaalse juhendamise õppekeskkond. Täiskasvanuharidus on kaasaegne, suunatud elukestvate õppele ja uuendustele, kasutades ära kohalikke traditsioone ja andeid.

Eesmärk 1. Raplas tegutseb kultuuri, huvikoole ja stuudioid ühendav kultuuri- ja huvihariduskeskus; ressursside efektiivsema kasutuse saavutamiseks töötatakse välja kultuuri- ja huvihariduskeskuse kontseptsioon; koostatakse uusi õppekavu kultuuri- ja huvihariduskeskuse jaoks; projekteeritakse ja ehitatakse kultuuri- ja huvihariduskeskus.

Eesmärk 2. Kõigil Rapla valla täisealistel elanikel on võimalus elukestvaks õppeks. Selle saavutamiseks selgitatakse välja elukestva õppe vajadused ja võimalused; analüüsitakse koolitusvajadusi ja koolitajate võimalusi; luuakse elukestva õppe pakkujate avalik register/inforuum; tehakse täiskasvanuhariduse alast teavitustööd erinevates kanalites (kuulutused, veebilehed, infolehed, sotsiaalmeedia jne).

Eesmärk 3. Sõidusoodustuste laiendamine huvihariduses osalevatele Rapla valla lastele ja noortele (kuni 19. eluaastani) Rapla linna väliseks sõiduks. Selle saavutamiseks selgitatakse huviharidusega seotud sõidusoodustuse vajalikkus; pakutakse õpilastele sõidusoodustusi huvihariduses osalemiseks; analüüsitakse iga õppeaasta lõpul sõidusoodustuste kasutamist.

Õpetaja arengu visioon Rapla vallas on õpetaja amet kõrgelt hinnatud. Noored soovivad minna õpetajaks õppima ja asuvad peale õpinguid ka õpetajana tööle. Õpetajad jäävad oma ametile kindlaks. Õpetaja ameti hinnatus avaldub motiveerivas töötasus, vallakodanike austuses ja õpetajate kaasatuses valla elu arendamisse.

Eesmärk 1. Hea koostöö haridusasutuste vahel (infovahetus, ühisüritused, ühiskoolitused, õpetajate vahetus). Selle saavutamiseks jätkatakse valla toetust haridusasutuste ühisüritustele; suurendatakse haridusasutuste kolleegikoolituse mahtu; tunnustatakse oma kogemusi tutvustavaid õpetajaid; planeeritakse teemad ja koormused külalisõpetajate jaoks; luuakse õpetajate heade praktikate/oskuste/huvialade infobaas; käivitatakse õpetajate kohvik-klubi.

Eesmärk 2. Õpetaja on motiveeritud, õpilasi mõistev ja toetav. Selle saavutamiseks tõstetakse õpetaja palk aastaks 2015 Eesti keskmise palga tasemele ja aastaks 2025 keskmisest 10% kõrgemaks; luuakse või täiustatakse haridusasutuste motivatsioonisüsteeme; tegeletakse õpetajale motiveeriva töökeskkonna loomisega; vähendatakse õpetaja tunnikoormust; planeeritakse õpetajatele aeg enesetäiendamiseks (keskmise töötasu säilitamisega); võrdsustatakse lasteaiaõpetajate puhkuse pikkus kooli-õpetajate puhkusega; pakutakse õpetajatele muid soodustusi.

Eesmärk 3. Haridusasutuses on piisav tugispetsialistide kaader. Selle saavutamiseks toetatakse tugispetsialistide koolitamist stipendiumiga; kasutatakse tugispetsiliste efektiivsemalt ja planeeritakse ühiskasutust, suurendatakse RINKi võimaluste kasutamist.

Eesmärk 4. Õpetajate vanuseline struktuur on normaalse jaotusega. Selle saavutamiseks toetatakse õpetajaks õppimist koolituslepingu alusel stipendiumiga; võimaldatakse noortele õpetajatele mentori tugi.

Lisa 1: Koostöö arutelu koondtabel

Mis iseloomustab kõige rohkem senist koostööd?	Millised on senise koostöö olulisemad probleemid?	Millised on senise koostöö olulisemad tugevused (tulemused)?	Millistesse tegevustesse tuleks tulevikus koostöö nimel rohkem panustada?	Millise koostööseisundini tuleks tulevikus jõuda?	
koostöö HA-de vahel	22 koostöö vähene väärtustamine	11 koostööpartnerite (osaliste) rahulolu	40 igale HA-le toetavate ettevõtete leidmise ja nende kaasamise HA arengu toetamiseks	28 HA-del on koostööpartneritega tihedad sidemed ja kasulik koostöö	5
koostöö avalikel esinemistel	54 ebapiisav motivatsioon koostööks	27 koostöö on rikastanud teadmiste ja/või oskustega ja/või andnud kogemusi	10 koostöö motiveerimise ja vajalikkuse (kasu) selgitamiseks/mõistmise	42 HA ja valla on selged eesmärgid koostööks, hästi toimiv süsteemne tagasiside (planeeri - teosta - hinda ja korrigeeri)	22
Koostöö-võimekad õpetajad	26 ebapiisav eestvedamine	42 õpetajad on hoolivad panustajad koostöösse	23 koostöö eestvedamise/projekti-juhtide motiveerimise	2 kõigi HA võimalused/tegevus/tulemused on maksimaalselt kogukonnale nähtavad	2
koostöö ühissettevõtmiste (traditsioon)	24 ebapiisav koostööalane infovahendus	18 juhtide ühisüritused maakonnas - koolitused, õppekäigud	4 infovahendusse, mis annaks kõigile partneritele adekvaatse info otsustamiseks ja tegutsemiseks	23 valla uus ühine hariduse e-keskkond (virtuaalne, ruumiline, interaktiivne)	10

Koostöö- võimekad õpilased	17	koostööd konkurents	3	koostöö rikastab õpetajaid info ja kogemustega	44	õpetajate/spetsialistide vahetusse HA-de vahel	30	motiveeritud õpetajate/spetsialistide jätkusuutlik kasv (stabiilne tunne tuleviku suhtes, „värske“ kaader, mõistev ja toetav kollektiiv)	12
koostöös kogutud info kogemustest (õppekäigud)	14	vähene partnerite tundmine	20	koostöö tulemusena tekkinud traditsioonid	6	ühiskoolitustesse, õpetajate meetodiliste konverentside sisukamasse korraldamisse	16	õpetajate/spetsialistide (koostööpartnerite) silmaring on lai, uusi ideid genereeritakse ka väljaspool oma asutust	24
koostöö taristu ühiskasutuses	10	ebapiisavad materiaalsed ressursid koostööks	14	õpilased tunnevad teisi HA-i	21	regulaarsetesse töövestlustesse (ka juhtidega)	16	ressursside kasutus on koostöö tulemusena efektiivne (nt olemasolevad transpordivahendid vallas, ühised täiendkoolitused, ühishanked)	19
koostöö - võimekad juhid	13	piiratud kättesaadavus (nt transpordi- võimalused) koostööks	4	koostöö tulemusena on tekkinud kommunikatsioon partnerite vahel	2	huvipakkuvate ühiste probleemide (teemade) alusel ühisprojektide teostamisse	8	ühisprojektid - (suuremahulised tegevused, vahendid - liiklusväljakud, õuevahendid jne) arendavad pidevalt HA keskkonna kvaliteeti	40
koostöö HA ja VV vahel	4	piiratud ajaressurss koostööks	54	koostöö tulemusel on paranenud õpilaste valmidus järgmiseks	36	regulaarselt toimuvatesse ümarlaudadesse (HA ja valla juhid)	10	väga hea koostöö koolide ja lasteaedade vahel (infovahetus, personal, tagasiside)	61

				haridusastmeks					
koostöö infovahetusel	16	suur töökoormuse tõttu on koostöö ebapiisav	7	vanemate korraldatud ettevõtmiste kasu	14	aktiivsesse suhtlemisse ja vanemate kaasamisse	25	õpilasi (lapsevanemaid) väga hästi rahuldavad valikud HA-des	5

Lisa 2: Kättesaadavuse arutelu koondtabel

1	Mis iseloomustab kõige rohkem senist hariduse kättesaadavust (<i>edaspidi</i> KT)?		Millised on hariduse kättesaadavuse olulisemad probleemid?		Millised on senise hariduse kättesaadavuse olulisemad tugevused (tulemused)?		Milliste tegevustega tuleks tulevikus hariduse kättesaadavust mõjutada?		Millist hariduse kättesaadavust vajame tulevikus?	
2	gümnaasiumites on vastuvõtu lävendit langetatud, mistõttu on GH kõigile soovijatele kättesaadav	22	karjääriplaneerimise ebapiisav kättesaadavus AH-des nt eriti põhihariduses)	29	koolikohustuse hea täitmise on tingitud PH heast kättesaadavusest	28	HA-st väljalangevuse vähendamiseks tuleks varajast märkamist paremini rakendada	34	olukorda, kus hariduse kättesaadavus säiliks kodulähedases haridusvõrgus	29

3	Raplas ei jätku lasteaiakohti, rühmad on maksimumini komplekteeritud	28	õppe valikute ebapiisavus (liiga kitsas valik) osadele õppijatele, ei saa näiteks valida eri kursusi eri HA-dest	13	haridus on valla tõmbekeskustes mõistlikult kättesaadav (nt AH kõigis tõmbekeskustes, GH Raplas jne) - õppijad on hästi hoitud, toidetud ja õpetatud	91	seaduse täitmiseks tuleks tagada söimekohtade 100%-ne kättesaadavus	22	valla kõigi HA-de õppe- ja kasvatustingimused oleksid asja- ja ajakohased	41
4	põhihariduses on õppekohti rohkem kui õppijaid	16	ebapiisavad täiend- ja ümberõppe võimalused (nt keeruline üleminek gümnaasiumist kutsekooli ja vastupidi, täiskasvanute õpe/ümberõpe)	9	tugiteenuste kättesaadavus HEV õppijatele	7	HEV teenuste kättesaadavuse parandamiseks tuleks laiendada pakkumist	17	olukorda, kus hariduse kättesaadavus lähtub õppijate vajadustest	30
5	õppijate ja/või lastevanemate haridusnõudluse fookuses on head ja tulemuslikud õpetajad (näiteks soovitakse panna laps õppima hea kasvataja/õpetaja rühma/klassi)	13	HA erinev koormatus - osades HA-des on vabu hoiu/õppekohti - rühmades/klassides	23	kättesaadavust on suurendanud/väljalangevust vähendanud õpetajate (HA juhtide) isiklik vahetus suhtlemine	0	väljalangevuse vähendamiseks /kättesaadavuse suurendamiseks tuleks suurendada klassijuhataja südamega tehtud töö väärtustamist	17	olukorda, kus HH ja TH on kättesaadav väljaspool Raplat elavatele õppijatele	20

6	õppe ülemäärane sõltumine õpetaja isikust	4	kutseõppe ebapiisav kättesaadavus	12	kättesaadavad on HH (sport, muusika jms) kvaliteetsed võimalused	11	kvaliteetse õppe kättesaadavuse tõstmiseks tuleb tõsta õpetajate taset	23	olukorda, kus valla HA-des loodud õppetaristu on kättesaadav ühiskasutuseks kõigile HA-dele/õppijatele/kogukondadele	17
7	peremudeli muutuse tõttu kasvab HA-de mõju/ootused/vastutus õpilase arengu eest	47	suur erinevus õppetingimustes (väga heast kuni ebapiisavateni erinevate HA-de lõikes)	29	hariduse kättesaadavuse tagab hea õpilastransport	12	hariduse kättesaadavuse suurendamiseks (eriti HH ja TH) tuleks käivitada vallas õhtune bussiring (õppijatele)	7	olukorda, kus koolitransport kindlustab väga heal tasemel hariduse kättesaadavuse vallas	17
8	suureneb õpetajate arv, kes saavad oma töökoormuse mitmest HA-st	6	raske on leida osade ainete õpetamiseks HA-des häid ainespetsialiste	43	H kättesaadavuseks on kõik haridusliigid vallas on ühendatud süsteemselt	5	kvaliteetse õppe kättesaadavuse tõstmiseks tuleks õpetajaid süsteemselt motiveerida	13	olukorda, kus (vähest eranditega) saaks õpetaja keskenduda normkoormusega töötamisele ühes HA-s	19
9	elanike ja õpilaste arvu vähenemine paikades, kus ei ole kvaliteetne haridus kättesaadav (H motiveerib koondumist suurematesse keskustesse)	45	osad valikud õppijatele on piiratud õppe ajalise kokkulangevusega (nt sporditrenni ja muusikakooli tundide ajad langevad kokku)	9	suurtes koolides pakutav heal tasemel põhiharidus on kõigile valla õpilastele kättesaadav	10	hariduse kättesaadavuse suurendamiseks tuleks tõsta õpetajate vahelist konkurentsi	21	olukorda, kus head õpetajad on kättesaadavad mitmele HA-le	11

10	õpetajate keskmine vanus kasvab	18	noori õpetajaid on HA-des ebapiisavalt	28	kvalifitseeritud õpetajate osakaal/suurt õppeainetest HA-des head õpetajad	13	noorte õpetajate tööleasumise motiveerimiseks tuleks rakendada valla stipendium õpetajaks õppijatele	13	olukorda, kus õpetajate vanuseline struktuur on normaalse jaotusega (mõistlik proportsioon noorte-, kesk- ja vanemas eas õpetajate vahel)	15
11	hariduse üldine kättesaadavus vähendab hariduse väärtustamist ja suurendab nn "laiskade õppijate" osakaalu	1	kvaliteetse õppe ebaühtlane kättesaadavus (nt mõni aine mõnes HA-s)	5	enamus ühe haridusastme lõpetanutest jätkab õpinguid järgmises astmes	23	gümnaasiumihariduse senisel tasemel kättesaadavuse säilitamiseks tuleks jätkata nelja gümnaasiumiklassi komplektiga Raplas	33	olukorda, kus kõik HA-d on kogukonnale kättesaadavad avatud külakeskustena	1

Lisa 3: Kvaliteedi arutelu koondtabel

1	Mis iseloomustab kõige rohkem valla (senist) hariduse kvaliteeti?	Millised on (senise) hariduse kvaliteedi olulisemad probleemid?	Millised on valla (senise) hariduse kvaliteedi olulisemad tugevused (tulemused)?	Millistesse tegevustesse tuleks vallas tulevikus hariduse kvaliteedi nimel rohkem panustada?	Millist hariduse kvaliteet vallas vajame tulevikus?
---	---	---	--	--	---

2	ebapiisava õpilaste arvuga klassides on järjest raskem tagada sotsialiseerumist	4	ebaselgus/ebamäärasus riiklikus haridus (toetuse) poliitikas (rahastamine, kolme õppesuuna nõudmine gümnaasiumile jms)	63	osade HA kõrge maine (vallas ja väljaspool valda), mis toetub kõrgetele tulemustele (konkursid, olümpiaadid, lõpueksamid, riigieksamid, edasiõppimine)	66	valla õpetajate täiendkoolitusse, tagamaks õppekaasaegsust (aktiivsus, interaktiivsus) ja ettevõtmistesse õpetajate harivaks suhtlemiseks ("auru väljalaskmise võimalusteks")	19	olukorda, kus õppekeskkond on kvaliteetne kõigis valla HA-des	29
3	suureneb õpetajate ajakulu, mis on tingitud õpilaste sotsiaalsetest probleemidest	30	õpetaja madal staatus ühiskonnas avaldab negatiivset mõju hariduse kvaliteedile	30	HA-de heal tasemel toimetulek sotsiaalsetest probleemidest tingitud negatiivsete mõjudega (nt õpilased kelle perekonna vähest toetust tuleb HA-l kompenseerida)	6	klassijuhataja töö väärtustamisse	10	Valla HA-d on erilised, suures rahuldada õppijaid (lapsevanemaid) laia haridusliku valikuga (õppekavad, kursused)	11

4	õppesuundade/valikute kvaliteeti piirab õpetajate võimekus	9	väikeste HA-de kasinad õppe/kasvatuse võimalused - huvitegevuses, tugiteenustes, õppeainete õpetamises ainespetsialistide poolt, sotsialiseerumises, õppemetoodikates, pakutavates valikutes jne)	23	silmatorikavad tulemused (valla, riigi ja rahvusvahelisel tasemel) kunstis	0	konkurentsi tekitamine õpetajate ametikohtadele	14	olukorda, kus valla HA-de huvipakkuvus/atraktiivsus on hästi nähtav avalikkussuhete abiga	1
5	järjest vähem on ressursse kogu valla haridusvõrgu kvaliteedi arendamiseks/tagamiseks	40	kõrge õpilaste osakaal, kes soovivad tõsiselt pingutamata HA õppekava läbida	24	silmatorikavad tulemused (valla, riigi ja rahvusvahelisel tasemel) muusikas	7	õpetajate palgataseme tõstmise	20	tingimusi, kus õpetajate (sh vallast pärit õpetajaks õppijate) esimene valik oleks valla HA	8
6	õppijad on järjest rohkem virtuaalse maailma mõju all	6	valla ebapiisav ressurs hariduse kvaliteedi tagamiseks	10	õpilastes kujundatud õpihuvi ja motivatsioon	11	tugiteenuste kvaliteedi parendamise, õppe diferentseerimise (vastavalt õppija vajadustele ja tasemele)	36	olukorda kus, iga haridusastme lõpul on õpilane võimeline jätkama edukalt järgmises haridusastmes (kõrge edasijõudmise tase)	72

7	õpetamise tasemete (eri HA/ainetes) ebaühtlus suureneb	16	õpetajad ei ole piisavalt motiveeritud kasutama uuenduslikke, loomingulisi ja tänapäevast kvaliteeti tagavaid metoode	14	õpetajate kõrge vastavus kvalifikatsiooninõuetele	15	vallas loodud õppetaristu maksimaalselt efektiivsesse kasutamisse kvaliteedi tõstmise nimel	39	õpetajate motivatsioonisüsteemi, mis tagab hariduse uuendusliku kvaliteedi	18
8	täiskasvanute gümnaasiumi kasvav populaarsus	4	pedagoogide liiga suur/liiga väike töökoormus (väike palk) vähendab õppe kvaliteeti	7	koolivälise tegevuse kõrge kvaliteet enamikes HA-des	17	lastevanemate ja koolitamis- ja nõustamis-	17	olukorda, kus vanemad on võimekad toetama laste kvaliteetset haridusteed	8
9	kasvav rahulolematuse keskviimu poliitikaga, mis ei ole veenvalt suunatud hariduse kvaliteedi kindlustamisele	21	osa aineid antakse õpetajate poolt, kel pole ettevalmistust vastava aine õpetamiseks (nt klassiõpetaja annab matemaatikat põhikooli III astmes)	7	silmatorikavad tulemused (valla, riigi ja rahvusvahelisel tasemel) spordis	2	konkurentsi tekitamine (lävend) gümnaasiumi õppekohtadele	13	olukorda, kus kõik valla HA teevad omavahel hariduse kvaliteeti tõstvat rahvusvahelist koostööd	12
10	vähese õpimotivatsiooniga õpilaste kasvu trend	28	õppetulemuste (tasemetööd, konkursid, lõpueksamid, edasiõppimine) liiga suured erinevused koolide/ainete/õpilaste lõikes	6	kaasaegaset õpet võimaldavad õppetingimused enamikes HA-des	48	õpetajate koormusregistri loomisse (info vabade ja vähese koormusega õpetajate kohta)	2	kvaliteetset ja süsteemset karjäärinõustamist, mis toetaks õppijate poolt õigete valikute tegemist	24

	individuaalset lähenemist vajavate õpilaste kasvu trend	32	(kutse/üld) haridusest väljalangenute tase on nõrk (üld/kutse) õpingute jätkamiseks (RTG)	6	suurtes HA-des ja osalt ka väiksemates on loodud kvaliteetse õppe jaoks head tingimused (nt õpilaskodu)	18	HA kollektiivide pingevabadesse ja loominguilistesse suhtesse	20	olukorda, kus õpetajate hulgas on piisavalt korüfeesid (meistreid) - eeskujusid, kelle järgi orienteerutakse koolkondadesse	7
--	---	----	---	---	---	----	---	----	---	---

Lisa 4: Rapla valla haridusreformi töörühma alushariduse avaliku arutelu tagasiside kokkuvõte Rapla lasteaias „Päkapikk“ 21.03.2013. a.

Eelregistreerunuid 45

Kohal 50, neist töörühma liikmeid 14, hallatavate asutuste töötajaid 22, vanemate esindajaid 10 ja vallavalitsuse töötajaid 7

Mille üle võib Rapla valla alushariduses rõõmu tunda ja uhke olla?
Alushariduse spetsialist on ALTRUIST!
Hea ja hooliv personal.
Hea kaader, sõbralikud suhted, ühisüritused.
Hästi toimivad asutused, kvalifitseeritud kaader, hea koostöö asutuste vahel.
Igas suuremas asulas on lasteaed.
Kvalifitseeritud ja tublid töötajad.
Kvalifitseeritud õpetajad ja täiendõppe võimalused.
Lapsed saavad rapla valla lasteasutustes kvaliteetse alushariduse.
Lapsi palju ja õpetajad profid.
Lasteaedade õpetajad pakuvad lastele head ja huvitavat ettevalmistust kooliks.
Lasteaedades on tugev personal.
Lasteaiad on igas keskuse, st lastele lähedal. personal on professionaalne, lastele meeldib lasteaias käia, saadav haridus kooli minekuks väga hea.
Logopeediline abi lasteaedades.
Meie alusharidusasutustes on pühendunud ja kohusetundlikud töötajad.
Meil on veel lapsi ja õpetajaid, abisid nendega töötamas.
Olema väga loovad ja missioonitundega õpetajad.
Olen uhke, et töötan lastega, kuid lasteaiatöötaja ametit ei väärtustata enam nii nagu vanasti.
On leitud vajaminev lasteaedade tööks.
On tegusad lasteaiad, tublid ja haritud õpetajad, palju lapsi, kes tahavad lasteaias käia, hea ettevalmistus kooliks.
Rapla linnas on piisavalt lapsi, kvalifitseeritud kaader, lapsed tahavad lasteaias käia.
Rapla valla alushariduse pedagoogid on väga hoolivad ja pädevad olema toeks lastele alushariduse omandamisel.
Tublid õpetajad ja õpetajaabid, kes hoolimata väikesest palgast teevad pühendunlt tööd.
Uhke võib olla kõigi nende tublide inimeste üle, kes töötavad lasteaias (vaatamata palganumbritele).
Vallas väärtustatakse alusharidust.
Vallavalitsuse huvi lasteaedade käekäigu vastu ja palgatõus!
Väga hea koostöö Rapla valla lasteaedade vahel.

Õpetajad said palgalisa. Õpetajaabide tööd väärtustatakse rohkem kui mõnes teises vallas.

Õpetajate pühendumine, ruumid suured ja õhku palju, tegevused aktiivsed – sees, väljas, koostöö, uued ideed.

Mis teeb Rapla alushariduses muret, mis vajaks rohkem hoolt ja tähelepanu?

Ei peaks rõhuma laste kohalkäimise protsendile.

Füüsiline keskkond vananeb kiiremini kui parandada jõuab, mänguväljakute turvalisus ja võimalused vähesed, tugiteenuseid vähe.

Kooliks ettevalmistus terviklikumaks – akadeemiline tulemus hea, sotsiaalne toimetulek mitte nii hea, suhetega toimetulek probleemne, keskendumisvõime väike.

Koostöö kooli ja lasteaia vahel tihedam, logopeed ikka igasse lasteaeda.

Korrastamata alushariduse võrk.

Kuusiku lasteaed äärmiselt kehvast seisust. Lapsi praegu 18. Tunneksime rõõmu soojast majast

Kuusiku lasteaiale kas korralik remont või uus maja!

Kõik asutused ei ole renoveeritud.

Kõikidele lastele ei jätku kohti.

Laste arv liiga suur, logopeediline ja eripedagoogiline abi ebapiisav, lasteaiaõpetaja võiks tasuta süüa saada, mitte ei peaks nurgas oma kuivikuid närima, õpetaja peaks näitama lastele söömisharjumusi.

Laste arv rühmades suur – ei saa teha individuaalset tööd.

Laste liiga suur arv rühmades.

Laste suur arv rühmas – võiks olla kaks õpetajat.

Lasteaedade füüsiline keskkond, abita jäävad erivajadustega ja individuaalset arendust vajavad lapsed tavalasteaias.

Lasteaedade rahastus – korrashoid, mänguväljakud, õppevahendid (et neid ikka jõuaks osta). Teatud vanuses lastele napib kohti. Õpetajaabide palk väike.

Lasteaia ja kooli koostöö ei ole täiuslik, koolidesse ka avastusõpe nagu lasteaias.

Lasteaia kohti ei ole piisavalt, probleemiga tuleb tegeleda jooksvalt, sest laps on lasteaiaaegne lühikest aega. Täna on kohti vaja juurde luua, 5. a pärast tuleb ümber orienteeruda vastavalt vajadusele.

Lasteaia õuealadel olevad nõukaaegsed vahendid – võiks teha ühise õuealade hindamise.

Lasteaiad vajaksid rohkem ja suuremaid investeeringuid (remondid, mänguväljakud).

Liiga palju lapsi rühmas.

Liiga vähe logopeedilist abi ja tugiteenuste pakkumist.

Majad on vananenud.

Materiaalne seis (hooned).

Mitme lasteaia õuealad vajaksid täiendamist ja uuendamist.
Personali peaks olema rohkem, söimelapsed ja koolieelikud vajavad rohkem individuaalset lähenemist, see väldiks hilisemad probleemid koolis.
Rühmades laste arv suur.
Rühmaõpetajal ei ole täistöökohta, kuid töökohustused kasvavad.
Tugispetsialistide puudus, Ka linna lasteaiad vajavad väga remonti.
Tugiteenuste vajaduste mittetäitmine, taristu olukord, sest alati saab paremini, loomulikult töötasu, mida saab võimaldada lasteaia töötajale.
Õpetajaabide vähene koolitatus – ei saa kõikidesse tegevustesse kaasata, kui ei tea näiteks lapse ealisi iseärasusi.
Õpetajate ootused on liiga suured, ei vasta õppekava nõuetele.
Õpetajatel palk väike.

Mida tuleks teha Rapla alushariduse edasiseks arendamiseks?
Enam koostööd lasteaedade vahel, nt ujula – piisab ühest vallas.
Et poleks nii suured käärid lasteaia ja kooli vahel, kooliõpetajatel on liiga suured ootused kooliminevate laste osas.
Füüsilise keskkonna edasine arendamine (ruumid, inventar, mänguväljakud), tugiteenuseid laiendada.
Kasutada lapsekesket lähenemist ja rohkem aktiivõppe meetodeid, parandada sotsiaalsete oskuste arendamist.
Kui mured, probleemid ja ettepanekud on kaardistatud, siis ootaks ka konkreetseid otsuseid ja otsuste elluviimine on arusaadavalt kajastatud ka vastavas rakenduskavas ja oleks kättesaadavad, nt kui on teada logopeedide puudus, siis ka konkreetselt selgitatakse välja palju neid vaja on jne, ka kaasata enam vanemaid ja hoolekogusid.
Langetada kaalutletud poliitilisi otsuseid, need eelnevalt läbi analüüsides.
Lasteaedade kohtade jaotusse tuleb tuua sisse piirkonna lasteaia eelistamine ja vanemale teadvusse viia, et parim on oma piirkonna lasteaed.
Lua juurde lasteaiakohti, õppe- ja kooskäimise võimalus õpetajatele, vanemate koolitamine, tugiteenused, veel parem koostöö.
Majad renoveerida.
Mõelda tugisüsteemide peale ja nende palk konkurentsivõimelisemaks.
Palk konkurentsivõimelisemaks. Parema materiaalne baas.
Säilitada olemasolev ja parandada olmetingimusi.
Tagada lasteaiaõpetajatele konkurentsivõimeline palk.
Tugispetsialistide juurde.
Turvaline keskkond õuealal ja ruumid esteetiliseks.
Vahendeid otstarbekamalt kasutada, tihendada koostööd lasteasutuste vahel.
Vanemate koolitamine ja täiendav koostöö kooli ja lasteaia tugispetsialistide vahel.
Väikelasteaedade olukord vajaks juba kiiremat lahendamist. Samuti Pääsupesa olukord, kas jääb samasse majja või tuleb midagi muud. Spetsialistide

tase nii, et oleks huvitatud.

Õpetajaabide koolitamine. Tehniliste vahendite eelarve suurendamine. Eeskuju võiks võtta Soome alushariduse korraldusest.

Õpetajate töö eesmärgid vanematele läbipaistvamaks, lastele tegevusi väiksemates gruppides, rohkem individuaalset tähelepanu, olemas valla inimesed, kes käivad lasteaedades tegemas ka midagi muud kui ainult laul ja tants, õue tegevuste arendamine, viia lasteaia söök kvaliteedilt ja maitselt üle kooli ja personaalne lähenemine ka.

Ühised projektid mänguväljakute arendamiseks.

Ühiseid koolitusi ja ühiseid ümarlaudu läbi viia.

Ümarlaudad erinevate asutuste vahel (kool + lastead + vallavalitsus).

Raplale on tulevikus parim:

Jätkata ilma ümberkorraldusteta senise kahe gümnaasiumiga (1.-12. klass)	11
Moodustada Raplasse kui maakonna keskusesse ilma põhikooli klassideta gümnaasium (10.-12. klass)	5
Viia Rapla gümnaasiumid ühtse juhtimise alla	8

Lisatud muud variandid:

Üks täistsüklikool ja teine põhikool.

Esitatud küsimused:

Kas lasteaednikud näevad koolivalmiduskaardil lapse arengut toetavat rolli või mitte?

Kohatasude tõus 2014. Kui palju?

Kuidas hindate, millal leiab omavalitsus piisavalt ressursse, suurendamiseks lasteaedade kollektiivide suurust? Olgu siinkohal mainitud, et olete seadnud prioriteediks HEV lastega tegelemise, mis vajab ja tegelikult lausa nõuab nt psühholoogi, logopeedi, ja teiste tugispetsialistide olemasolu.

Kus ja millises mahus nähakse ette tulevikus erivajadustega lapse teenus?

Lasteaia õueala ei ole turvaline, kuna piirdeaed ja teekate vajavad väljavahetamist, puuduvad õppe- ja mänguvahendid ning väljak sportimiseks.
Lasteaiaõpetajad vajavad rühmas 2,0 õpetaja ametikohta, kuna rühmas töötava õpetaja kattuv tööaeg võimaldab paremini korraldada tööd erivanuste lastega rühmas. Teha rohkem individuaalset tööd lapsega, kasutada õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimisel Hea Alguse ja Kiusamisest vabaks meetodikaid. Samuti on kahe õpetaja hommikul üheaegsel tööviibimisel võimalik rohkem läbi viia õppekäike, väljasõite, ühisüritusi ja arenguvestluseid vanematega.
Leiame, et on vajalik 0,5 ametikohta logopeedile, et rohkem lapsi saaks õigeaegselt logopeedilist abi.
Millised on töörühma ettepanekud hetkel alushariduse osas? Konkreetselt palun.
Millises seisukorras on valla lasteaedade õuealad?
Millist koostööd oodatakse koolidega?
Mis vald on planeerinud osajaliste kohtade osas (määruses on kirjas)?
Mured kaardistatud, võimalused ka. Kas rakenduskava olemas?
Personali palgad (vt eesmärgid 2017) kas igal aastal tõuseb?
Soovime lasteaiaõpetajatele 56 kalendripäeva suvepuhkust.
Suures mahus rekonstrueerimised jne. Kas tulemas suurem rahastus?

Hinnang alushariduse avaliku arutelu korraldamisele:

😊	17
😐	8
☹️	1

Lisa 5: Rapla valla haridusreformi töörühma põhihariduse avaliku arutelu tagasiside kokkuvõte RVG-s 21.03.2013. a.

Eelregistreerunuid 42

Kohal 41, neist töörühma liikmeid 14, hallatavate asutuste töötajaid 22, vanemate esindajaid 10 ja vallavalitsuse töötajaid 7

Mille üle võib Rapla valla põhihariduses rõõmu tunda ja uhke olla?
Algklasside lapsed saavad käia kodu lähedal koolis.
Ehituse poole pealt suhteliselt korras.
Et Alus on valla ainuke väikeklass hariduslike erivajadustega lastele.
Haridus kõigile kättesaadav.
Hea tasemega koolid, enamuses ka heas korras. Kvalifitseeritud pedagoogid.
Hea, et on hoitud elus pigem väiksemaid klasse, tugisüsteeme, tasemerühmi.
Head saavutused olümpiaadidel.
Head sportimisvõimalused.
Heal tasemel, kättesaadav haridus.
Hästi on organiseeritud koolitransport.
Igas tõmbekeskuses on kool.
Ka väikeste koolide õpilased osalevad olümpiaadidel ja konkurssidel ning saavutavad auhinnalisi kohti!
Kaasaegne õppekeskkond.
Kahe suure gümnaasiumi omanäolised põhikooliosad.
Kaks suhteliselt tugevat kooli, st on olemas konkurents.
Kool kodu lähedal – algkool.
Koolid on lastele lähedal ja hooned on ilusad (Rapla linnas).
Koolidel ühisüritused (sport, olümpiaadid jne).
Koolikohustuse täitmise on hea ja olemas õpilastransport.
KOV teeb koolidega koostööd ja kaasab otsuste tegemisse.
Lastele on kättesaadavad huvialaringid.
Materiaalne baas ehk taristu.
Olemas on väga kvalifitseeritud õpetajaskond, kes on motiveeritud hea hariduse tagamisele.
Olen vanaemana rahul õpetajatega, kes pühenduvad ning panustavad laste arengusse.

On kaks korras ja hea õppega koolimaja. Olemas õpetajad ja paraja suurusega klassid. Koolide maine igati hea. Koolid kodude lähedal.
Pikapäevarühmad koolis. 2x
Probleeme on Rapla linnas vähe, tase hea, kättesaadav.
Põhiharidus on kõigile mugavalt kättesaadav.
Pädev ja kvalifitseeritud õpetajaskond.
Rapla linna koolides on tugispetsialistid (psühholoog, logopeed, sotsiaalpedagoog).
Raplas kahe tugevat põhiharidust andva kooli olemasolu. Vanematel on võimalus valida kahe kooli vahel, kumb neile tundub tema lapse tuleviku jaoks sobivam.
Tahe tegeleda HEV lastega, väikeklassi avamine.
Tark juhtimine, elujõulise initsiatiivi märkamine ja toetamine.
Tasuta koolilõuna ja transport olemas.
Tugevad gümnaasiumid.
Tugevad põhikoolid, mitmekesised võimalused.
Tugisüsteemide olemasolu ja toimimine.
Võimalus kasutada ära väikese isikulise keskkonna isereguleerumise eelised umbisikulise linna keskkonnaga võrreldes.
Võimalus saada lisaks põhiharidusele ka hea huviharidus.
Õpetajate kaader.
Õpilaste tublid tulemused ainetes. Olemas on oma ala spetsialistid ja ainefanaatikud.
Õpilaste õpitulemused head.
Õpitulemused on head!
Õppetingimused on head.
Ümber linna olevates koolides tegeletakse vähemvõimekate õpilastega (ka käitumisprobleemidega).

Mis teeb Rapla põhihariduses muret, mis vajaks rohkem hoolt ja tähelepanu?
Enam on vaja koostööd vanematega, et nad annaks oma lastele rohkem aega ja hoolt. Lastevanemate kool! Tugev pere on kõige alus.
HEV laps tavaklassis, kooli ja õpetajate valmisolek ja tahe.
HEV lapsed vajavad rohkem tähelepanu.
HEV lapsed, nende arv üha suureneb.
HEV laste arvu suurenemine, tugiteenuste vajadus suur.
HEV lastega toimetulek – enam spetsialiste!
HEV lastele eraldi õpe.

HEV lastele hariduse võimaldamine.
HEV õpilased, nende rohkus. Ka Rapla koolidesse oleks vaja väikeklasse.
HEV õpilaste ja normaalselt edasijõudnute õpetamine samas tunnis. Vaja eriklasse.
HEV, käitumishälvetega, puuetega lapsed.
HEV-i (ka andekuse) toetamine.
Huviharidus!
Järjest rohkem tuleb HEV lapsi – hüperaktiivseid, tähelepanuhäiretega, õpitud abitusega.
Ka väikestes koolides peavad töötama tugispetsialistid.
Kas me teame, mida meie poolt haridusse paigutatavate vahenditega tehakse?
Kindlasti vähenev õpilaskond, kuidas hoida neid, kes on jäänud ja õpivad (või peaksid õppima elukohajärgses koolis Hagudis ja Kodilas).
Kooli tuleb juurde õpilasi, kes vajavad individuaalset lähenemist.
Koostöö HEV õpilaste osas erinevate koolide ja vallavalitsuse vahel.
Kvaliteet väikestes koolides.
Kõik koolimajad korda!
Laste vähenemine maapiirkonnas, vanemad toovad oma lapsed suurde kooli.
Laste vähesus maapiirkondades. Sotsiaalne keskkond arenemiseks ebapiisav.
Nõrgad hoolekogud, vanemate vähene huvi kooli töö vastu.
Piiratud ressursidest tingitud piiratud valikuvõimalused.
Pole tugevat elujõulist kutseharidust!
Probleemid vanematega, kes töötavad kas välisriikides või kaugel kodust ega oma ülevaadet oma laste igapäevasest käekäigust. Kuidas saada selline laps kooli ja õppima? Kannatajaks on igal juhul laps.
Riigi poliitika suurte koolide poole kaldu, tagajärg gümnaasiumistumine.
Rohket koostööd koolide ja klasside vahel (ühisüritused, väljasõidud).
Rohkem individuaalset lähenemist õpilaste puhul.
Rohkem tugispetsialiste koolidesse.
Suhteliselt suur väljalangevus, eriti poiste osas.
Tihti on õpetamine liiga ainekeskne, liiga teoreetiline ja igav tuupimine. Rohkem aktiivõpet ja lõimumist.
Tugispetsialistid on, aga nende arv ei kata vajadust (vähemalt suurtes koolides mitte).
Tugispetsialistide vähesus, puudus pigem.
Tugiteenuseid vähe. Tihti ei jõua abi õige abivajajani.
Vanemate ja perede suhtumine (ei suuna lapsi). Ta ju käib koolis, miks kool ei kasvata?
Vanemate tööhõive vähene, õpilased võimalikult omapäi.

Võrreldakse liialt, aga eeldused on erinevad. Suur ei tähenda automaatselt paremat.
Vähe motiveeritud eestvedajate initsiatiivikus.
Vähesed tugiteenused.
Õpetajate alarahastatus, suur koormus, tunnustuse vähesus, ebakindlus.
Õpetajate koolitus. Peaksid ikka kõik käima ja uut omandama, sest õppemetoodika on muutunud.
Õpetajate vanus suureneb, noored ei tule kooli.
Õpetajate ümberõpe.
Õpetajatel oleks laste jaoks aega!

Mida tuleks teha Rapla põhihariduse edasiseks arendamiseks?
Arendada tuleb majandustegevust vallas.
Arvestada enam HEV lastega, seetõttu ei peaks klassikomplektid minema suureks.
Hoida head taset!
Hoolekogude osa suurendamine (eriti peab neid koolitama, mis on hoolekogu ülesanded ja õigused).
Huviharidus kõigile.
Huviharidus, tugipersonal, koostöö.
Julgeda kahelda gümnaasiumi ja põhikooli eraldamise otstarbekuses.
Jätta praegune klassitaituvuse piirarv, mitte suurendada.
Kaasaegsete õpetamismeetodite kasutamine, vanas ei saa kinni olla, tänapäeva õpilane on midagi muud kui 10 a tagasi.
Kas liitklassid 4.-6. klassini on õigustatud?
Koolide struktuur läbi mõelda.
Koolitada õpetajaid, kuidas tulla toime HEV lapsega klassis.
Koostöö tulemuslikumaks.
Kui rahvas lahkub, ei ole enam kellelegi põhiharidust anda.
Kõik HEV lapsed peaksid õppima väikestes klassikomplektides või lausa väikeklassis.
Leida ressursse hariduse enda seest süsteemi tõhustamise teel. Tõsine materiaalsete baaside ja kulude revideerimine.
Meelitada koolidesse noori nõustajaid ja õpetajaid.
Motiveerida õpetajaid.
Muusikakool sõidab algklasside huvihariduse õppetöö algusesse sisse. Võiks hinnata seda, et tunnid+ringid lõpevad kell 14, mitte kell 13. Lapsed on kurvad, et ei saa kooriga laulupeole näiteks. Kooriproovi ajal muusikakoolis. Transport põhjuseks?
Mõistlikke otsuseid!

Noored pedagoogid kooli (mingi präänik).
Parem koostöö väikeste ja suurte koolide vahel.
Põhiharidusele rohkem tähelepanu. Seni siiski rohkem rõhku gümnaasiumosal.
Ressursse efektiivsemalt kasutada.
Ressursse väga mõistlikult kasutada – just majanduslikku ressursi.
Rohkem spetsialiste – logopeede, eripedagooge, psühholooge.
Suurendada koolide PR-tööd, andke endast rohkem teada.
Säilitada ruumid, korras koolimajad, et jätkuks ikka uuteks õppevahenditeks raha.
Säilitada vanemate töökohad, et ei mindaks ära.
Säilitada võimalus, et algklasside õpilased saaksid kodu lähedal koolis käia.
Süsteemne ja kohustuslik karjääriõpetus.
Toetada elujõulisi ja hästi toimivaid koole.
Tasemerühmad, et kõik õpilased saaksid eduelamusi.
Tugevdada tugiteenuseid (vähemalt normile vastavaks). Psühholoog, logopeed, tugisik probleemsetele lastele.
Tugiteenused.
Tugiteenuste osakaalu suurendamine.
Usaldada õpetajat, astuda samm neile lähemale ning olla kursis, mida kõike tehakse, et last, kelle kodu sageli ebastabiilne, toetada.
Vanematele selgitada enam, mis on HEV ja suunata vanemaid oma lapsi aitama.
Veel rohkem tähelepanu HEV õpilastele, st tugisüsteemidele suurem toetus – sealhulgas ka andekatele!
Väga põhjalik analüüs eeltööna enne otsustamist.
Väikeklassi avamine ka 5.-9. klassi õpilastele.
Väikeklasside loomine (lisaks Alus olevale) lastele, kes seda oma HEVst tulenevalt vajavad (n: normintellektiga käitumuslike probleemide ja häiretega lapsed). Väikeklass peab olema kättesaadav 1.-9. klassini.
Õpetajate täiendkoolitused.
Õppemeetodid on vaja kaasaegsemaks muuta – atraktiivsust rohkem, aktiivõppe meetodid kasutusele.

Raplale on tulevikus parim:

Jätkata ilma ümberkorraldusteta senise kahe gümnaasiumiga (1.-12. klass)	10
Moodustada Raplasse kui maakonna keskusesse ilma põhikooliklassideta	9

gümnaasium (10.-12. klass)	
Viia Rapla gümnaasiumid ühtse juhtimise alla	3

Lisatud muud variandid:

Üks täistsüklikool ja teine põhikool. 2x
Igal juhul mitte teha ühte suurt põhikooli!
1.-3. klassid ehk algklassid eraldi ja diferentseeritud õppega. Utopia?

Esitatud küsimused:

Milliseks ja mille põhjal hindab korraldav komisjon põhihariduse kvaliteeti Rapla linnas ja vallas?
Millised on komisjoni arvates Rapla linnas pakutud võimaliku kavandatava koolivariandi, ühe suure põhikooli, positiivsed küljed?
Mis saab kui Aaviksoo tagasi astub või tuleb tal uus idee?
Miks plaanitakse RÜG algklasside maja sulgemist? Paljudele on just see olnud põhjuseks oma laps RÜG-sse panna, et algklassid on omaette.
Kas vaatate ka arenguid haldusreformi valguses? Maakonnakeskusena?
Haridusreformiga seoses peaks vist rääkima ka huviharidusest, spordist, teistest haridusvaldkondadest?
Palun nimetada kolm asja, mis nõuavad haridusnõuniku arvates täna rohkem hoolt või tähelepanu?
Alus asuv HEV laste väikeklass 1.-4. klassini. Mis saab edasi lastest peale 4. klassi lõppu, kui lapsele ei sobi õppimine suures klassis? Kas on mõeldud vajaduse tekkimisel ka väikeklasside avamisele?
Mis on tööühma hinnangud olukorrale? Mis on hea ja halva kriteeriumid? Kas aluseks on võrdlus?
Mis on otstarbekas põhikooli ja gümnaasiumi õpilaste arvu vahemik?
Milliseid muudatusi eeldavad arvandmed Rapla linna põhihariduse osas?
Mis toimub nn Vesiroosi tervisepargis ehk saviaukude vahel? Minu silmis totaalne looduskeskkonna hävitamine!
Väikestes koolides piiratud metoodika! Kuidas väljendub?
Kuidas kommenteerite õpetajate arvu suurenemist, kui õpilaste arv väheneb?
Millest tuleneb suur erinevus hariduskuludes, võrreldes teiste omavalitsustega?
Kas Rapla vald näeb, millised kvalitatiivsed muudatused toimuvad ühes mammutpõhikoolis?
Mis on põhjus RÜGi algklasside maja tühjaksjäämisel?
Milliseid otsuseid koolivõrgu korrastamisel teeks Rapla vald ilma riigipoolse surveta?
Kui palju läheb maksma reorganiseerimine Rapla vallale? Kui suured oleksid riigigümnaasiumi ja põhikooli ülalpidamiskulud?

Millised plussid oleksid koolide ühtsel juhtimisel?

Kas vald on arvestanud võimalusega, et lapsed ja nende vanemad lahkuvad Rapla vallast?

Kas mammutpõhikool on laste heaolu arvestades parim variant?

Hinnang põhihariduse avaliku arutelu korraldamisele:

☺	14
☹	7
☹	2

Hinnangud arutelule:

Tänu inimestele, kes oma aega on olulisele asjale pühendanud, samas saab paremini.

Üldised esitlused olid ettevaatlikud ja laialivalguvad.

Jõulisemalt ja konkreetsemalt on vaja püstitada ja kehtestada EESMÄRGID ja VÄÄRTUSED. Iga analüüs, prognoos, hinnang peab omama selget sidet EESMÄRKIDE ja VÄÄRTUSTEGA.

Hinnangud HEA/HALB peavad põhinema arusaadavatel kriteeriumitel. Subjektiivne hea/halb on ebamäärane.

Põhiküsimuses, mida lapsevanemad küsivad – mida tehakse Rapla gümnaasiumidega, ei saanud mingeid seisukohti või variante.

Kahjuks ei saanud vastuseid küsimustele. Jutt liiga üldine. Arvandmetest ei tehtud järeldusi ega tutvustatud kolme varianti, mille põhjal otsustada. Kvaliteedi näitajaid ei puudutatud peaaegu üldse.

Konkreetsed vastused ei saanud, tulevik „tume“.

Ei meeldinud, et sisust ei räägitud, vaid arvudest ja rahast. Mõni küsimus lükati kurvastuseks tagasi. Küttekulu võiks väiksem olla, aga TÄNAN, et KOV haridusse panustab!

Konkreetsust rohkem! Kuhu läheb põhikooli lõpetanu, kui ta ei lähe gümnaasiumi? Praegune kutseharidus baseerub suuremas osas gümnaasiumi haridusele. Peale põhikooli on valikuid vähe – see on praeguses hariduskorralduses hoopis tähelepanuta jäänud.

Rahalugemise hoos ei tohiks unustada õpilasi ja õppekeskkonda.

Tuleb anda veel aega, et teada, mismoodi riik hakkama saab (nii pärast valimisi kui EL abita). Ei saa tormata ja lõhkuda toimivat.

Lisa 6: Rapla valla haridusreformi töörühma gümnaasiumihariduse avaliku arutelu tagasiside RÜG-s 4.04.03.2013. a.

Eelregistreerunuid 81

Kohal 69, neist töörühma liikmeid 20, hallatavate asutuste töötajaid 24, vanemate esindajaid 13, õpilaste esindajaid 14, noortevolikogu esindajaid 1, HTM nõunik 1 ja vallavalitsuse töötajaid 5

Mille üle võib Rapla valla gümnaasiumihariduses rõõmu tunda ja uhke olla? (10.-12. klass)
Head suuna valikud, head õppetulemused.
Head tulemused riigeksamil.
Heade õpetajate ning hariduse arendustingimuste eest.
Korras koolid. (2x)
Lapsi, kes soovivad õppida ja tegutseda jagub. Huvitegevusele lisaks on noortes elurõõmu ja leidlikkust. Koolides ollakse õhtuni tegevuses.
Lisaks tugevale haridusele on võimalik meie gümnaasiumides omandada ka oskused iseseisvaks eluks.
Meil on siiski üsna palju õpilasi, võrreldes osadega.
Omanäolised koolid ja head eksamite tulemused. (2x)
Omanäolisus, palju võimalusi huvihariduses ja valikainetes, traditsioonid, kaks tugevat gümnaasiumi, korras koolihooned.
On kaks hästi toimivat ja erinäolist gümnaasiumi.
On olemas väga hea koolikeskkond mõlemas koolis, mis toetab valikuid ja eelistusi.
Renoveeritud hooned.
Rõõmu võib tunda erinevate ainevalikute ja suundade üle. Võime olla uhked, et meie mõlemad gümnaasiumid pakuvad kolme erinevat suunda ning tänu sellele on õpilastel valida kahe erineva kooli ja kuue suuna vahel.
Rõõmu võib tunda õpilaste saavutuste üle ja nende hakkamasaamise üle pärast koolide lõpetamist.
Suur protsent häid õpetajaid.
Suur valik suundades (reaal, humanitaar, loodus, meedia, pärimuskultuur).

Tasu hea.
Traditsioonidega koolid. (2x)
Tunda rõõmu Vesiroosi tõusvast akadeemilisusest. Keskpärasest kontingendist tublid lõpetajad.
Valikuvõimalus kolme gümnaasiumi vahel.
Võimalus leida see „oma“ on kõigil gümnaasiumiharidust soovijatel.
Võimalus valida akadeemilisema ja laiapõhjalisema gümnaasiumi vahel.
Väga tublid õpilased, head õpitulemused ja pühendunud õpetajad.
Õpilased peavad oma koolist lugu ja on uhked selle üle (mõlemas koolis).
Õpilasel on võimalus välja selgitada oma eeldused ja sobivus.
Õpitakse edasi ja elujõuliselt käiakse hiljem tööl.

Mis teeb Rapla gümnaasiumihariduses muret, mis vajaks rohkem hoolt ja tähelepanu? (10.-12. klass)
Alustada algusest – tagada lasteaiakoht kõigile soovijatele.
Ei küsita tagasisidet.
Kindlasti on noori, kes ei jaks täie innuga gümnaasiumis õppida, kuid KUUH NEIL MINNA ON?
Koolid ei tohiks olla omavahel konkureerivad.
Koostöö RTG ja kutsekoolidega.
Kõik saab alguse põhikoolist!
Kõik õpetajad ei ole tasemel (küll mõni üksik).
Laste arvu kahanemine.
Muret teeb see, et puudub konkurents, mis motiveeriks õpilasi õppima.
Ressursside säästlik kasutamine, aga loomulikult mitte õpitulemuste arvelt.
Rohkem vaja häid õpetajaid kooli meelitada.
Selge eristumine – konkurents koolide vahel.
Selgitused enne gümnaasiumiastet, et teha õigeid valikuid (reklaamida kutsekoole).
Selgusetus.
Suunad on küll koolides olemas, kuid tekib küsimus, kas need on piisavalt välja arendatud? Kõrvalt vaadates arvan, et ei ole.
Tugevad teadmised põhikoolist on tugevaks aluseks tugevale gümnaasiumile.
Valikuvõimalused pakutud suundadele väikesed.
Valla ebakindel positsioon.
Võiks olla rohkem võimalusi eriala õppimiseks, et oleks vajadusel võimalik alustada tööpõlve koheselt peale gümnaasiumi lõpetamist.

Vähe kohti internaadis.
Vähene majandustegevus vallas.
Õpilaste arvu vähenemine ja sellega seonduvad probleemid.
Õpilaste vähesus.
Õpilastes kohuse- ja vastutustunde kasvatamine.
Õpimotivatsioon võiks õpilastel kõrgem olla.
Õppesuunad.

Mida tuleks teha Rapla gümnaasiumihariduse edasiseks arendamiseks? (10.-12. klass)
Arutada kogukonnaga, nagu praegu teeme.
Ei midagi!
Esialgu nii, nagu on, nii kaua kui võimalik.
Julgustada, toetada ja soodustada koole tegelema – lisaks tugevale akadeemilise hariduse andmisele – õpilaste loovuse ja ettevõtlikkuse arendamisega.
Koolide omavahelist koostööd tuleks arendada.
Kuna praegu on välja pakutud erinevad valikud, siis ehk parim selgub arutelu käigus.
Lapsevanemad hindavad koolide kvaliteeti, leiavad parendamise kohti.
Lua üks tugev, erinevaid võimalusi pakkuv gümnaasium.
Reaal ja humanitaar on liiga laiad, sest Tallinnaga ei suuda võistelda. RVG suunad on seetõttu tõmbavamad, erilised ja omapärasemad.
Reklaamida ka maakonnast väljapoole.
Rohkem erinevaid suundi.
Suurem palgafond võiks olla (gümnaasiumid tulevad riigi rahastusega välja, kuid osa tuleb väikestele põhikoolidele loovutada).
Süvendada suunaõpet. Olla spetsiifilisem.
Teha üks gümnaasium.
Toetust ja reklaami.
Tuleb analüüsida olemasolevaid tugevusi, nõrkusi, võimalusi jne nii õpilaste kui õpetajaskonnaga.
Tuleb teha riigigümnaasium.
Tuleb vähem ebakindlust pakkuda, sest see paneb lapsed ikkagi juba kindlamaisse paikadesse minema.
Tuleks arendada ja rohkem tähelepanu pöörata suundadele.
Õpetajatele vääriline palk ja täiskoormused.
Üks gümnaasium säilib munitsipaalkoolina.

Hinnang gümnaasiumihariduse avaliku arutelu korraldamisele:

😊	6
😐	7
☹️	5

Lisa 7: Rapla valla haridusreformi töörühma huvi- ja täiskasvanuhariduse avaliku arutelu tagasiside kokkuvõte Rapla Kultuurikeskuses 11.04.2013. a.

Eelregistreerunuid 19

Kohal 28, neist töörühma liikmeid 15, hallatavate asutuste töötajaid 10, huvihariduse juhte ja täiskasvanute koolitajaid 12 ja vallavalitsuse töötajaid 4.

Mille üle võib Rapla valla huvihariduses rõõmu tunda ja uhke olla?
Arukas, arendava ja hea tasemega laulustuudio.
Endale kuulsust ja nime teinud kollektiivid (Riinimanda, laulustuudio, korvpalli võistkonnad).
Erinevad võimalused, kõrge tase, korras ruumid, professionaalsed juhendajad.
Kõrgetasemeline noortekultuur (laulustuudio, Riinimanda).
Laste ja noorte huviharidus kättesaadav ja tulemuslik.
Mitmekesised võimalused ja entusiastlikud eestvedajad, kes suudavad kaasata ja taset pakkuda ning kellel on ambitsioone.
Mitmekesised võimalused.
Muusikakooli olemasolu! Kuigi asukoht ja väljanägemine vilets!
On palju häid juhendajaid.
On valikut, kuigi kõik valdkonnad pole kahjuks kaetud.
Põhilised huvid on kaetud.
Pädevad juhendajad.
Rapla laulustuudio ja muusikakool.
Spordiklubid ja muusikakool.
Stuudiovormid tugevad, seal sünnib kõrge tase.
Vanuritele väga rohked võimalused taidlusega tegeleda.
Väga hea kvaliteet, tugevad tulemused.
Väheste vahenditega on saavutatud hea tulemus, arvestav vabariiklikul tasemel.

Mis teeb Rapla huvihariduses muret, mis vajaks rohkem hoolt ja tähelepanu?
Alati võiks valik olla laialdasem.
Ei ole kõigile soovijatele taskukohane.
Et ajad ei jookseks kokku on vajalik ühtne infoportaal.
Ettekannetest võis kuulda, et ruumide puudus ja muu materiaalne vara on probleem.
Huviharidus ei peaks olema lapsehoid. Laps vajab ka vaba aega ja aega koos perega.
Huvikoolide töötingimused.
Kaardistamine.
Kohati ebaterve konkurents muusikainimeste vahel.
Koostöö eri organisatsioonide vahel võiks tihedam olla.
Lapsed võiks keskenduda rohkem ühele huvile, jõudes nii kaugemale.
Muusikakooli vahendid ja ruumid.
Osaliselt lahendamata materiaalosa, ressursikatte nappus.
Puudub kunstikool.
Ringide kattumine.
Rohkem poistele (tehnikat).
Ruumikitsikus, aga ka koolide ruumide ebaefektiivne kasutamine.
Stuudiote ruumilised võimalused on poolikud.
Suhteliselt kitsas võimaluste ring.
Suur osa muusikakooli õpetajaid peame sisse tooma, st kohapeal puudub inimestele piisav rakendus.
Tehnikahuvi ei ole praegu võimalik rahuldada.
Täiskasvanute huviharidus ehk vabaharidus.

Mida tuleb teha Rapla huvihariduse edasiseks arendamiseks?
Hoida taset ja teha koostööd.
Huvihariduse jätkusuutlikkuse tagamine.
Info kogumine.
Kaunite Kunstide Kool ehk muusika- ja kunstikool koos.
Käivitada arengukava arutelud ja koostada arengukava.
Küsitlus elanikkonna hulgas nõudluse tuvastamiseks, et saada ülevaade elanike ootustest.
Lahendada ruumide probleemid, ei oleksid head tingimused erinevatele ringidele ja stuudiotele.

Poiste huvihariduse arendamine.
Poistele midagi peale spordi ja muusika.
Rikastada stuudiot rida.
Tehnikaalad ja muud huviringid, mida praegu ei ole, vajavad loomist.
Transport paremaks, ringide ajad paika septembrikuu alguseks ja et aasta jooksul ei muutuks, see tekitab juhendajates jubedat segadust.
Tunnustada tegijaid.
Tõsta veelgi nõudlikkust juhendajate kvalifikatsioonile (vanurite ringid jm).
Uurida, mida oodatakse ja mida eeldatakse kogukonna liikmete poolt.
Vabaharidusliku organisatsiooni toetamine.
Valla arengukava lisaks valla hariduse arengukava.
Vanematele rohkem teavitust erinevatest võimalustest.

Mille üle võib Rapla valla täiskasvanuhariduses rõõmu tunda ja uhke olla?
Erinevad võimalused õppimiseks ja eriala omandamiseks töö kõrvalt.
Heal tasemel populaarne täiskasvanute gümnaasium.
Jätkub kohalikke tugevaid koolitajaid.
Koolitaja OÜ on tugevalt tegev (kuulutusi palju).
Kultuurikeskus on tõeline kultuurikeskus, koos oma erakordselt hea ja koostöövõimelise juhiga.
Laulukoorid ja rahvatantsijad.
Oleme suutnud säilitada tasemel pakkumisi ja hoida noori, kes võimaluste puudumisel oleks hariduse omandajate hulgast välja langenud.
On tekkinud erinevaid võimalusi enda arendamiseks – ei jõuagi kõigega tegeleda, millega tahaks.
RTG toimib hästi. (4x)
RTG üle! Õpilaskontingent suur, aga kas see on hea?
Stabiilsed koolitusstruktuurid. Hea side üleestilise võrgustikuga.
Traditsioonidega Alu Rahvaõpistu tegevus.
Täiskasvanud tahavad õppida.
Vabahariduses on võimalik valida. Huviringid täiskasvanutele ja täiskasvanute gümnaasium.
Võimalused on olemas. (2x)
Õppijaid on.

Mis teeb Rapla täiskasvanuhariduses muret, mis vajaks rohkem hoolt ja tähelepanu?

Info kättesaadavus.

Koostöö. (2x)

Küsida, miks tavakoolist väljalangevus on suur.

Mida üldse tahetakse?

Puudub täiskasvanuhariduse koordineerimine.

Sotsiaalabi ja tugiteenuseid vaja.

Säästmise ja toimetuleku koolitused võiks olla 100% toetusega, et neid vajavad inimesed saaks osaleda.

Süsteemsus puudub, on üksikud tegijad.

Teavitada võimalustest laiemalt. Praegu on huvihariduses pisut siseringi süsteem (tundub eemalt).

Toetada ja tunnustada õppijaid.

Transport inimsõbralikumaks.

Täiskasvanute gümnaasiumis on ruumipuudus.

Vabahariduse kaootilisus.

Vaja teavitada võimalustest – andmebaas sündmustest.

Vajaduse väljaselgitamine puudulik.

Vajalik on ülevaade koolitusvõimalustest (veebipõhine).

Vähemalt põhihariduse omandamise toetamine erinevate KOVdega koostöös.

Mida tuleks teha Rapla täiskasvanuhariduse edasiseks arendamiseks?

Eelkõige vast ikka taseme ja kvaliteediküsimused, samuti materiaalosa ja efektiivsus kasutamisel.

Info liikumine.

Koguda infot, see süstematiseerida ja turundada.

Koostöö vallaga ja teiste organisatsioonidega.

Lua kaasamise süsteem ja tegevusplaani. Vajaduse uuringud.

Lähtuvalt vajadusest koolitamine.

Rapla Rahvakooli koolitajate taseme üle pole kontrolli. Kaldub pisut esoteerikasse (v.a Gordoni Perekool).

Rohkem erinevaid valikuid.

RTG võiks avada ka e-õppega klassid ja ka muude teadmiste jagamine e-õppe abil.

Talendid koju!

Tegevuste koordineerimine, koostöö ja info kättesaadavus.

Toetada täiskasvanuharidust ja tähtsustada elukestvat õpet.
Toetada õpinguid – soodustused, reklaam, tunnustamine.
Vajaduste selgitamine.
Viia info vajajateni.
Võrgustiku tihendamine.

Hinnang huvi- ja täiskasvanuhariduse avaliku arutelu korraldamisele:

😊	12
😐	2
☹️	0

Lisa 8. Huvi- ja täiskasvanuhariduse avaliku arutelu rühmatööde tulemused

11.04.2013 Rapla Kultuurikeskus

Kohal 28 osalejat, töötati kolmes töörühmas

Milline on unistuste huviharidus Rapla vallas aastal 2017 - 2025?
<i>I töörühm: Küllike Orul, Kristi Luik, Rita Kikajon, Erlend Tammenurm, Herkki Olo, Maie Kuusemets</i>
Erinevat kaasaegsete stuudiote rohkus: teater, kino, lennundus, tehnika, robootika, kunst, eristiili tantsud, Susi stuudio jne.
Kaasaegne muusikakool, nii seest kui väljast.
Transport toetab igati huvihariduses osalemist (tasuta, avalik).
Üks kompleks stuudiotele ja huvikoolidele.
Raplasse on juurde tulnud hulgaliselt oma eriala fanaatikuid, kes suudavad sütitada ja juhendada erinevaid huvitegevuse valdkondi.

Millesse tuleb rohkem panustada huvihariduse arendamiseks Rapla vallas?
<i>II töörühm: Ingrid Veiler, Marje Krusell, Valmar Ideon, Raido Kurel, Kaja Leppik, Peeter Linnamäe, Anneli Pärna</i>
On kolm osapoolt: osaleja, tegija, vald.
Vajadused ja võimalused:
Kaunite Kunstide Kool

Ruumide otstarbekas kasutamine ja efektiivsus
Erinevad huviharidusringid
Meeste ja poiste huvid
Info kogumine ja jagamine ning meistrite register
Tublide tunnustamine
Atraktiivsus
Ühtne turundamine
Tegijate toetamine
Arengukava

Kuidas saame tõsta huvihariduse kvaliteeti ja vastavust ootustele?
<i>III töörühm: Väino Sassi, Tiiu Raav, Ene Kiinvald, Urve Uusberg, Tiina Roosimägi, Ilvi Pere, Avo Ambur, Vivika Veski, Valter Uusberg, Aune Kähär, Jüri Võigemast</i>
Info jagamine pidevalt.
Stuudiovormi populariseerimine.
Juhendajate „jaht“ (paikus, kui tagame piisava töökoormuse).
Ruumiressursi kaardistamine.
Teatav tulemustele orienteeritus (kategoriad).
Ootuste monitoorimine.
Kaasaegne keskus stuudiotele ja huvikoolidele.

Milline on unistuste täiskasvanuharidus Rapla vallas aastal 2017 - 2025?
<i>III töörühm: Väino Sassi, Tiiu Raav, Ene Kiinvald, Urve Uusberg, Tiina Roosimägi, Ilvi Pere, Avo Ambur, Vivika Veski, Valter Uusberg, Aune Kähär, Jüri Võigemast</i>
Kõik võimalused ja vajadused on kaetud.
Oma talentide rakendamine täiskasvanuhariduses (n: Anne Veski laulutunnid).
Vajaduspõhine kaart on olemas.
Raplas on Eakate Akadeemia.
Koostöö kohaidentiteedi pinnal.

Millesse tuleb rohkem panustada täiskasvanuhariduse arendamiseks Rapla vallas?

I tööühm: Küllike Orul, Kristi Luik, Rita Kikajon, Erlend Tammenurm, Herkki Olo, Maie Kuusemets

Selgitada välja täiskasvanuhariduse vajadused (va RTG).

Täiskasvanute Akadeemia.

Toetav transpordikorraldus.

Koostöö RTG ja teiste täiskasvanute koolitajatega.

Info kättesaadavus ja jagamine.

Aktiivne müük täiskasvanule suunatud kursustest.

Rohkem erinevaid kursuseid e-õppe variandis: inimestele infot ja kursuseid eakatele.

Kuidas saame tõsta huvihariduse kvaliteeti ja vastavust ootustele?

II tööühm: Ingrid Veiler, Marje Krusell, Valmar Ideon, Raido Kurel, Kaja Leppik, Peeter Linnamäe, Anneli Pärna

Info kogumine ja jagamine.

Arengukava.

Kättesaadavad on toetusega koolitused.

Koolitusvajaduste selgitamine.

Koostöö teiste valdade haridusasutustega.

Transpordi toetus.

E-õpe.

Meistrite register.

Lisa 9. Rapla valla haridusreformi tööühma õpetaja arengu teemalise avaliku arutelu tagasiside kokkuvõte Rapla Kultuurikeskuses 25.04.2014. a.

Eelregistreerunuid 27

Kohal 35, neist tööühma liikmeid 16, hallatavate asutuste töötajaid 19, pedagooge 19 ja vallavalitsuse töötajaid 5.

Mis Rapla valla õpetajaskonnas teeb rõõmu ja võimaldab uhkust tunda?

Ained õpetajatega kaetud, õpetajad pühendunud, tunnevad oma ainet.

Aktiivsed õppijad, toredad kaastöölised, töökoha lähendus.

Alus on koolil palju ruumi ja aega õpilaste jaoks.
Ametikohad on täidetud ja tulemused on head.
Enamik töökohti on täidetud, erialase kvalifikatsiooni olemasolu protsent kõrge.
Lapsed ja vanemad on üldiselt rahul.
Lapsi jagub!
Meie vallas on väga palju väga häid ja tuntud õpetajaid.
Pädevad õpetajad loovad head võimalused õppimiseks.
Püsiv ja kvalifitseeritud kaader olemas.
Teotahtelise õpetajaskonna olemasolu.
Toredad töökaaslased.
Tubli pühendunud kaader.
Tugev õpetajate kaader.
Õpetajad on enamasti pikaajased, palju on kogenud õppejõude.
Õpetajate aineseksioonid käivad piisavalt palju koos ühiskoolitustel ja väljasõitudel.
Õpetajate kvalifikatsioon on hea.
Õpilaste head tulemused olümpiaadidel jm.

Mis Rapla valla õpetajaskonnas on murettekitav, mis vajab rohkem hoolt ja tähelepanu?
Ei ole kindlustunnet, ei tule majanduslikult toime.
Ikka palgaprobleem, mis ei sunniks õpetajat otsima kas uut tööd või lisatööd.
Kaader vananeb ohtlikult. Täna 45-aastane õpetaja saab pensionile alles 65-aastaselt. Mõni on selleks ajaks veel väga heas vormis. Õpetajal võiks olla võimalus taanduda väärikalt klassi eest vähemalt 60-aastasena ja jääda õpetajapensionile. Muret teeb ka ees ootav pensionipõlv, mis ei tööta midagi head.
Kõrge koormus – 24 tundi õppe- ja kasvatustööd nädalas, mis ei anna õpetajale aega ega võimekust pöörata tähelepanu lapsele kui indiviidile, vaid kui masstoodangule.
Lapsed, kes ei tule õppimisega toime.
Laste arv rühmas on liiga suur, ei jõua individuaalset tööd teha nii palju, kui tahaks ja vaja oleks.
Leidub siiski ka aineid, kus tase on nõrk.
Murettekitav on õpetajaskonna vananemine, noorte õpetajate vähesus.
Osa õpetajaid on mitme kooli vahel. Ühes koolis ei saa koormust. Reeglina ei ole sellise õpetaja töö kvaliteetne. Töö on killustatud ja pole kuskil oma.

Palju pingeid seoses HEV laste arvu suurenemisega.
Rohkem koostööd!
Sotsiaalpedagoogide ja eripedagoogide puudus. kui Rapla valla jaoks on oluline HEV noortega tegeleda, tuleks tugitöötajatele tähelepanu pöörata.
Vananev õpetajaskond. (2x)
Õpetaja ei tunne ennast hinnatuna.
Õpetajaabide vähene oskus ja tahtmine õpetajat aidata.
Õpetajad peavad tegema ülesandeid, mida tegelikult võiksid teha sotsiaalpedagoogid, eripedagoogid ja psühholoogid.
Õpetajad peavad töötama mitmes koolis, et saada koormust.
Õpetajad võiksid olla uuendusmeelsemad.
Õpetajate töökoormus, palk ja suhtumine.
Ülekoormus, aega vähe suhtlemiseks.

Mida tuleb teha Rapla õpetajaskonna edasiseks arendamiseks?
Eks väike palk, sealt motivatsioon.
Koolitada õpetajaid distsipliiniküsimuste lahendamiseks.
Koolitada, kaasata, luua koostöövõimalusi, motiveerida, innustada.
Koolitused! Näiteks kaasaegsed kasvatusmeetodid ja üldised teemad.
Koostöövõimalusi, leida raha koolitustele, et need võimalused ei väheneks.
Korralik arvuti igasse lasteaiarühma.
Kui kokkuhoiuks näpistatakse raha õpetajate koolitusrahade arvelt, siis tuleb tõsiselt mõelda, kuidas õpetajate koolitusrahadid edaspidi toetada või valla rahade eest summat tõsta, sest inimene on arenev figuur ning tihti piisab nende motiveerimiseks ka enesetäiendusvariantide pakkumisest.
Motivatsioonisüsteem. Motiveerida koostööd. Noored pedagoogid kooli.
Mõelda, kes tulevad kooli siis, kui vananev põlvkond koolist lahkub.
Nagu Krista Mägi ütles, normkoormus võiks olla väiksem. Õpetaja-metoodikul peaks olema aega noori välja koolitada.
PR töö, et õpetaja tunneks ennast hinnatuna.
Raha arvutite ostmiseks!
Tehkem oma vallas nii, et õpetaja-metoodik ei peaks andma üle 16 tunni nädalas, siis saaks tema oskusi rakendada järgmiste väga heade õpetajate koolitamiseks.
Tuleks muuta õpetajaamet atraktiivseks. Kindlustada õpetaja maine tõus.

Võiks olla ühine keskus, kuhu saaks helistada ja kus on kirjas kõik õpetajad, kes oleks nõus asendama ka teistes asutustes.

Võrdsustada töötingimused ja toetada algatusi.

Õpetajad võiks teha rohkem koostööd, jagada muresid ja rõõme, aidata üksteist õppematerjalide osas.

Õpetajatele (kooliperele) enam õigusi.

Hinnang õpetaja arengu avaliku arutelu korraldamisele:

😊	9
😐	3
😞	0

Lisa 10. Rapla valla haridusreformi töörühma õpetaja arengu teema avaliku arutelu rühmatööde tulemused Rapla Kultuurikeskuses 25.04.2014. a.

Kohal 35 osalejat, töötati kolmes töörühmas

Mida tuleb teha, et muuta Raplas õpetajaamet atraktiivsemaks?

II töörühm: Ingrid Veiler, Virve Pärn, Maiu Albo, Merle Maasoo, Marika Raudauk, Lianda Mehik, Piret Linnamäe, Peeter Linnamäe, Rita Vaks

Suurem palk nii riigi kui valla poolt.

Normkoormus väiksemaks – riigi õigusakti muutmine.

Lisasoodustused õpetajale (tasuta transport maakonna ja valla piires, kirjandus ...).

Võimalus minna varem pensionile – riigi toetusel.

Enesetäiendamiseks vaba aasta töötasu säilimisega, näiteks iga 10 aasta jooksul üks kord.

Meedias rohkem positiivseid kajastusi (eriti TV) – meedia abil ja koolid ise.

Pedagoogi sõna on õige ja maksab nii õpilasele kui vanemale – abiks õpetajad, vald ja riik.

Millist tuge (tingimusi) vajab Rapla valla õpetaja ametialaseks arenguks?

I töörühm: Tiiu Raav, Jaan Reimund, Krista Mägi, Laidi Kavald, Erlend Tammenurm, Ilvi Pere, Avo Ambur, Eha-Mai Karu, Marike Uusjärv, Vivika Veski, Anely Pedai

Õppevahendite e-keskkond kõigile kasutamiseks – pedagoogid nõus tegema, aga oluline on tasustamine?

Täiendkoolitused vajalikud – aitavad riik, vald, koolid ja oluline on tasustamine.
Pedagoogilise nõustamise keskuse loomine vallas.
Väiksem tunnikoormus (16-18 tundi nädalas) ja õpetajale riigi keskmine palk – valla ja riigi poolt.
Erialane kirjandus koolide raamatkogudesse valla abiga.

Kuidas kindlustada Rapla valla õpetaja jõukohase ja sobiva töökoormusega?
<i>III töörühm: Kristi Luik, Herkki Olo, Valmar Ideon, Kaisa Kuusemets, Maie Kuusemets, Raido Kurel, Tiina Roosimägi, Lilli Parve, Elis Tootsman, Küllike Orul, Alar Mutli, Tiina Lehemets, Gaida Kabral</i>
Koolides piisav arv õpilasi, tagajaks vald korrastatud koolivõrguga.
Normkoormus väiksemaks (nt 16 tundi nädalas) – tagajaks riik, kes õpetajate nõudmisel muudab õigusakte.
Koolidesse ja lasteaedadesse asendusõpetajad, et tunnid oleks antud ja lapsed valvatud pingeteta.
Enam koostööd kõigi koolidega – näiteks õpetajate jagamine.
Õpetajatele koolis normaalse töökeskkonna tagamine, et ei peaks kodus tööd jätkama – vald ja koolid.

Mida saab Rapla vallas rohkem teha õpetajate koostöö erinevate võimaluste laiendamiseks, koostöö paremateks sisulisteks tulemusteks?
<i>II töörühm: Ingrid Veiler, Virve Pärn, Maiu Albo, Merle Maasoo, Marika Raudauk, Lianda Mehik, Piret Linnamäe, Peeter Linnamäe, Rita Vaks</i>
Õpetajatele ühisüritusi (teatriskäike, pidusid, spaa külastusi ja muid väljasõite ...).
Ainesektsioonid.
Õpetajate kohvik-klubi.
Koolide vaheliste projektide toetamine.
Koolide konkurents pärsib koostööd.

Millised on plussid ja miinused Rapla valla õpetajate spetsialiseerumisel põhikooli ja/või gümnaasiumi õpetajateks?	
<i>I töörühm: Tiiu Raav, Jaan Reimund, Krista Mägi, Laidi Kavald, Erlend Tammenuurm, Ilvi Pere, Avo Ambur, Eha-Mai Karu, Marike Uusjärv, Vivika Veski, Anely Pedai</i>	
PLUSSID:	MIINUSED:
Kooliastmeti enam spetsiifilisi oskuseid.	Ei näe tervikut.
Võimalus valida.	Ei saa koormust.
	Tekivad rändõpetajad.
	Professionaalne areng pidurdub.

Mida ja kuidas saavad õpetajad senisest rohkem panustada Rapla valla arengusse?

III töörühm: Kristi Luik, Herkki Olo, Valmar Ideon, Kaisa Kuusemets, Maie Kuusemets, Raido Kurel, Tiina Roosimägi, Lilli Parve, Elis Tootsman, Küllike Orul, Alar Mutli, Tiina Lehemets, Gaida Kabral

Vaja teha end nähtavaks, selleks osaleda avalikel aruteludel ja ümarlaudadel (näiteks valla arengukava aruteludel).

Kasvatada paremaid vallakodanikke. Selleks olla ise eeskujuks, viia valla poliitika õpilasteni positiivselt, kujundada valla mainet positiivselt ja tutvustada igati oma valda.

Koostöö ja ettevõtlikkus. Selleks kaasata õppekava täitmisel kohalikke ettevõtjaid ja liidreid, olla ise haritud, valmis arenema ja laia silmaringiga, kirjutada projekte, algatada ja viia ellu erinevaid üleskutseid, kasutada külalisõpetajaid teistest valdadest.

Asutuste väline koostöö. Selleks reklaamida oma üritusi alati kolleegidele ja vallavalitsusele, jagad erinevatel viisidel kogemusi, viia läbi ühiskoolitusi ja ühisüritusi.

Lisa nr 11: Rapla valla pädevus hariduse valdkonnas õigusaktide alusel

Haridusseadus § 7. Kohalike omavalitsuste pädevus

(1) Kohalike omavalitsuste pädevuse kehtestab käesolev seadus, seadused kohalike omavalitsuste kohta ning teised õigusaktid. Pädevuse jaotamine kohalike omavalitsuste tasandite vahel sätestatakse seadustega.

(2) Kohalikud omavalitsused:

- 1) kavandavad oma halduspiirkonna hariduse arengu programme ja viivad neid ellu;
- 2) asutavad, reorganiseerivad ja sulevad õigusaktides ettenähtud korras munitsipaalharidusasutusi ning registreerivad oma halduspiirkonnas asutatud haridusasutusi;
- 3) tagavad oma halduspiirkonna munitsipaalharidusasutuste majandusliku teenindamise ja finantseerimise;
- 4) määravad ametisse ja vabastavad ametist neile alluvate haridusasutuste juhte;
- 5) prognoosivad vajadust pedagoogide järele, abistavad haridusasutusi töötajate leidmisel;
- 6) tagavad pedagoogidele eluruumi ning muud õigusaktides ettenähtud soodustused;
- 7) korraldavad laste õiguste kaitset õigusaktidega sätestatud tingimustel ja korras;
- 8) peavad koolikohustuslike laste arvestust ja tagavad koolikohustuse täitmise kontrolli, annavad lastele koolikohustuse täitmiseks ainelist ja muud abi, korraldavad sõidu haridusasutusse ja tagasi, tagavad meditsiiniabi ning toitlustamise õppetöö ajal;
- 9) korraldavad haridusasutuste meetodilist teenindamist, annavad haridusasutuste juhtidele ja pedagoogidele nõu koolikorralduslikes küsimustes;
- 10) korraldavad laste ja noorte kutsealast informeerimist ja annavad neile vastavaid soovitusi;
- 11) peavad puuetega inimeste arvestust ning korraldavad nende õpetamist.

(3) Halduspiirkonna hariduse arenguprogrammide koostamiseks ja elluviimiseks moodustab kohaliku omavalitsuse täidesaatev võimuorgan oma koosseisus vastava struktuuriüksuse või määrab ametisse vastava ametiisiku.

Lisa nr 12: Rapla valla haridusreformi töörühma lähteülesanne

Rapla valla haridusreformi töörühma lähteülesanne

Lähteülesanne väljendab Rapla Vallavalituse kui tellija ja peamiste huvirühmade ühist arusaama töörühma eesmärkidest ja tegevusest ning on töörühma konsultandile juhendiks, kus kajastub ülevaade konsulteerimise sihtidest, eesmärkidest, ulatusest, võtmeküsimustest, eeldavatest väljunditest ja tulemustest.

Olemasolev olukord:

Kulutused haridusele ei saa suurenda (60 % valla eelarvest). Järjest suureneva õpilaste arvuga Rapla Täiskasvanute Gümnaasium. RVG ja RÜG-i konkurents piiratud ressursi tingimustes ja sellest tulenev valikute piiratus. Vallas ebapiisav arv lastesõimekohti. Vähenenud õpilaste arv klassides ja koolides. Riigi hariduspoliitika ja rahastamismudeli surve.

Soovime:

Pakkuda konkurentsivõimelisemat ja enam valikuid võimaldavat gümnaasiumiharidust. Tagada edukam ja objektiivsem karjääriplaneerimine põhikooli õpilastele. Tagada konkurentsivõimeline töötasu õpetajatele. Soodustada noorte õpetajate töötulekut valla haridusasutustesse. Pakkuda konkurentsi Tallinna tugevatele gümnaasiumitele. Hariduskuludest lähtuvalt haridusvõrku efektiivselt korrastada. Valla kõiki eluvaldkondi tasakaalustatult arendada. Laiendada huvihariduse erinevaid võimalusi.

Olulisemad küsimused, millele soovime vastuseid saada:

Kuidas on võimalik parendada/laiendada koostööd koolide ja lasteaedade vahel?
Milline on parim valik gümnaasiumihariduse andmiseks (üks või kaks gümnaasiumit)?
Kuidas tõsta gümnaasiumides pakutava hariduse taset?
Millised on vajalikud ja võimalikud õppesuunad?
Kuidas vähendada väljalangevust põhikoolist ja gümnaasiumist?
Kuidas enam suunata RTG õpilasi, kes ei tööta ega ole pereeluga hõivatud, kutset omandama või eelkutsesõppes osalema?
Kuidas tagada erinevate huvihariduse õppekavade täitmise võimalused ja milliseid huviringe saaksime lisaks pakkuda?

Taustainfo

2012 veebruaris alustas tööd vallavanem Alar Mutli poolt kokkukutsutud töörühm, juhiks Ülo Peets. Rapla valla haridusvõrgu korrastamiseks tehtavate ettepanekute tegemise töörühm kogunes esimest korda 29. 02. 2012. a. Rapla Vallavalitsuse 9. aprilli 2012. a korraldusega nr 156 sai töörühm vallavalitsuse ajutise komisjoni staatuse. Töörühma seminarid toimusid kord kuus perioodil veebruarist septembrini 2012, kokku 6 + 1 seminari. Töörühma eesmärgid, tegevused ja tulemustega tutvumiseks on lähteülesandele lisatud töörühma töö kokkuvõte ja lisa 1-3 - <http://www.rapla.ee/index.php?page=317>

2012 augustist alustas tööd Euroopa Sotsiaalfondist rahastatud kooolitus- ja arendusprojekt Rapla valla haridusvaldkonna õppeprogrammi elluviimiseks ja haridusmudeli koostamiseks. Osalejateks Rapla valla hallatavate asutuste juhid, vallavalitsuse liikmed ja vallavolikogu hariduskomisjoni liikmed. Projekti tööga tutvumiseks on lähteülesandele lisatud projekti kava ja oktoobri- ning novembrikuu sessioonide töörühmade tööde kokkuvõtted.

2012 mais toimus Rapla Vallavolikogu ja vallavalitsuse ühine seminar arengukava uuendamiseks. Arutelu toimus töörühmades ja selle tulemused olid aluseks 2012 septembrikuu volikogus kehtestatud Rapla valla arengukava koostamiseks. Lisatud on arengukava arutelude kokkuvõte ja Rapla valla arengukava 2013-2025 koos investeringute kavaga - <http://www.rapla.ee/index.php?page=171>

23. oktoobril 2012 toimus Rapla Vallavolikogu komisjonide laiendatud istung, kus tutvustati Rapla valla hariduse seisuga ja võimalusi. Protokoll ja esitlused on lisatud.

Novembrikuu Rapla valla lehes avaldati kahel leheküljel valla hariduse hetkeseisuga ja tulevikuvaateid puudutavaid artikleid - <http://www.rapla.ee/public/files/Rapla%20Teataja%202012%2011-1.pdf>

Rapla Vallavolikogu hariduskomisjoni oktoobri- ja novembrikuu koosolekutel arutati haridusreformi toimumist ja jätkumist. Viited protokollidele

<http://avalik.amphora.ee/RAPLAVV/document.aspx?id=69578>

<http://avalik.amphora.ee/RAPLAVV/document.aspx?id=67674>

Rapla valla haridusreformi töörühma koosseis:

1. Aivar Soe, töörühma juht
2. Ilvi Pere, vallavanem
3. Herkki Olo, arendusnõunik
4. Tiina Roosimägi, haridusnõunik
5. Küllike Orul, finantsjuht-pearaamatupidaja
6. Maie Kuusemets, kultuurinõunik
7. Avo Ambur, vallavolikogu hariduskomisjoni esimees
8. Erlend Tammenurm, vallavolikogu esimees, hariduskomisjoni liige
9. Jüri Võigemast, hariduskomisjoni liige, eelarve- ja arenduskomisjoni esimees
10. Aune Kähär, hariduskomisjoni liige
11. Marike Uusjärv, hariduskomisjoni liige
12. Aime Klandorf, hariduskomisjoni liige
13. Rein Voorel, hariduskomisjoni liige
14. Anneli Pärna, hariduskomisjoni liige
15. Alar Mutli, hariduskomisjoni liige
16. Ülo Peets, eelmise töögrupi juht
17. Raido Kurel, RÜG hoolekogu esimees
18. Andrus Tamm, RVG hoolekogu esimees
19. Kristi Luik, RTG hoolekogu esimees
20. Ülle Riisalu, Alu Lasteaed-Algkooli direktor
21. Triin Roos, noortevolikogu esimees
22. Elis Tootsmann, noortevolikogu liige
23. Tiiu Raav, maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja
24. Ingrid Veiler, hariduskomisjoni liige

Töörühma eesmärk:

1. 31. maiks 2013 valmib Rapla valla haridusreformi kava, milles on üks kuni kolm erinevat lahendusvarianti koos tegevus- ja rahastamiskavadega.
2. Läbi on viidud avalikud arutelud järgmistel teemadel:
  - Alusharidusasutused
  - Põhikoolid
  - Gümnaasiumid ja täiskasvanute gümnaasium
  - Huviharidusasutused
  - Õpetajate töötingimused ja arenguvõimalused

Kuidas protsessi läbi viiakse?

Laiapõhjaline töörühm tõstatab küsimused, töötab välja võimalikud seisukohad ja lahendamise meetodid ja/või viisid. Toimuvad arutelud teemade järgi (alates jaanuarist 2013). Toimuvad arutelud haridusasutuste laiendatud juhtkondade ja hoolekogudega (alates märtsist 2013). Töörühm teeb kokkuvõtte ja toimub avalik arutelu (mai 2013). Lõpliku strateegia kinnitamine vallavalitsuses, volikogu komisjonides ja volikogus (juuni 2013). Arutelude intervall on eeldatavalt kord kolme nädala jooksul, korraga maksimaalselt 2-2,5 tundi.

Mida ootame töörühma juhilt?

Töörühma juht on riigi ning Rapla valla hariduseprobleemidest teadlik ja asjatundlik, võimalikes arengutes Rapla valla elanike huve arvestav, erapooletu ja koostööaldis. Töörühma töö juhtimist tema valitud ja vallavanemaga kooskõlastatud meetodika alusel. Töörühma töö kokkuvõtetest järelduste ja ettepanekute erapooletu formuleerimine ja põhjendamine. Töörühma tööst tulenenud järelduste ja ettepanekute avalike arutelude juhtimine. Töörühma tööst kokkuvõtte koostamine (1-3 varianti Rapla valla haridusreformi läbiviimiseks).

Koostöö vallavalitsuse vastava ala ametnikega on igakülselt tagatud. Korralduslikud küsimused töörühma töö ja avalike arutelude korraldamiseks lahendatakse valla ametnike poolt. Töörühma juhi töö tasustatakse käsunduslepingu alusel, tingimustes lepivad kokku töörühma juht ja vallavanem.

Koostas: Tiina Roosimägi, haridusnõunik

Nõustasid: Ilvi Pere, vallavanem ja Avo Ambur, vallavolikogu hariduskomisjoni esimees